ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ

(ಪರಿಷ್ಕೃತ – 2023)

ಭಾಗ–1

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

9

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ತರಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)
6ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003.

ಮುನ್ನುಡಿ

2005ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘವು 2010 ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 12 ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು 7 ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 1 ರಿಂದ 4 ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು 5 ರಿಂದ 10 ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳಾದ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ.

2005ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಕಂಠಪಾಠ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು.
- ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ನೀತಿಯನ್ವಯ ಮಕ್ಕಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದು.
- ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ವಿಷಯಗಳ ಮೇರೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರದೃಷ್ಟಿಯ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು.
- ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಸಂಯೋಜನೆ.
- ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು.

ನೂತನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ ವಿಧಾನಗಳಾದ ಅಂತರ್ಗತ ವಿಧಾನ (Integrated Approach), ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನ (Constructive Approach) ಹಾಗೂ ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದ ವಿಧಾನ (Spiral Approach) ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೂತನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸ್ವಸ್ಥಸಮಾಜದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

5ನೇ ತರಗತಿಯ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸತನವನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯ ಆಯಾ ವಿಭಾಗದ ಇತಿಹಾಸ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಜನಜೀವನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಆ ವಿಭಾಗದ ಜನಜೀವನವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯನಾಯಕರ ವಿಚಾರ ಮಾಹಿತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಎನ್‌ಸಿಎಫ್ 2005 ರ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ ಇತಿಹಾಸ, ಭೂಗೋಳ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು 8 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಅವಶ್ಯಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವ ಅಂಶಗಳಾದ ಇಸವಿಗಳು, ಅನಾವಶ್ಯಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಲಿಕಾ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘವು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ, ಪರಿಶೀಲಕರಿಗೆ, ಸಂಯೋಜಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುದ್ರಕರಿಗೆ ತನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ
ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು

ನಾಗೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ.),
ಬೆಂಗಳೂರು

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನುಡಿ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಬದಲಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ಮುಂದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ರಚಿಸಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವರ್ತಮಾನ ಸಮಾಜದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಇತಿಹಾಸ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ನಿಲುಕುವ ಹಾಗೆ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಯೋಜನಾಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿ ಯುಗಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸರಳ ಶಬ್ದಗಳ ಜೋಡಣೆ, ಕಠಿಣ ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥ, ವಿಷಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇಸವಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ಈ ಎಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದು ನಾವು ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆಯೇ ? ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ. 2005ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ನೀತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಈ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಸದಸ್ಯರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸಲು ನೆರವಾದವರು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾಸಮಿತಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿ, ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ, ಅನುವಾದಕರು ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯ ಸಲಹೆಗಾರರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಹೊರತರಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿರುವ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಪ್ರೊ.ಜಿ.ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯರವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕುಲಸಚಿವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಡಾ. ಎಂ. ಕೊಟ್ರೇಶ್

ಎ.ಎಸ್. ದೀಕ್ಷಿತ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ.

NOT TO BE REPUBLISHED © KTBS

ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಎಂ. ಕೊಟ್ರೇಶ್, ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ, ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತುಮಕೂರು–572103.

ಶ್ರೀ ಎ.ಎಸ್. ದೀಕ್ಷಿತ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ವಾಣಿ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ, ಬಸವೇಶ್ವರನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು–79

ಸದಸ್ಯರು :

ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಎನ್ ಅಕ್ಕಿ, ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಆಳ್ನಾವರ, ಧಾರವಾಡ ತಾ॥

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶ, ಮುಖ್ಯಶಿಕ್ಷಕರು, ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ರಾಜಾಜಿನಗರ ಒಂದನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ಬೆಂಗಳೂರು – 10.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ನಿಂಗಯ್ಯ, ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಗುಬ್ಬಿ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ. ವಾಸುಕಿ, ಸಹಶಿಕ್ಷಕರು, ವಿವೇಕಾನಂದ ಗಿರಿಜನ ಸನಿವಾಸ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಬಿಳಿಗಿರಿರಂಗನಬೆಟ್ಟ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಹನುಮಂತರಾವ್, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ.

ಶ್ರೀ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ವಿದ್ಯಾವಾಹಿನಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ತುಮಕೂರು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಹೆಚ್. ಕುರಕುಂದಿ, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಮಾಸಣಗಿ, ಬ್ಯಾಡಗಿ ತಾ॥, ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಪರಿಶೀಲಕರು

ಡಾ. ರಾಜಾರಾಂ ಹೆಗಡೆ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಶಂಕರಘಟ್ಟ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಪ್ರೊ. ಟಿ.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಡೀನ್ (ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರಗಳು), ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಡಾ. ಶೌಕತ್ ಅಝೀಮ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರೊ. ಪಿ. ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಜೆ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಡಾ. ಎಸ್.ಆರ್. ಕೇಶವ, ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಜಯನಗರ, 6ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ಯಡಿಯೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಡಾ. ಎಂ.ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಡಾ. ಆರ್.ಎಲ್.ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಈಶ್ವರಪ್ಪ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಅನುವಾದಕರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಲ್.ಬಿ. ಜಾದವ್, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮರಾಠಾ ಮಂಡಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಳಗಾವಿ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ.ಸಿ. ಮಾಲಗಾವೆ, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಜನತಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಸಾಂಬ್ರ, ಬೆಳಗಾವಿ ತಾ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ದಾನಿ, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶ್ರೀಹರಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಉಗಾರ್, ಅಥಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ದೀಪ್ತಿ ಭೊಸಲೆ, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶ್ರೀಹರಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಉಗಾರ್, ಅಥಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕ್, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮುಖ್ಯಸಲಹೆಗಾರರು

ಶ್ರೀ ನಾಗೇಂದ್ರಕುಮಾರ್, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗಮಣಿ ಸಿ., ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು :

ಶ್ರೀ ಎ.ಟಿ. ರಂಗದಾಸಪ್ಪ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕುರಿತು

ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರೂ ಅರ್ಥಸಚಿವರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ 2014–15 ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ತಜ್ಞರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: "ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ, ನೈತಿಕಮೌಲ್ಯಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿಕಸನ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಜಾತ್ಯತೀತತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬದ್ಧತೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾಗುವಂತೆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು" – ಇದು ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಆಶಯ.

ಆನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಾಗಿ 27 ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ದಿನಾಂಕ: 24.11.2014 ರಂದು ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿಷಯವಾರು ಮತ್ತು ತರಗತಿವಾರು ಮಾನದಂಡಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದವು. ವಿವಿಧ ಪಠ್ಯವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಹೊಣೆಹೊತ್ತ ಈ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ 'ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ' ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು 24.11.2014ರ ಆದೇಶದಲ್ಲೇ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರ 19.09.2015 ರಂದು ಹೊಸ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ 'ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ರಚಿಸುವ' ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೊಂಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು 2016–17ರ ಬದಲು 2017–18ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಇದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಮಾಹಿತಿದೋಷ, ಆಶಯದೋಷಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಿಗೆ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಸಮಿತಿಗಳಾಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಷಯ ಪರಿವೀಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಡಯಟ್ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ, ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಆನಂತರ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಕಡೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ (NCERT) ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಜ್ಞರ ಮೂರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ನೀಡಿದ ತೌಲನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿರುವುದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗತ್ವ ಸಮಾನತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ: ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಷಯವಾರು ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡೆದು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ 27 ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಮಸ್ತರನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಾಠಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ ತಜ್ಞರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸಮಿತಿಗಳ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ದುಡಿದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸರ್ವ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ವೀರಣ್ಣ ಎಸ್. ಜತ್ತಿ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರೊ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ
ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)
ಬೆಂಗಳೂರು.

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ

ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಪ್ರೊ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಅಶ್ವತ್ಥ ನಾರಾಯಣ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ ಮೈಸೂರು.

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ. ಅಶ್ವತ್ಥ ನಾರಾಯಣ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಜೆ. ಸೋಮಶೇಖರ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ವಿಜಯನಗರ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬಳ್ಳಾರಿ.

ಡಾ. ಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಶಾಂತ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಟಿ. ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರೊ. ಪಿ ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಜೆ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಡಾ. ಬಿ. ಶೇಖರ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ವಾಣಿಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತುಮಕೂರು.

ಶ್ರೀ ಎ.ಎಸ್. ದೀಕ್ಷಿತ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ವಾಣಿ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ, ಬಸವೇಶ್ವರನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಈರಣ್ಣ. ಎಂ. ಅಂಬಿ, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ತಡಕೊಡು, ಧಾರವಾಡ ತಾ. ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎನ್. ವೆಂಕಟೇಶ್, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಉರಮಾರಕಸಲಗೆರೆ, ಮಂಡ್ಯ ತಾ. ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ.

ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ

ಶ್ರೀ ಅಶೋಕ ಶೆಟ್ಟರ್, ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕ್ತನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್. ತಳವಾರ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ದಶರಥ್ ನಾಯಕ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ.

ಡಾ. ಹಸೀನ್ ತಾಜ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಅನುವಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಟಿ. ಬಾಗಲಕೋಟಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಶ್ರೀ ಎ.ಎಸ್. ದೀಕ್ಷಿತ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ವಾಣಿ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ, ಬಸವೇಶ್ವರನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರೊ. ಪಿ ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಜೆ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಸಲಹೆಗಾರರು

ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣ ಎಸ್. ಜತ್ತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಕೋದಂಡರಾಮಯ್ಯ. ಎನ್, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

ಎನ್. ಎಸ್. ಸೌಮ್ಯ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪುನರ್ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕುರಿತು

2014ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅದೇ ವರ್ಷ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವು. ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು 2017–18ರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೈ ತಲಪಿದವು. ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಟೀಕೆ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಬಂದವು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತೆಂಬ ಆಕ್ಷೇಪ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಬಂದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರವು 2021ರಲ್ಲಿ ಈ ಪಠ್ಯಗಳ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಆಪಾದನೆ ಕೇಳಿಬಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳೇ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗವೆಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾವು ಎಂಥ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತೇವೆಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಂತಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಓದುವ ಪಠ್ಯಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗ–ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಅಪನಂಬಿಕೆ, ದ್ವೇಷ, ತಾತ್ಸಾರಗಳನ್ನು ಹರಡುವಂತಿರಬಾರದು. ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನೂ ದೇಶಪ್ರೇಮವನ್ನೂ ಉದ್ದೀಪಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ, ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಖರವಾದ, ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾದ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯುವಂತಿರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ, ಜನಪದಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಪಠ್ಯಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ, ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ, ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ, ಸಭ್ಯ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ (1) ಯಾವುದೇ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಪಂಥ, ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಪಮಾನವಾಗುವ ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹ ಅಂಶಗಳಿರದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು (2) ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ, ಕಾಲಪಟ್ಟಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು (3) ಅನಗತ್ಯ ವಿಷಯಗಳು ತುಂಬಿತುಳುಕಾಡುವ ಮಾಹಿತಿಕೋಶವಾಗಿಸದೆ ಜ್ಞಾನಕೋಶಗಳಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು (4) ಸ್ವಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೂ ಜಾಗ ಕೊಡಕೂಡದು (5) ಅರ್ಧಸತ್ಯ, ಅಸತ್ಯ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ, ನಿರ್ಣಯ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಅಧಿಕೃತ ಆಧಾರಗಳಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಮುಂದಿಡಬೇಕು (6) ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು (7) ಐತಿಹಾಸಿಕ ಉಪೇಕ್ಷಿತ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು (8) ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಗ್ಗಿಸಬೇಕು – ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ ಪಠ್ಯವು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಅಭಿಮಾನಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ, ದೇಶದೊಳಗಿನ ಹಲವು ಜಾತಿ, ಸಮುದಾಯ, ಭಾಷೆ, ಪಂಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ಸಾರಭಾವವನ್ನು ತಾಳುವಂಥ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಾರದು ಎಂಬುದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಪ್ರತಿಹಂತದಲ್ಲೂ ನಾವು ವಹಿಸಿದ್ದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಆದರ್ಶಸ್ಥಿತಿ. ಅದರತ್ತ ನಡೆಯುವುದು ನಮ್ಮ ಆಶಯವೇ ಹೊರತು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ವಿನಯದಿಂದಲೇ ನಾವು ಈ ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಮರುಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಸಮಗ್ರ ಪುನಾರಚನೆಯಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ (2014ರಲ್ಲಿ) ರಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅದನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಇಡಿಯ ಮರುಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ, ಅಂತೆಯೇ ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ಆಭಾರಿ. ಈ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯು ಈಗಷ್ಟೇ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತ, ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಸಮಗ್ರ ಪುನಾರಚಿತ ಪಠ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯಾಗಲಿದೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನಮ್ಮದು.

ವೀರಣ್ಣ ಎಸ್. ಜತ್ತಿ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)
ಬೆಂಗಳೂರು.

ರೋಹಿತ್ ಚಕ್ರತೀರ್ಥ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು,
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ಪುನರ್ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ರೋಹಿತ್ ಚಕ್ರತೀರ್ಥ, ಸದಸ್ಯರು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ. ರಾಜರಾಮ್ ಹೆಗಡೆ, ನಿವೃತ್ತ ವಿಭಾಗ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕ್ತನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಡಾ. ಎನ್. ಸತ್ಯಪ್ರಕಾಶ್, ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ವಿ.ವಿ.ಎಸ್. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ. ರಂಗನಾಥ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ರಾಷ್ಟ್ರೋತ್ಥಾನ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರ, ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ. ಬಿ.ಕೆ. ವಾಸುಕಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಶಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಭಟ್, ಕೊಡಿಯಾಲಗುತ್ತು, ದ್ವಾರಕ, ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಬೈಲ್, ಎರಡನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ವಿಠ್ಠಲ್ ಪೋತದಾರ, ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಯೋಜಕರು, ದಿ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಆರ್. ಮಂಜುನಾಥ್, ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಪಿ. ರಾಧಾ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಡಿಎಸ್‌ಇಆರ್‌ಟಿ, ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಸಂದೀಪ್ ಕುಮಾರ ಪಿ.ಎಲ್., ಜಿ.ಪಿ.ಟಿ., ಸ.ಮಾ.ಪ್ರಾ. ಶಾಲೆ, ಸಿದ್ದನಹೊಸಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ವಲಯ–1.

ಸಲಹೆಗಾರರು

ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣ ಎಸ್. ಜತ್ತಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಕೋದಂಡರಾಮಯ್ಯ. ಎನ್, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

ಎನ್. ಎಸ್. ಸೌಮ್ಯ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.), ಬೆಂಗಳೂರು.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

S2D9Y5

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯದ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅಧ್ಯಾಯಗಳು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
	ಇತಿಹಾಸ	
1.	ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳು	1
2.	6 ರಿಂದ 14ನೇ ಶತಮಾನದ ಭಾರತ	9
3.	ಭಾರತದ ಮತ ಪ್ರವರ್ತಕರು	24
4.	ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯ	30
	ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ	
5.	ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ	45
6.	ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ	58
7.	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ	70
8.	ನ್ಯಾಯಾಂಗ	77
	ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ	
9.	ಕುಟುಂಬ	85
	ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ	
10.	ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ–ಕರ್ನಾಟಕ–ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು	91
11.	ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ	100
12.	ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು	108
13.	ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂಸಂಪತ್ತು	113
	ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ	
14.	ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆ	122
15.	ಭಾರತೀಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಲಯಗಳು	128
	ವ್ಯವಹಾರ ಅಧ್ಯಯನ	
16.	ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ	140

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಇತಿಹಾಸ

ಅಧ್ಯಾಯ – 1

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳು

L3A7G9

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಯಹೂದಿ, ಪಾರ್ಸಿ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ
- ಯೇಸು ಕ್ರಿಸ್ತ ಹಾಗೂ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರ ಜೀವನ
- ಯಹೂದಿ, ಪಾರ್ಸಿ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳ ಬೋಧನೆಗಳು

ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು ಯಹೂದಿ, ಪಾರ್ಸಿ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ. ಇವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಸೆಮಿಟಿಕ್ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಇವು ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :

ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳೆಂದರೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಗಾಡ್‌ನು ಮಾನವರ ಪ್ರವಾದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಸತ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗಗಳು. ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿದ ಪ್ರವಾದಿ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾರುವ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ ಹಾಗೂ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ತತ್ವಗಳು ಒಂದು ರಿಲಿಜನ್‌ಗೆ ಬುನಾದಿಗಳು. ಈ ಕಲ್ಪನೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

ಯಹೂದಿ ರಿಲಿಜನ್

ಪ್ರವಾದಿ ಮೋಸೆಸ್

ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಹೆಸರುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರಿಲಿಜನ್ ಎಂಬ ಪದವು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವುದನ್ನು ನೀವು ಗಮನಿಸಿರಬಹುದು. ರಿಲಿಜನ್ ಎಂದರೆ ಒಂದಷ್ಟು ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಒಂದು ಜನಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ರಿಲಿಜನ್ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದು (1) ಏಕದೇವನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. (2) ದೇವರ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ದೇವದೂತನೊಬ್ಬ (ಪ್ರವಾದಿ) ಹೇಳುವನೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. (3) ಪ್ರವಾದಿಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟ ಒಂದು ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥ ಇರಬೇಕು. (4) ಇಡೀ ಸಮುದಾಯವು ಪ್ರವಾದಿಯಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಧಿ–ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. (5) ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಅತಿ ಹಳೆಯ ರಿಲಿಜನ್ ಎಂದರೆ ಯಹೂದಿ ಅಥವಾ ಜುಡಾಯಿಸಂ. ಈ ರಿಲಿಜನ್‌ನ

ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಜ್ಯೂಸ್ ಎಂದು ಅಥವಾ ಯಹೂದ್ಯರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಹೂದ್ಯರ ಆದಿಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೀಬ್ರೂ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ದೇವರು ಯಾವೇ. ಅಬ್ರಹಾಂ ಅಥವಾ ಏಬ್ರಹಾಂ ಇವರ ಮೂಲಪುರುಷ. ಮೋಸೆಸ್ ಪ್ರವಾದಿ.

ಯಹೂದ್ಯರ ಇತಿಹಾಸ

ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಇಸ್ರೇಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ವಾಸವಾಗಿದ್ದವು. ಇವು ನಿರಂತರ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೊರಗಿನ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೂ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂಥಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ–ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತರುವುದು ಕೂಡ ರಿಲಿಜನ್‌ನ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಡೇವಿಡ್ ಎಂಬಾತನನ್ನು ಯಹೂದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆದಿ ದೊರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈತ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ತನಗಿಂತ ಹಲವುಪಟ್ಟು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಗೊಲಾಯತ್ ಎಂಬಾತನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಯಹೂದಿಗಳಿಗೆ ಅರಸನಾದನು. ಈತನ ಮಗ ಸಾಲೊಮನ್ ಎಂಬವನು. ಈತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆಯಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದನು. ಸಾಲೊಮನ್ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

ಸಾ.ಶ.ಪೂ. 931ರಲ್ಲಿ ಸಾಲೊಮನ್ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ಅದುವರೆಗೆ ಒಟ್ಟಾಗಿದ್ದ ಯಹೂದಿ ರಾಜ್ಯವು ಒಡೆದು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಇಸ್ರೇಲ್ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಜೂಡಾ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಇಸ್ರೇಲ್ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈಜಿಪ್ಟಿನ ರಾಜರು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾ.ಶ.ಪೂ. 722ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ಸೀರಿಯನ್ನರು ಕೂಡ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಇಸ್ರೇಲಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಯಹೂದ್ಯರು ಜೂಡಾ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಜೆರುಸಲೇಮ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಿಡಾರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ಸಾ.ಶ.ಪೂ. 586ರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯನ್ನರು ಇಸ್ರೇಲಿನತ್ತ ನುಗ್ಗಿಬಂದರು; ಅಸ್ಸೀರಿಯನ್ನರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯನ್ನರ ದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಸ್ರೇಲ್ ತೀವ್ರ ಸಂಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಸಾಲೊಮನ್ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಬ್ಯಾಬಿಲೋನರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಳುಗೆಡವಿದರು. ಸಾ.ಶ.ಪೂ. 538ರಲ್ಲಿ ಇಸ್ರೇಲಿನ ಮೇಲೆ ಪರ್ಶಿಯದ ಆಕೆಮೆನಿಡ್ ವಂಶೀಯರು ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸೈರಸ್ ಎಂಬಾತನು ಪ್ರಜಾವತ್ಸಲನಾಗಿದ್ದನು. ಈತ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಸ್ರೇಲ್ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ತವರಿಗೆ ಮರಳಿದ ಯಹೂದ್ಯರು ಸಾಲೊಮನ್‌ನ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮರಳಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೆಯೇ ಯಹೂದ್ಯರ ರಿಲಿಜನ್ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ಟೋರಾಗಳು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ರಿಲಿಜನ್ ಗುರುಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಪಡೆದರು.

ಯಹೂದ್ಯರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ

ಮುಂದೆ ಸಾ.ಶ.ಪೂ. 334ರಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಸೆಡಾನ್‌ನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್, ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಯಹೂದ್ಯರು ಮತ್ತೆ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಇಸ್ರೇಲ್ ಹಾಗೂ ಜೂಡಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ಮುಂದಿನ ಹಲವು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದವು. ತತ್ಪರಿಣಾಮ ಯಹೂದಿಗಳು ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಯುರೋಪ್, ಏಷ್ಯ, ಆಫ್ರಿಕದಂಥ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಖಂಡಗಳಲ್ಲೂ ಹರಡಿಕೊಂಡರು. ಸಾ.ಶ.ಪೂ. 198ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಯಹೂದ್ಯರಲ್ಲೇ ಎರಡು ಬಣಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಣವು

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮುಂದೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯೆಂಬ ಹೊಸ ರಿಲಿಜನ್‌ಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ ಯೇಸು ಕ್ರೈಸ್ತರು ಮೂಲತಃ ಯಹೂದಿ ಜನಾಂಗದಿಂದಲೇ ಬಂದವರು.

ಇಸ್ರೇಲ್ ಉದಯ

ಯಹೂದ್ಯರ ನಾಗರಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಸದಾ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಜನಾಂಗವು ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದ ಹೋರಾಟದ ಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಿಟ್ಲರ್ ಸುಮಾರು 60 ಲಕ್ಷ ಯಹೂದಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು. ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಯಹೂದ್ಯರಿಗೆಂದೇ **“ಇಸ್ರೇಲ್”** ಎಂಬ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿಹೋಗಿದ್ದ ಯಹೂದ್ಯರಿಗೆ 3,000 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ತಮ್ಮದೆಂಬ ಮಾತೃಭೂಮಿ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಹೀಬ್ರೂ ಬೈಬಲ್ (ಯಹೂದಿಗಳ ಮೂಲ ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥ) ಇದನ್ನು ಒಲ್ಡ್ ಟೆಸ್ಟಮೆಂಟ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಿದ್ದವು: ಕಾನೂನು, ಬರಹಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರವಾದಿ ಮೋಸಸ್‌ರ ಬರಹಗಳು. ಯಹೂದಿಗಳ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವು.

ಯಹೂದ್ಯರ ಹತ್ತು ಕಟ್ಟಳೆಗಳು:

1) ಬೇರೆ ದೇವರಿಲ್ಲ.

2) ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲದು.

3) ದೇವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಳಂಕ ಬೇಡ.

4) ಸಬ್ಬತ್ ದಿನವನ್ನು ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಕಾಣುವುದು.

5) ತಂದೆ ತಾಯಿಯರನ್ನು ಗೌರವಿಸು.

6) ವಸ್ತುಗಳ ಕಲಬೆರಕೆ ಮಾಡಬಾರದು

7) ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಬಾರದು

8) ಕೊಲೆ ಮಾಡಬಾರದು.

9) ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬಾರದು.

10) ಇತರರ ಬಗ್ಗೆ ಅಸೂಯೆ ಪಡಬಾರದು.

ಪಾರ್ಸಿ ರಿಲಿಜನ್

ಪಾರ್ಸಿ ರಿಲಿಜನ್‌ವು ಪರ್ಷಿಯಾ (ಇರಾನ್) ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರ ದಾಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಅವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲಸಿದರು. ವಿಶ್ವದ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪಾರ್ಸಿ ಜನಾಂಗದವರು ನೆಲಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅಂಶವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸೈನ್ಯ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಜರತುಷ್ಟ್ರ

ಪಾರ್ಸಿ ರಿಲಿಜನ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು ಸಾ.ಶ.ಪೂ. 6ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಜರತುಷ್ಟ್ರ. ಈತನು ಇರಾನಿನ ಒಬ್ಬ ಪ್ರವಾದಿ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಕ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ರಿಲಿಜನ್ ಅನ್ನು ಜೊರಾಷ್ಟ್ರಿಯನ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾರ್ಸಿ ರಿಲಿಜನ್ ಪ್ರಾಚೀನ ವೈದಿಕಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಸೂರ್ಯೋಪಾಸಕರು. ಪಾರ್ಸಿಗಳ ರಿಲಿಜನ್ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಅವೆಸ್ತ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪದ್ಯ/ಶ್ಲೋಕರೂಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು "ಗಾಥಾ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪೂಜೆ/ಆರಾಧನೆ/ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಯಷ್ನ (ಯಜ್ಞ) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲೆಂದು ಮಾಡುವ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೋಮ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ್ದೇ ಪದಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಪಾರ್ಸಿ ರಿಲಿಜನ್ ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳಾದ ಯಹೂದಿ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಹಾಗೂ ಇಸ್ಲಾಂ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಸಾ.ಶ.ಪೂ. 4ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾಸೆಡಾನ್‌ನ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಮಾಡಿದ ದಾಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಪಾರ್ಸಿ ರಿಲಿಜನ್ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಅವೆಸ್ತ ಮುಂದೆಂದೂ ಸಿಗದಂತೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶವಾಯಿತು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿನಿಂದ ಬರೆಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಪಾರ್ಸಿ ರಿಲಿಜನ್‌ನ ನಂಬಿಕೆಗಳು: ಒಳ್ಳೆತನ ಹಾಗೂ ಕೆಟ್ಟತನಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆತನವು ಗೆಲುವು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನವನು ಒಳ್ಳೆತನವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಹುರ್ ಮಾಜ್ದಾ ಇವರ ದೈವ. ಉಪವಾಸ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ನೈರ್ಮಲ್ಯತೆ ಆಚರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಕ್ರೈಸ್ತ ರಿಲಿಜನ್ (ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿ)

ಯೇಸು ಕ್ರಿಸ್ತ

ಜೀಸಸ್ (ಯೇಸು)ರ ಜನನ ಸ್ಥಳವು ಜ್ಯೂಡಿಯಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜೆರುಸಲೆಂನಿಂದ 5 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಬೆತ್ಲೆಹೆಂ. ಜೀಸಸ್‌ರು, ಜೋಸೆಫ್ ಮತ್ತು ಮೇರಿ ಎಂಬ ಬಡ ದಂಪತಿಗಳ ಏಕೈಕ ಪುತ್ರ.

ಜೀಸಸ್‌ರ ಆರಂಭ ಜೀವನದ ವಿಚಾರಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಬಹಳ ವಿರಳವಾಗಿದೆ. ಜೀಸಸ್ ಅರಾಮಿಕ್ ಮತ್ತು ಸೆಮಿಟಿಕ್ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಹೂದಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಮಸೀಹ ಅಥವಾ ಮಹಾರಕ್ಷಕನ ಆಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಆಗಮನದ ಕಲ್ಪನೆ ಜಾನ್ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯದಾಗಿತ್ತು. ಜಾನ್ ಮೂಲತಃ ಮತ ಪ್ರವರ್ತಕರಂತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದೀಕ್ಷಾ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ದೀಕ್ಷೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೀಸಸ್ ಸಹ ಜಾನ್‌ನಿಂದ ದೀಕ್ಷಾಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು. ಜಾನ್ ಜೀಸಸ್‌ರನ್ನು 'ಮಸೀಹ' ಅಥವಾ 'ಮಹಾರಕ್ಷಕ' ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದರು. ಆಗ ಜೀಸಸ್‌ರಿಗೆ 30 ವಯಸ್ಸು.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಜೀಸಸ್ ಇಸ್ರೇಲ್ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಮತ ಪ್ರಚಾರ ಹಾಗೂ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಹೂದಿಗಳು ಜೀಸಸ್‌ರನ್ನು ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಜೀಸಸ್ ಮೊದಲು 12 ಜನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಅಪೋಸಲ್ಸ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಪೀಟರ್ ಅವರ ಮೊದಲ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ಜೀಸಸ್ ರೋಗದಿಂದ ನರಳುವವರ ಮತ್ತು ದೀನ ದಲಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹಾಗೂ ಕನಿಕರ–ಕರುಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಈ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಬಡವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮುಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತರನ್ನು ಶಿಲುಬೆಗೇರಿಸುವಿಕೆ

ಜೀಸಸ್ ಕ್ರಿಸ್ತ ಯಹೂದಿಗಳಿಂದ ಮಹಾನ್ ರಕ್ಷಕರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯರಾದರು. ಡಂಭಾಚಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದುದರಿಂದ ಯಹೂದಿಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯ ವರ್ಗ ಅವರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿತು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ, ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತರು ಜೆರುಸಲಂಗೆ ಭೇಟಿ ಇತ್ತಾಗ ಯಹೂದಿಗಳು, ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ, ರೋಮ್‌ನ ರಾಜ್ಯಪಾಲನ ವಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯಪಾಲನು ಕ್ರಿಸ್ತರನ್ನು 'ಶಿಲುಬೆಗೇರಿಸುವ' ಮರಣದಂಡನೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿದನು. ಕ್ರಿಸ್ತರನ್ನು ರೋಮ್‌ನ ಸೈನಿಕರು 'ಗೊಲ್ಗೊಥಾ' ಎಂಬ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಶಿಲುಬೆಗೇರಿಸಿದರು.

ಜೀಸಸ್ ಕ್ರಿಸ್ತರ ಬೋಧನೆಗಳು

ಕ್ರಿಸ್ತರ ಬೋಧನೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಹಾಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬಲ್ಲವಾಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳು ಕಥೆ ಅಥವಾ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

1) ದೇವರನ್ನು ತಂದೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬೋಧಿಸಿದರು. ಮಾನವರು ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. (ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರ ದೇವರನ್ನು 'ಗಾಡ್' ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ "ಬ್ರಹ್ಮ" ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದುದು).
2) ಮಾನವ ಸಂಕುಲದ ಭ್ರಾತೃತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.
3) ಯಾವುದೇ ಆಡಂಬರದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.
4) ಮಾನವನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳಿಂದಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟರೆ, ದೇವರಿಂದ ಅವನು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.
5) "ಪರರು ನಿನಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನೀನು ಹೊಂದಿದ್ದೀಯೋ, ಅದನ್ನೇ ನೀನು ಪರರಿಗೆ ಮಾಡು" ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ಹೇಳಿಕೆ ಕ್ರಿಸ್ತರದಾಗಿತ್ತು.
6) "ಮಾನವನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ದೇವರ ಸೇವೆಗೆ ಸಮ" ಎಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಅವರ ಬೋಧನೆಗಳು ಪ್ರೀತಿ, ಸೇವೆ ಹಾಗೂ ಭ್ರಾತೃತ್ವದಂತಹ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಳಹದಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದವು.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯ ಪ್ರಸಾರ

ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತರನ್ನು ಶಿಲುಬೆಗೇರಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಕೆಲವರನ್ನು ಶಿಲುಬೆಗೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟೈನ್‌ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯು ರೋಮಿನ ರಾಜ್ಯ ಮತವಾಯಿತು. ನಂತರ ಈ ರಿಲಿಜನ್ ಯೂರೋಪಿನಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿತು. ಇಂದು ಕ್ರೈಸ್ತ ರಿಲಿಜನ್ ಚರ್ಚ್‌ಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಜನರ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬೈಬಲ್ ಇವರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

ಇಸ್ಲಾಂ ರಿಲಿಜನ್

ಪ್ರವಾದಿ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರು ಇಸ್ಲಾಂ ಎಂಬ ರಿಲಿಜನ್ನಿನ ಪ್ರವರ್ತಕರು. ಇವರು 570 ರಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಹಾಗೂ ತಾಯಿ ಅಮಿನಾ. ಇವರು ಜನಿಸುವ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳುಗಳ ಮುಂಚೆ ತಂದೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರ ಆರನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರು. ಮೂಲತಃ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಕೆಲಸದ ನಿಮಿತ್ತ ಅನೇಕ ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೊಹಮ್ಮದ್‌ರು ಸಹಪ್ರಯಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ವಿಧವೆಯಾಗಿದ್ದ ಖದೀಜಾ ಬಳಿ ಸೇವಾ ನೌಕರಿಗೆ ಮೊಹಮ್ಮದ್‌ರು ಸೇರಿದರು. ಮುಂದೆ ಆ ವಿಧವೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರು ಹಾಗೂ ನಾಲ್ವರು ಪುತ್ರಿಯರು ಇದ್ದರು.

ಮೊಹಮ್ಮದ್‌ರು ಸದಾ ಚಿಂತನಾ – ಮಗ್ನರು ಮತ್ತು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಸ್ಥಳ ಮೆಕ್ಕಾದ ಒಂದು ಗುಹೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾಗ ದೇವದೂತನ ಧ್ವನಿ ಆಲಿಸಿದರು. ಆ ದೇವದೂತನು ಮೊಹಮ್ಮದ್‌ರನ್ನು 'ನೀನು ಅಲ್ಲಾನ (ದೇವರ) ಪ್ರವಾದಿ' ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ತಾನು ಅಲ್ಲಾನ ಪ್ರವಾದಿಯೆಂದು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ–ಬಂಧು ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಸ್ನೇಹಿತವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮನಗಾಣಿಸಿದರು. ಇವರು ತಮ್ಮನ್ನು 'ತಾವು ದೇವರೆಂದು', ಎಂದೂ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಕೇವಲ ಅಲ್ಲಾನ ಪ್ರವಾದಿ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

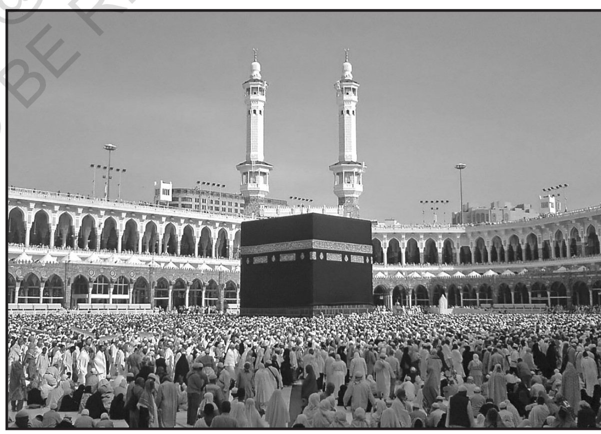

ಮೆಕ್ಕಾ

ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಹಮ್ಮದ್‌ರು ಕೇಳಿದ ದೈವಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರು. ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಆ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪುಸ್ತಕದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇಸ್ಲಾಂನ ಗ್ರಂಥ 'ಕುರಾನ್'.

ಮೆಕ್ಕಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವರ್ಗ ಇವರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಮುಂದೆ ಪೈಗಂಬರರಿಗೆ ಮೆಕ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. 622 ರಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಕಾದಿಂದ ಮದೀನಾದ ಕಡೆ ಪಯಣಿಸಿದರು. ಈ ಪಯಣವು 'ಹಿಜಿರಾ' ಶಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಮದೀನಾದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅರೇಬಿಯಾದ ಅನೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದರು. ಇದರ ಮೂಲಕ ಅವರ ಬಲ ಇಮ್ಮಡಿಗೊಂಡಿತು. ಪುನಃ ಮೆಕ್ಕಾಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದರು.

'ಇಸ್ಲಾಂನ ಪ್ರಮುಖ ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು (ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರ ಬೋಧನೆಗಳು)

1) ಇಸ್ಲಾಂ ಏಕದೇವೋಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. 'ಅಲ್ಲಾ' ಮುಸ್ಲಿಮರ ದೇವರು. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಅವರ ಪ್ರವಾದಿ.
2) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರು 'ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲ' ಮತ್ತು 'ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಮುಂದೆ ಬೆಂಕಿಯ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡುವರು' ಎಂದರು.
3) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರು ಸದಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟರು. ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಮಾನವನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು ಎಂದರು.

ಇಸ್ಲಾಂ ನಿಯಮಗಳು :

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಇಸ್ಲಾಂ ಅನುಯಾಯಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ, ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು ಇಂತಿವೆ:

1) ದೇವರು 'ಒಬ್ಬನೇ'. ಅವನೇ 'ಅಲ್ಲಾ'. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್ ಅಲ್ಲಾನ ಪ್ರವಾದಿ ಎಂಬುದನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬುವುದು – ಕಲೀಮಾ.
2) ಪ್ರತಿದಿನ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳವಾದ ಮೆಕ್ಕಾದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಬದ ಕಡೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಐದು ಬಾರಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು – ನಮಾಜ್.
3) ರಂಜಾನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ – ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದವರೆಗೆ ಉಪವಾಸವಿರುವುದು – ರೋಜಾ.
4) ಬಡವರಿಗೆ ತಾವು ದುಡಿದುದರ $\frac{1}{4}$ ಭಾಗವನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡುವುದು – ಜಕಾತ್.
5) ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಮೆಕ್ಕಾಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು – ಹಜ್.

ಈ ಐದು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು "ಇಸ್ಲಾಂನ ಆಧಾರಸ್ಥಂಭಗಳೆಂದು" ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್‌ರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು 'ಖಲೀಫರು' ಎನ್ನುವರು. ಮಹಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್‌ರ ನಂತರ ಖಲೀಫರು ಇಸ್ಲಾಂನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರಾದರು. ಅಬೂಬಕರ್ ಮೊದಲನೆಯ ಖಲೀಫನಾಗಿದ್ದನು.

ದಯವಿಟ್ಟು ಗಮನಿಸಿ : ಸಾ.ಶ.ಪೂ – ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕೆ ಪೂರ್ವ
(ಸಾ.ಶ.ಪೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು)

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1) ಯಹೂದಿ ರಿಲಿಜನ್‌ನ ಸ್ಥಾಪಕರು __________ .
2) ಪಾರ್ಸಿ ಮತದ ಸ್ಥಾಪಕರು __________ .
3) ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತರು ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳ __________ .
4) ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತರನ್ನು ಶಿಲುಬೆಗೇರಿಸಿದ ಬೆಟ್ಟ __________ .
5) ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯು ರೋಮಿನ ರಾಜ್ಯಮತವಾದದ್ದು __________ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ.
6) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರು ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳ __________ .
7) ಇಸ್ಲಾಂನ ಗ್ರಂಥ __________ .
8) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು __________ ಎನ್ನುವರು.

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಯಹೂದಿ ರಿಲಿಜನ್‌ನ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.
2) ಪಾರ್ಸಿ ಮತದ ಬೋಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.
3) ಯೇಸು ಕ್ರಿಸ್ತರ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
4) ಯೇಸು ಕ್ರಿಸ್ತರ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.
5) ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಯು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸಾರವಾಯಿತು ?
6) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರ ಜೀವನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.
7) 'ಹಿಜಿರಾ' ಎಂದರೇನು ?
8) ಇಸ್ಲಾಂನ ನಿಯಮಗಳಾವುವು ?

III. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1) ನಿಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಚರ್ಚ್ ಹಾಗೂ ಮಸೀದಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ. ಅಲ್ಲಿನ ರಿಲಿಜಿಯನ್ ಆಚರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
2) ಪಾರ್ಸಿ ಮತದ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ.
3) ಇಸ್ಲಾಂನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

IV. ಯೋಜನೆ.

1) ಯಹೂದಿ, ಪಾರ್ಸಿ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ರಿಲಿಜನ್‌ಗಳು ಪ್ರಸಾರವಾದ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ನೆರವಿನಿಂದ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

*****

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ – 2

6 ರಿಂದ 14 ನೇ ಶತಮಾನದ ಭಾರತ

L5M5W3

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದ ರಜಪೂತ ಮನೆತನಗಳು ಹಾಗೂ ಕೊಡುಗೆಗಳು
- ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕಾರ್ಕೋಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
- ಆಫ್ಘನ್ ದಾಳಿಕೋರರು – ಮಹಮ್ಮದ್ ಘಜ್ನಿ ಹಾಗೂ ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ
- ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಆಡಳಿತ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಳು

6 ರಿಂದ 14 ನೇ ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮನೆತನಗಳು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದವು. ವರ್ಧನ ವಂಶದ ನಂತರ ರಜಪೂತ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಕೋಟ ಮನೆತನಗಳು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದವು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಘಜ್ನಿ, ಘೋರಿ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರುಗಳು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ರಜಪೂತರು (6 ರಿಂದ 12ನೇ ಶತಮಾನ)

ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗುರ್ಜರ ಪ್ರತೀಹಾರರು, ಗಹಡ್ವಾಲರು, ಪಾರಮಾರರು, ಚೌಹ್ವಾಣರು, ಸೋಳಂಕಿಯರು ಮತ್ತು ಚಂದೇಲ ರಜಪೂತ ಮನೆತನಗಳು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದವು. ಇವರು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಗುರ್ಜರ ಪ್ರತೀಹಾರರು : ಹರಿಚಂದ್ರನು ಗುರ್ಜರ ಮನೆತನದ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಈತನ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರತಿಹಾರರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಖೆಗಳಾದ – ಜೋಧ್‌ಪುರ, ನಂದಿಪುರ, ಬ್ರೋಚ್ ಮತ್ತು ಉಜ್ಜೈನಿಗಳಿಂದ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜೈನಿಯಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾಗಭಟನು ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅರಬ್ಬರ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದನು. ಈತನು ಗುಜರಾತ್, ಮಾಳ್ವಾ, ರಜಪುತಾನದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗದವರೆಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆಯಾದ ಮಿಹಿರಭೋಜನು ಪಾಲರ ನಾರಾಯಣಪಾಲನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿಗರಾದ ಸುಲೈಮಾನ್ ಮತ್ತು ಅಲ್–ಮಸೂದ್ ಈತನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದರು. ಪ್ರತೀಹಾರ ಮನೆತನದ ಮಹೇಂದ್ರಪಾಲ ಹಾಗೂ ಮೊದಲನೆಯ ಮಹೀಪಾಲರ ನಂತರ ಈ ಮನೆತನವು ಪತನ ಹೊಂದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಗಹಡ್ವಾಲರು : ಈ ಮನೆತನದ ಸ್ಥಾಪಕ ಚಂದ್ರದೇವ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಸಿದನು. ಇವರಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದಚಂದ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ. ಈತನು ಪಾಲರಿಂದ ಮಗಧ, ಮಾಳ್ವಾ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನಲ್ಲದೆ ಕಳಿಂಗ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾ ಅರಸರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಕಾಶ್ಮೀರ, ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಚೋಳ ಅರಸರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದನು.

ಪಾರಮಾರರು : ಉಪೇಂದ್ರ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಈ ಮನೆತನದ ಸ್ಥಾಪಕ. ಇವರ ರಾಜಧಾನಿ ಮಾಳ್ವಾದ ಧಾರ. ಈ ಮನೆತನದ ಶಿಯಾಕ್ ದೊರೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಎರಡನೆಯ ಕೊಟ್ಟಿಗನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅವರ ಮಾಂಡಳಿಕತ್ವದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದನು. ಇವರು ಅನೇಕ ಕೆರೆ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

ಇವರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯ, ಭಟ್ಟ ಹಲಾಯುಧ, ಧನಿಕ ಮತ್ತು ಪದ್ಮಗುಪ್ತರೆಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರಿದ್ದರು.

ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಚೌವ್ಹಾಣ

ಚೌವ್ಹಾಣರು : ಈ ಮನೆತನವು ರಜಪೂತ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಮೂಲತಃ ಅಜ್ಮೀರದವನಾದ ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಚೌವ್ಹಾಣನು ಈ ಮನೆತನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ. ಬುಂದೇಲ್‌ಖಂಡದ ಚಂದೇಲ ದೊರೆಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಮೊದಲನೇ ತರೈನ್ ಕದನದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ ವಿರುದ್ಧ ಜಯಿಸಿದ್ದ ಇವನು 2 ನೇ ತರೈನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಚಂದ್ರ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಯಿಂದ ಸೋತನು. ಈತನ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ದೆಹಲಿಯು ಈ ಸೋಲಿನಿಂದ ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಯ ಪಾಲಾಯಿತು. ಪೃಥ್ವೀರಾಜನು ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದು, 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜರಾಸೋ' ಎಂಬ ಹಿಂದಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಈತನ ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ. ಇವನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕೆಲವು ತಪ್ಪು ನಿಲುವುಗಳೇ ಇವನ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳಾದವು.

ಸೋಳಂಕಿಯರು : ಸೋಳಂಕಿ ಮನೆತನದ ಸ್ಥಾಪಕ ಮೊದಲನೆಯ ಮೂಲರಾಜ. ಮೊದಲನೆಯ ಭೀಮರಾಯನು ಈ ಮನೆತನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ. ಈತನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಘಜ್ನಿ ಗುಜರಾತಿನ ಸೋಮನಾಥ ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ಘಜ್ನಿ ದಾಳಿ ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಭೀಮರಾಯನು ವಿಫಲನಾದ್ದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಕರ್ಣದೇವನಿಗೆ ನೀಡಿದನು. ಈ ಮನೆತನದ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ಜೈನ ಪಂಡಿತನಾದ ಹೇಮಚಂದ್ರನು "ದೇಶೀನಾಮ ಮಾಲಾ" ಎಂಬ ಖ್ಯಾತ ನಿಘಂಟನ್ನು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದನು. ಎರಡನೇ ಮೂಲರಾಜನು ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಯನ್ನು ಮೌಂಟ್ ಅಬು ಸಮೀಪ ಸೋಲಿಸಿದನು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾ-ಉದ್-ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ದಂಡನಾಯಕರಾದ ಉಲುಘ್‌ಖಾನ್ ಮತ್ತು ನುಸ್ರತ್‌ಖಾನ್‌ರು ಕರ್ಣದೇವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಚಂದೇಲರು : ಪಾರಮಾರರ ಪತನದ ನಂತರ ಚಂದೇಲರು ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರು ಪ್ರತೀಹಾರರ ಮಾಂಡಲಿಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಡಂಗ ಈ ವಂಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರಸ. ಪ್ರತೀಹಾರರಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ರಾಜ್ಯದ ಪೂರ್ವಭಾಗವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಪಾಲರನ್ನು ಮತ್ತು ಆದ್ರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಹಿಂದೂಷಾಹಿ ರಾಜ ಜಯಪಾಲನಿಗೆ ಮುಸ್ಲಿಂರ ವಿರುದ್ಧ ಸೈನಿಕ ನೆರವು ನೀಡಿದನು. 'ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಈ ಮನೆತನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭವಭೂತಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಮಾಲತೀ ಮಾಧವ', 'ಉತ್ತರರಾಮಚರಿತ' ಮತ್ತು 'ಮಹಾವೀರ ಚರಿತ' ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಡಂಗ ದೊರೆಯು ಸ್ವತಃ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದು, ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಖಿಲ್ಜಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡರು. ರಜಪೂತ ಅರಸರಲ್ಲಿನ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷ, ಐಕ್ಯತೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತು.

© KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ರಜಪೂತರ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ರಜಪೂತರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದು, ಶೂರ ಯೋಧರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅನೇಕ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಪುರುಷರಂತೆ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಇತ್ತು. ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ, ಜೋಹರ್ ಪದ್ಧತಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಸ್ವಯಂವರದ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ರಾಜಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ರಜಪೂತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿದ್ದು, ಅತ್ಯಂತ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಾಹಿತ್ಯ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಕಸೂತಿಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಿದ್ದರು.

ರಜಪೂತ ಅರಸರು ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಭೋಜ, ಮುಂಜ ಎಂಬ ರಜಪೂತ ಅರಸರುಗಳೇ ಸ್ವತಃ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದರು. ಮುಂಜ ರಾಜನು ಪದ್ಮಗುಪ್ತ, ಹಲಾಯುಧ ಎಂಬ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದನು. ಭೋಜರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಸೇನ, ಪ್ರಭಾಚಂದ್ರ ಸೂರಿ, ಧನಪಾಲ ಎಂಬ ಜೈನ ಪಂಡಿತರು ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಜಯದೇವನ 'ಗೀತಗೋವಿಂದ', ಭಾರವಿಯ 'ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ', ಭರ್ತೃಹರಿಯ 'ರಾವಣ ವಧಾ', ಮಹೇಂದ್ರಪಾಲನ 'ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ' ಕಾವ್ಯಗಳು ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದವು. ನಾಟಕಗಳಾದ ರಾಜಶೇಖರ ರಚಿಸಿದ 'ಬಾಲ ರಾಮಾಯಣ' ಮತ್ತು 'ಕರ್ಪೂರ ಮಂಜರಿ', ಭವಭೂತಿ ರಚಿಸಿದ 'ಮಹಾವೀರಚರಿತ' ಹಾಗೂ 'ಉತ್ತರರಾಮಚರಿತ', ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೃತಿಗಳಾದ ಕಲ್ಹಣನ 'ರಾಜ ತರಂಗಿಣಿ', ಜಯನಿಕನ 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ವಿಜಯ' ಮತ್ತು ಹೇಮಚಂದ್ರನ 'ಕುಮಾರಪಾಲಚರಿತ' ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ. ರಜಪೂತ ಅರಸರ ಜೀವನ ಕೃತಿಗಳಾದ 'ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ರಾಸೋ'ವನ್ನು ಚಂದ್ ಬರದಾಯಿ ಮತ್ತು 'ಭೋಜ ಪ್ರಬಂಧ' ವನ್ನು ಬಲ್ಲಾಳ ಎಂಬುವನು ರಚಿಸಿದನು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿ, ರಾಜಸ್ಥಾನಿ, ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗಿದವು. ಇವರು ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ನಳಂದಾ, ಕಾಶಿ, ವಿಕ್ರಮಶೀಲ, ಉಜ್ಜಯಿನಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರು.

ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ರಜಪೂತ ಅರಸರು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಚಿತ್ತೋಡ, ಮಾಂಡು, ರಣಥಂಬೋರ್, ಜೋಧ್‌ಪುರ ಹಾಗೂ ಗ್ವಾಲಿಯರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಜೈಪುರ, ಗ್ವಾಲಿಯರ್, ಉದಯಪುರಗಳ ಅರಮನೆಗಳನ್ನು, ಮೌಂಟ್ ಅಬುದಲ್ಲಿ ದಿಲಾವರ್ ದೇವಾಲಯ, ವಿಮಲಾ ವಸಾಯಿ, ಲುನಾ ವಸಾಯಿ ದೇವಾಲಯಗಳು ಸುಂದರ ಕಲಾತ್ಮಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಚಂದೇಲರು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಖಜುರಾಹೋದ ಖಂಡರಾಯ ಮಹಾದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಂದಿರಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಇವರು ಚಿತ್ರಕಲೆಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರು.

ಮೌಂಟ್ ಅಬು ಬಸದಿ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರಾಜಾಸ್ಥಾನಿ ಕಲಾಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಪಹಾರಿ ಕಲಾಶೈಲಿಯೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೇವಾರ್, ಬಿಕಾನೇರ್, ಜೋಧ್‌ಪುರ, ಜೈಸಲ್ಮೇರ್ ಮತ್ತು ಬುನಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಾಸ್ಥಾನಿ ಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಖಸೋಲಿ, ಜಮ್ಮು, ಗರ್ವಾಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪಹಾರಿ ಕಲಾಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ : ರಜಪೂತರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು

ಸ್ವಯಂವರ	:	ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕನ್ಯೆಯರು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ ವರರಲ್ಲಿ ಪತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
ರಕ್ಷಾ ಬಂಧನ	:	ರಜಪೂತ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರ ಮುಂಗೈಗೆ ರಾಖಿ ಕಟ್ಟಿ ಆತನನ್ನು ಸಹೋದರನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಆ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಸಹೋದರಿಯಂತೆ ಅವಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು.

ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕಾರ್ಕೋಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (625 ರಿಂದ 855)

ಭಾರತದ ಓರ್ವ ರಾಜನು ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದ ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದವರೆಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದನು, ಈಗಿನ ಇರಾನ್‌ನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಜಯಧ್ವಜವನ್ನು ನೆಟ್ಟಿದ್ದನು, ಪೂರ್ವದ ಬಂಗಾಳದವರೆಗೆ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದನು, ದಕ್ಷಿಣದ ಕರ್ನಾಟ (ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರದ ಚೀನಾದ ರಾಜವಂಶದೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದನು; ಮತ್ತು ಇದೆಲ್ಲ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನೂ ಆ ರಾಜನು ಮೊಘಲರ ಅಥವಾ ಐರೋಪ್ಯ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮೊದಲೇ ಮಾಡಿದ್ದನೆಂದರೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾದೀತಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ಇಂಥದೊಂದು ಸಾಧನೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದು ನಿಜ. ಆ ಅರಸನ ಹೆಸರು ಲಲಿತಾದಿತ್ಯ ಮುಕ್ತಾಪೀಡ. ಅವನದು ಭಾರತದ ಕಿರೀಟದಂತಿರುವ ಕಾಶ್ಮೀರವನ್ನು ಆಳಿದ ಕಾರ್ಕೋಟ ರಾಜವಂಶ.

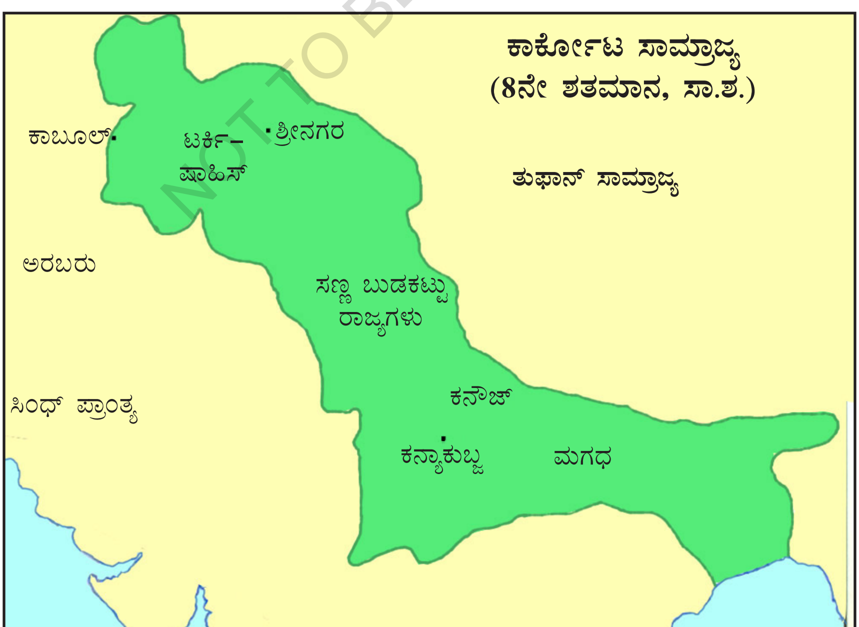

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸ್ಥಾಪನೆ: ವಿಶ್ವವೇ ಬೆರಗಾಗುವಂತೆ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿದ, ಮಾದರಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಭಾರತದ ರಾಜವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕಾರ್ಕೋಟ ವಂಶಸ್ಥರು ಒಬ್ಬರು. 625ರಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ದುರ್ಲಭವರ್ಧನನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಕಾರ್ಕೋಟ ಮನೆತನ ಆ ಕಾಲದ ಭಾರತದ ಬಲಿಷ್ಠ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಗೋನಂದ ವಂಶದ ಬಾಲಾದಿತ್ಯನು ತನಗೆ ಪುತ್ರಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿ ಅಳಿಯನನ್ನು ತನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಹಾಗೆ ಆತನು ತನ್ನ ಮಗಳು ಅನಂಗಲೇಖೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ದುರ್ಲಭವರ್ಧನನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿಸಿದನು. ಬಾಲಾದಿತ್ಯನ ಕಾಲಾನಂತರ ದುರ್ಲಭವರ್ಧನ ತನ್ನ ವಂಶದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಇದೇ ಮುಂದೆ ಕಾರ್ಕೋಟ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ದುರ್ಲಭವರ್ಧನನ ಮಗ ದುರ್ಲಭಕ (ಪ್ರತಾಪಾದಿತ್ಯ). ಈತನು ನರೇಂದ್ರಪ್ರಭಾ ಎಂಬವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅವರು ಚಂದ್ರಾಪೀಡ (ವಜ್ರಾದಿತ್ಯ), ತಾರಾಪೀಡ (ಉದಯಾದಿತ್ಯ) ಹಾಗೂ ಮುಕ್ತಾಪೀಡ (ಲಲಿತಾದಿತ್ಯ). ಇವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಇಬ್ಬರು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಮೇಲೆ ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನಿಗೆ ಕಾರ್ಕೋಟ ವಂಶದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯು ವಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈತನು ಒಟ್ಟು 36 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (724 – 760) ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು. ಕಾರ್ಕೋಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೇರೆಗಳನ್ನು ಚತುರ್ದಿಸೆಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಲಲಿತಾದಿತ್ಯ ಮುಕ್ತಾಪೀಡ

ಲಲಿತಾದಿತ್ಯ ಮುಕ್ತಾಪೀಡ: ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನ ಆಸ್ಥಾನಕವಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಲ್ಹಣನ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥವಾದ "ರಾಜತರಂಗಿಣಿ"ಯಲ್ಲಿ ಲಲಿತಾದಿತ್ಯದ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿವರಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಲ್‌ಬೆರೂನಿ ಬರೆದ "ತಾರಿಖ್ ಇ ಹಿಂದ್" ಕೃತಿಯೂ ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತದೆ. ಚೀನಾದ ಬಹಳಷ್ಟು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈತನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನು ಜನ್ಮತಃ ಶೂರನೂ ಧೀರನೂ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಈತ ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಜ (ಕನೌಜ)ದ ಯಶೋವರ್ಮನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮ ಮೆರೆದನು. ನಂತರ ಕಾಬುಲ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಹಿ ವಂಶಸ್ಥರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಧಿಪತ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದ ಬಹಳಷ್ಟು ರಾಜರ ಜೊತೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಈ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಯಾರೂ ಹಗೆಗಳಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡನು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಜೊತೆಯೂ ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನು ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡನು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬಂಗಾಳದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಚೀನಾದ ಟಾಂಗ್ ರಾಜರುಗಳ ಜೊತೆ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಲಲಿತಾದಿತ್ಯ, ಅವರ ನೆರವು ಪಡೆದು ಟಿಬೆಟನ್ನರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಅವರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಯವ್ಯ ಭಾರತದ ಬಹಳಷ್ಟು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಕೋಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಟರ್ಕಿಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಆಗಿನ ಕಾರ್ಕೋಟ ರಾಜ್ಯವು ಇಂದಿನ ಉಜ್‌ಬೆಕಿಸ್ತಾನ, ತಜಕಿಸ್ತಾನ, ಕಿರ್ಗಿಸ್ತಾನ, ಕಜಕಿಸ್ತಾನ, ಕಾಬೂಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಕಾರ್ಕೋಟ ವಂಶದ ಈ ವಿಸ್ತಾರದಿಂದಾಗಿ ಅರಬ್ಬರು ಮತ್ತು ತುರ್ಕರಿಗೆ ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಕಲೆಗೆ ಕಾರ್ಕೋಟರ ಕೊಡುಗೆಗಳು : ಒಟ್ಟು 230 ವರ್ಷ (625 – 855) ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರ್ಕೋಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಹಿಮಾಲಯ ಮತ್ತು ಅದರ ತಪ್ಪಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯದವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿ,

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಟಿಬೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸೀಮಾರೇಖೆಗಳಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ಕಾರ್ಕೋಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸರ್ವಮತಸಮನ್ವಯದ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿತು. ಶೈವ, ಬೌದ್ಧಪಂಥಗಳ, ಸನಾತನಧರ್ಮದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿತ್ತು. ಸ್ವತಃ ಲಲಿತಾಪೀಡನು ದೊಡ್ಡ ಸ್ತೂಪಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಭವ್ಯವಾದ ಮಾರ್ತಾಂಡ ಸೂರ್ಯದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇದು ವಿಶಾಲವಾದ ಕೆರೆಯ ಮೇಲೆ ತೇಲುವಂತೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಪಾರಸ್ಪೋರ್ ಅಥವಾ ಪರಿಹಾಸಪುರವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಾರ್ಕೋಟರು ಸೂರ್ಯೋಪಾಸಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಕಾಶ್ಮೀರದ ಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದ ಕಾಲಘಟ್ಟವೆಂದು ಕಾರ್ಕೋಟರ ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಸುಗುಪ್ತನ ಶೈವಸೂತ್ರ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಖ್ಯಾತ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ, ಕವಿ ಅಭಿನವಗುಪ್ತ ಕಾರ್ಕೋಟಕರ ಕಾಲದವನಾಗಿದ್ದ. ಶೈವಸೂತ್ರಗಳ ತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛ್ರಾಯಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದವು. ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನ ಕಾಲವನ್ನು ಕಾರ್ಕೋಟ ವಂಶದ ಚಿನ್ನದ ಯುಗ ಎನ್ನಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನು ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಯಥೇಚ್ಛವಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಕಲ್ಹಣನು ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನ ಆಸ್ಥಾನಕವಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ಅವನತಿ: ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನ ನಂತರ ಬಂದ ರಾಜರು ಅವನಷ್ಟು ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನ ಮಗ ಕುವಲಯಾಪೀಡ, ಒಂದು ಮೋಸದಾಟವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ಮೇಲೆ ಐಹಿಕಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿ ಬಂದು, ತನ್ನ ವೈಭೋಗವನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದನೆಂದು "ರಾಜತರಂಗಿಣಿ"ಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಲಲಿತಾದಿತ್ಯನ ಇನ್ನೋರ್ವ ಪುತ್ರ ವಜ್ರಾದಿತ್ಯ ತನ್ನ ತಂದೆಯಷ್ಟು ಚಾಣಾಕ್ಷನೂ ಧೀರನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಶತ್ರುಗಳ ದಾಳಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಈತನು ಅಸಮರ್ಥನಾದನು. ಈತನ ನಂತರ ಮೊದಲನೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾಪೀಡ, ಜಯಾಪೀಡ, ಲಲಿತಾಪೀಡ, ಸಂಗ್ರಾಮಪೀಡ ಮೊದಲಾದವರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರಾದರೂ ಮಹತ್ತರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಕಾರ್ಕೋಟ ವಂಶವು ಮುಂದೆ ಅವನತಿಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು.

ಆಫ್ಘನ್ ದಾಳಿಕೋರರು

ಮಹಮ್ಮದ್ ಘಜ್ನಿ (997 – 1030)

ಅಲಫ್ತಗೀನ್ ಎಂಬ ತುರ್ಕಿ ಗುಲಾಮ ಘಜ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವನೇ ಮಹಮ್ಮದ್ ಘಜ್ನಿ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಘಜ್ನಿಯು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಹದಿನೇಳು ಬಾರಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದನು. ತನ್ನ ದಾಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಲ್ತಾನದ ದೊರೆ, ರಾಜ ಜಯಪಾಲ, ಭೀಮಪಾಲ, ಚಂದೇಲರ ರಾಜ ತ್ರಿಲೋಚನಪಾಲರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ನಾಗರಕೋಟೆ, ಥಾಣೇಶ್ವರ, ಗ್ವಾಲಿಯರ್, ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಮೊದಲಾದ ನಗರಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದನು.

ಇವನು ಗುಜರಾತಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸೋಮನಾಥ ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲೆ ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಘಜ್ನಿಯ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು ನಂತರದ ಟರ್ಕರ ದಾಳಿಗಳಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾದವು.

ಈತನು ಕವಿಗಳು, ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದನು. ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್‌ಬೆರೂನಿ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸ, 'ತಾರೀಖ್-ಉಲ್-ಹಿಂದ್' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜೀವನ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ (1149 ರಿಂದ 1206)

ಮಹಮ್ಮದ್ ಘಜ್ನಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಟರ್ಕರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಯು ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು. ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಯು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಭಾರತದ ಮುಲ್ತಾನಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಮೂಲಕ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಮುಲ್ತಾನ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಗುಜರಾತ್‌ನ ಅನಿಲವಾಡದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸಿದನು. ಈ ಆಕ್ರಮಣವು ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಧೃತಿಗೆಡದೆ ಪಂಜಾಬಿನ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಪೇಶಾವರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಖುಸ್ರೋಮಲ್ಲಿಕ್‌ನಿಂದ ಲಾಹೋರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲನಾದನು. ಪೇಶಾವರ ಈತನ ಸೈನಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪಂಜಾಬಿನ ನೆರೆ ಪ್ರದೇಶ ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಅಜ್ಮೀರದ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ರಜಪೂತ ರಾಜನಾದ ಪೃಥ್ವಿರಾಜ ಚೌವ್ಹಾಣನೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲನೇ ತರೈನ್ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಸೋತನು. ನಂತರ ನಡೆದ ಎರಡನೇ ತರೈನ್ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿರಾಜನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಘೋರಿಯ ದಂಡನಾಯಕನಾದ ಕುತ್ಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ ದೆಹಲಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಗಂಗಾ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದ ಇನ್ನಿತರ ರಜಪೂತರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಘೋರಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಟರ್ಕರ ಆಡಳಿತವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಆಡಳಿತ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಗುಲಾಮ ಕುತ್ಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್‌ನನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಜಪೂತರು ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಇರದೇ ಇದ್ದದ್ದು ಘೋರಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು (1206 ರಿಂದ 1526)

ಗುಲಾಮ, ಖಿಲ್ಜಿ, ತುಘಲಕ್, ಸೈಯ್ಯದ್ ಮತ್ತು ಲೂಧಿ ವಂಶಗಳು ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಳಿದ ಸಂತತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಗುಲಾಮ ಸಂತತಿ

ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಸಿದನು. ಐಬಕ್ ಹಾಗೂ ಆತನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಐಬಕ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಗುಲಾಮ ಸಂತತಿ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್

ಈತನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದನು. ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದ ತುರ್ಕಿ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ

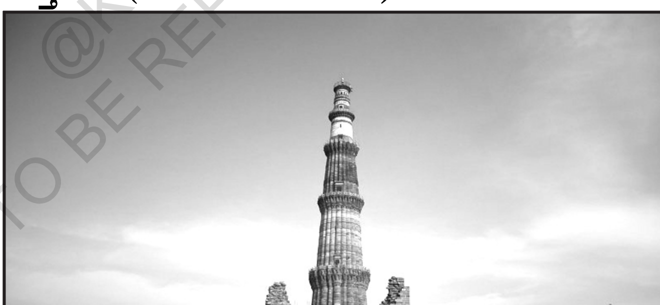

ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :

ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರದ ಗೋಪುರ. ಇದನ್ನು ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಇಲ್ತಮಶ್ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದನು. ಇದು 225 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿವೆ. ಐದು ಅಂತಸ್ತಿನ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿವೆ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕುತುಬುದ್ದೀನ್‌ನನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಈತನ ಪಾಲಕರು ನಿಶಾಪುರದ ಖಾಜಿಗೆ ಗುಲಾಮನನ್ನಾಗಿ ಮಾರಿದರು. ಐಬಕ್‌ನು ಪರ್ಷಿಯನ್, ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ ಬಿಲ್ಲುಗಾರಿಕೆ, ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಘಜ್ನಿಯ ರಾಜ್ಯಪಾಲನಾಗಿದ್ದ ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ ಇವನನ್ನು ಗುಲಾಮನನ್ನಾಗಿ ಖರೀದಿಸಿದ್ದನು. ಐಬಕ್‌ನು ಘಜ್ನಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಯ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದನು. ಎರಡನೆಯ ತರೈನ್ ಕಾಳಗದ ನಂತರ ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಆಕ್ರಮಣಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಐಬಕ್‌ನು ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದನು. ಘೋರಿಯ ನಂತರ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ಆಳಿದನು. ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರಬಲಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಲ್ತುಮಶ್ ಮತ್ತು ನಾಸಿರುದ್ದೀನ ಕಬಾಚರೊಂದಿಗೆ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿದನು ಅಲ್ಲದೆ ತಾಜುದ್ದೀನ ಇಲ್ದೋಜ್‌ನ ಮಗಳನ್ನು ಇವನು ಮದುವೆಯಾದನು. ನಾಸಿರುದ್ದೀನ್ ಮತ್ತು ತಾಜುದ್ದೀನ್ ಸಹ ಮಹಮ್ಮದ ಘೋರಿಯ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ತುಮಶ್ ಐಬಕ್‌ನ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದನು.

ಐಬಕ್‌ನು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುವ್ವಾತ್–ಉಲ್–ಇಸ್ಲಾಂ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಇವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಇವನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಜಾಮಿ ಮತ್ತು ಫಖ್–ಇ–ಮುದಬ್ಬೀರಯೆಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರಿದ್ದರು. 'ತಾಜುಲ್ ಮಾಸಿರ್' ಐಬಕ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ತುಮಶ್

ಇಲ್ಬರಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಈತನು ಕುತುಬುದ್ದೀನ್‌ನ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದನು. ಗ್ವಾಲಿಯರ್‌ದ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿದ್ದ ಇವನು ಐಬಕ್‌ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದನು.

ಇಲ್ತುಮಶ್ ಸುಲ್ತಾನನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಸಹಿಸದ ಘಜ್ನಿಯ ದೊರೆ ತಾಜುದ್ದೀನ ಯಿಲ್ದೋಜ್ ಮತ್ತು ಸಿಂಧ್‌ನ ನಾಸೀರುದ್ದೀನ್ ಕಬಾಚ ಆತನ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆದ್ದರು. ಇಲ್ತುಮಶ್ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನ ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ರಣಥಂಭೋರ, ಮಾಂಡೋರ, ಗ್ವಾಲಿಯರ್, ಭಿಲ್ಸಾ, ಅಜ್ಮೀರ್, ಬನಾರಸ್, ಕನೋಜ್‌ಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಮಂಗೋಲರು ಚೆಂಗೀಸ್ ಖಾನನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಇಲ್ತುಮಶ್ ಅವರನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದನು. ಈ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಬಾಗ್ದಾದ ಖಲೀಫನು ಇಲ್ತುಮಶ್‌ನಿಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಅಧಿಕಾರ ಸಮ್ಮತಿ ಪತ್ರ ನೀಡಿದನು.

ಇಲ್ತುಮಶ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕ ಇಕ್ತಾಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಇಕ್ತಾದಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲು 'ನಲವತ್ತು ಸರದಾರರ ಕೂಟ' ನೇಮಕ ಮಾಡಿದನು. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ತುಮಶ್‌ನು ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದನು. ಇವನು ಕುತ್ಬುದ್ದೀನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದ ದೆಹಲಿಯ ಕುತುಬ್‌ಮಿನಾರನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದನು.

ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನಾ

ಇಲ್ತುಮಶ್‌ನ ಪುತ್ರ ರುಕ್ನುದ್ದೀನ್ ಫಿರೋಜ್ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಪುತ್ರಿ ರಜಿಯಾ ಬೇಗಂ ಆತನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದಳು. ದೆಹಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳೆ, ಸುಲ್ತಾನಾ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದು ಪುರುಷನಂತೆ ವೇಷ ಧರಿಸಿ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಿಂಧ್‌ನಿಂದ

©KTBS Not to be republished

ಬಂಗಾಳದ ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶದವರೆಗೂ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಳು. ಇವಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸಹಿಸದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ದಂಗೆಯೆದ್ದು ಅವಳನ್ನು ಹತ್ಯೆಗೈದರು.

ಘಿಯಾಸ್–ಉದ್–ದೀನ್ ಬಲ್ಬನ್

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ತುಮಶ್‌ನಿಗೆ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದ ಬಲ್ಬನ್ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ, ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ತುರ್ಕಿ ಗುಲಾಮರ ಕೂಟದ ಸದಸ್ಯನಾದನು. ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನಳ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಮೀರ್–ಇ–ಶಿಕಾರ್ ಎಂಬ ಹುದ್ದೆಗೆ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಅವಿಧೇಯ ತುರ್ಕಿ ಸರದಾರರ ದುರಾಡಳಿತ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದನು. ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾಪಾಡಿದನು. ಆಸ್ಥಾನದ ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ತಂದನು. ಪರ್ಷಿಯನ್ ಶೈಲಿಯ ಆಡಂಬರದ ವೇಷಭೂಷಣ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನನ್ನು ದೇವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೆಂದು ಸಾರಿ ನಿರಂಕುಶ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವ ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಅನುಭವಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾಸಿಕ ಸೇನಾಪತಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪುನರ್ ಸಂಘಟಿಸಿದನು. ಜಾಗೀರ್ ಪಡೆದು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ವಾಯುವ್ಯ ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿದ್ದ ಬಲ್ಬನ್ನನ ನಂತರದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಕೈಕುಬಾದನು ಆತನ ವಜೀರನಿಂದ ಕೊಲೆಯಾದನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಗುಲಾಮ ಸಂತತಿಯ ಆಡಳಿತ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತು.

ಖಿಲ್ಜಿ ಸಂತತಿ (1290–1320)

ಖಿಲ್ಜಿ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಜಲಾಲುದ್ದೀನನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವನು ಮೃದುಸ್ವಭಾವ, ಕ್ಷಮಾಶೀಲತೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ಸರದಾರರು ಪ್ರಬಲರಾಗಿ ಒಳಸಂಚು ನಡೆಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಈತನನ್ನು ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನನಾದನು.

ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ

ಈತನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್‌ನನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದನು. ಶೂರ ಯೋಧನಾದ ಇವನು ರಾಜ್ಯಪಾಲನಾಗಿ ಹಾಗೂ ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿ ಮಾಳ್ವಾ, ಭಿಲ್ಸಾ ಮತ್ತು ದೇವಗಿರಿ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದನು. ತನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ, ಪೋಷಕ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್‌ನನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ದೆಹಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನನಾದನು.

ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನನು ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅರಸರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಗುಜರಾತಿನ ವಾಘೇಲಾ ವಂಶದ ರಜಪೂತ ದೊರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಕರ್ಣದೇವ, ರಣಥಂಭೋರದ ಹಮೀರದೇವ, ಚಿತ್ತೋರದ ರಾಜ ಭೀಮಸಿಂಗನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಮಾಳ್ವ, ಜಾಲೋರ್, ಬುಂದಿ, ಮಾಂಡೋರ್ ಮತ್ತು ಟೋಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು.

ಈತನ ದಂಡನಾಯಕ ಮಲ್ಲಿಕಾಫರ್ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸಿ ಅಪಾರ ಹಿಂಸಾಚಾರ, ಸಂಪತ್ತು, ಲೂಟಿ, ಕೊಲೆ–ಸುಲಿಗೆ ನಡೆಸಿದನು. ದೇವಗಿರಿ, ವಾರಂಗಲ್, ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಮಧುರೈಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿ ಅವುಗಳ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣನಾದನು. ಆದರೆ ಗೆದ್ದ

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಕೇವಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಆತನ ಮೂರನೆಯ ಮಗ ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಮುಬಾರಕ್ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಿ ಖುಸ್ರು ಎಂಬ ಸೈನಿಕನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಮುಂದೆ ಘಾಜಿ ಮಲಿಕ್ (ಘಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತುಘಲಕ್) ಖುಸ್ರುವನ್ನು ಕೊಂದು ತುಘಲಕ್ ಸಂತತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

> **ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :**
>
> **ದೋ–ಅಬ್**
>
> ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ದ್ವಾ = ಎರಡು, ಆಪ = ನೀರು, ಎರಡು ನದಿಗಳ ನಡುವಣ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ದೋ–ಅಬ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಗಂಗಾ–ಯಮುನ ದೋ–ಅಬ್.

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು : ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ಧಾರ್ಮಿಕ ದತ್ತಿ, ಇನಾಮ್ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಧನಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದನು. ದಕ್ಷ ಗೂಢಚಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರಚಿಸಿದನು. ಮಧ್ಯಪಾನ, ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟ, ಪಗಡೆಯಾಟಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು. ಸರದಾರರ ಕೂಟ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರೊಂದಿಗಿನ ಸ್ನೇಹಸಮಾರಂಭ ಹಾಗೂ ಅಂತರ ಜಾತಿ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಆದೇಶ ನೀಡಿದನು.

ಸೈನಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು : ಸೈನಿಕರ ಭರ್ತಿ, ತರಬೇತಿ, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ, ಕುದುರೆ ಹಾಗೂ ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ವೇತನ ನೀಡುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಸೈನಿಕ ಮಂತ್ರಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕ ಹಾಗೂ ಕುದುರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ ನೀಡುವ ದಾಖಲೆ ಇಡಲಾಯಿತು. ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ವಾಣಿಜ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು : ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಧಾನ್ಯ, ಖಾದ್ಯ, ತೈಲ, ಸಕ್ಕರೆ, ಉಪ್ಪು, ಬಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದನು. ವರ್ತಕರು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಆದೇಶ ನೀಡಿದನು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ 'ಸಹನಾ–ಇ–ಮಂಡಿ'ಯೆಂಬ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದನು.

ತುಘಲಕ್ ಸಂತತಿ (1320–1399)

ತುಘಲಕ್ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಘಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಈ ಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್ ಮತ್ತು ಫಿರೋಜ್ ತುಘಲಕರು ಪ್ರಮುಖರು. ಘಿಯಾಸುದ್ದೀನನು ಕೆಲವು ಉದಾರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಗಡಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿದನು. ರೈತರಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಭೂಕಂದಾಯ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದನು. ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಕಾಲಾಳುಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂಚೆ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ದೆಹಲಿ ಬಳಿ ತುಘಲಕಾಬಾದ್ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ವಾರಂಗಲ್, ಮಧುರೈ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾಪಾಡಿದನು.

ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್

ಈತನು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಮತ್ತು ಅರೆಬಿಕ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅಪಾರ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಆತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೋಷಗಳಿದ್ದವು. ಮಹಮ್ಮದ್ ತುಘಲಕ್‌ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಪರಿಜ್ಞಾನ, ತಾಳ್ಮೆಗುಣ, ಮಾನಸಿಕ ಸಮತೋಲನ, ದೂರದೃಷ್ಟಿ, ವಾಸ್ತವಿಕವಾದ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಕಂದಾಯ ಸುಧಾರಣೆ : ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಭೂಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದನು. ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಕೃಷಿಗೆ ಒಳಪಡದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದನು. ರೈತರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಿದನು. ದೊ–ಅಬ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು.

ರಾಜಧಾನಿಯ ವರ್ಗಾವಣೆ : ಮಹಮ್ಮದ್ ತುಘಲಕ್ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಮಧ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವಗಿರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದನು. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಜಧಾನಿ ಕೇಂದ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಪರಕೀಯ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರಬೇಕೆಂದಾಗಿತ್ತು. ಯೋಜನೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ಥಳಾಂತರಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈಡಾದರು.

ಸಾಂಕೇತಿಕ ನಾಣ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ : ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. 'ದಿನಾರ' ಎಂಬ ಬಂಗಾರದ ಹಾಗೂ 'ಅದಲಿ' ಎಂಬ ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದನು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ್ದನು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಸಾಂಕೇತಿಕ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದನು.

ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಟಂಕಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಅವುಗಳನ್ನು ಟಂಕಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅಧಿಕ ವೆಚ್ಚದಾಯಕ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ, ರಾಜಧಾನಿಯ ಸ್ಥಳಾಂತರ, ಪುನರ್ ಸ್ಥಳಾಂತರಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಖಜಾನೆ ಬರಿದಾಯಿತು.

ದಖನ್ ನೀತಿ : ಮಹಮ್ಮದ್ ತುಘಲಕ್‌ನು ದಖನ್‌ನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದನು. ಕಾಕತೀಯರ ರಾಜಧಾನಿ ವಾರಂಗಲ್ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಹೊಯ್ಸಳರ ರಾಜಧಾನಿ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರವನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದನು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಮಧುರೈಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅದರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಹಸನ್‌ಷಾನನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್–ತುಘಲಕ್ ಮೊದಲಿಗನು.

ಮಹಮ್ಮದ್ ತುಘಲಕನು ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಯಾವುದೇ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಳ್ಳದೆ ಸಮಯ ಹಾಗೂ ಹಣ ಅಪವ್ಯಯ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು. ಈತನ ಕೊನೆಯ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷಗಳ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ದಂಗೆಗಳು ನಡೆದು ವಿಜಯನಗರ ಮತ್ತು ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಮಹಮ್ಮದ್ ತುಘಲಕ್‌ನ ನಂತರ ಬಂದ ಫಿರೋಜ್ ಷಾ ತುಘಲಕ್‌ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಜಾಹಿತ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದವು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಕಾವಿ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿದನು. ಮಹಮ್ಮದ್ ತುಘಲಕ್‌ನ ದಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಹಣ ನೀಡಿದನು. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿದನು. ಖಾಸಗಿ ಗಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ನಗರ, ಮಸೀದಿ, ಮದರಸಾ, ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಈತನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳೆಂದರೆ ಜಾನಪುರ, ಫತೇಬಾದ್, ಹಿಸ್ಸಾರ, ಫಿರೋಜಪುರ, ಫಿರೋಜಾಬಾದ್ ಮತ್ತು

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಜಾನಪುರ ಅಂದಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಸಯ್ಯದ್ ಸಂತತಿ (1414–1451)

ಮುಲ್ತಾನದ ರಾಜ್ಯಪಾಲನಾಗಿದ್ದ ಖಿಜರ್‌ಖಾನ್‌ಸಯ್ಯದ್ ದೆಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ದೋ ಅಬ್, ಬಿಯಾನ್ ಮತ್ತು ಗ್ವಾಲಿಯರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ದಂಗೆಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ಶಾಂತಿ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನು. ಮಹಮ್ಮದ್ ಷಾ, ಅಲ್ಲಾ–ಉದ್–ದೀನ್ ಹಾಗೂ ಅಲಂಷಾ ಈ ಸಂತತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸುಲ್ತಾನ. ಅಲಂ ಷಾನನ್ನು ಬಹಲೋಲ್ ಲೋಧಿ ಸೋಲಿಸಿ ಸಯ್ಯದ್ ಸಂತತಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿದನು.

ಲೋದಿ ಸಂತತಿ (1451– 1526)

ಇದು ದೆಹಲಿಯನ್ನಾಳಿದ ಕೊನೆಯ ಸುಲ್ತಾನ ಸಂತತಿ. ಬಹುಲೋಲ್ ಲೋದಿ, ಸಿಕಂದರ್ ಲೋದಿ ಮತ್ತು ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿ ಈ ಸಂತತಿಯ ಸುಲ್ತಾನರು. ಸಿಕಂದರ್ ಲೋದಿಯು ಬಿಹಾರ, ಬಂಗಾಳ, ಧೋಲಪುರ್ ಮತ್ತು ಚಂದೇರಿಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

ಈತನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿಯು ಅದಕ್ಷನಾಗಿದ್ದನು. ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವಂತೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾದ ಆಲಂಖಾನ್ ಮತ್ತು ದೌಲತ್‌ಖಾನ್ ಅಫ್ಘನ್ನರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ನೀಡಿದರು. ಅದರಂತೆ ಬಾಬರ್ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಿ 1526 ರಲ್ಲಿ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮೊಘಲರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ : ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿದ್ದು, ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿದ್ದರು. ಸುಲ್ತಾನನ ಆಡಳಿತವು ಕುರಾನಿನ ಕಾನೂನಿನನ್ವಯ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸರದಾರರು, ಅಮೀರರು ಮತ್ತು ಉಲೇಮರು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸೈನ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ವಿದೇಶಾಂಗ ಇಲಾಖೆ, ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ಇಲಾಖೆ, ದಾನ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ದತ್ತಿ ಇಲಾಖೆಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆಡಳಿತ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್‌ದಾರ್, ಅಮೀನ್ ಮತ್ತು ಚೌಕಿದಾರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಶಾಂತಿ ಕಾಪಾಡುವುದು, ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾಪಾಡುವುದು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದವು.

> **ಚಟುವಟಿಕೆ :**
> ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರುವ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಖರಾಜ್ (ಭೂತೆರಿಗೆ), ಜಕಾತ್, ಉಶ್ರು, ಖಮ್ಸ್ (ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಪತ್ತಿನ ತೆರಿಗೆ) ಜೆಸಿಯ, ವಾರಸುದಾರರಿಲ್ಲದ ಆಸ್ತಿ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ, ಆಮದು ಸುಂಕ, ಮನೆ ತೆರಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ವರಮಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದರು. ಖಾಜಿಗಳು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯದಾನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಸುಲ್ತಾನರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಷಿಯಾ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿದ್ದವು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸರದಾರರನ್ನೇ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಲ್ತಾನರು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡಲು ಹಿಂದೂ ಕಂದಾಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಕಾರಕೂನರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇತರ ಕುಶಲ ಕಸುಬುದಾರರು, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಪದ್ಧತಿ ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಯುದ್ಧ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ ಗುಲಾಮರಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಉತ್ತಮವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರದಾ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರು ಲಲಿತಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೃಷಿ, ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಅಧಿಕ ತೆರಿಗೆ ಭಾರ ಜನರ ಮೇಲಿತ್ತು. ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಷ್ಟವಾದದ್ದರಿಂದ ಬೆಲೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಏಕರೂಪದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿಯು ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೂಲವಾಗಿತ್ತು. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಚಿನ್ನ-ಬೆಳ್ಳಿ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ತಯಾರಿಕೆ, ಕಸೂತಿ ಹಾಕುವಿಕೆ, ಬಟ್ಟೆ ತಯಾರಿಕೆ, ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿದ್ದವು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸಾಹಿತ್ಯ : ವಿದೇಶಿ ಬರಹಗಾರರು ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರು ಸುಲ್ತಾನರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಅರೇಬಿಕ್, ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಮಹಮ್ಮದ ಘಜ್ನಿಯ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್‌ಬೆರೂನಿ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸನಿದ್ದನು. ಈತನು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ, ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ, ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತಾರೀಖ್-ಉಲ್- ಹಿಂದ್ ಎಂಬ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದನು. ಉತ್ಬಿಯೆಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಾರೀಖ್ ಇ.ಯಾಮಿನಿ, ಹಸನ್ ನಿಜಾಮಿಯು ತಾಜುಲ್ ಮಾಸಿಖ್ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಮಿನ್ಹಾಜ್‌ಉಸ್ ರಾಜನು 'ತಬಖತ್-ಈ-ನಾಸಿರಿ' ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದನು. ಅಮಿರ್ ಖುಸ್ರುವು ಆರು ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಈತನನ್ನು 'ಭಾರತದ ಗಿಳಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಜಿಯಾಉದ್ದೀನ್ ಬರನಿಯು 'ತಾರೀಖ್-ಇ-ಫಿರೋಜ್ ಷಾಹಿ' ಹಾಗೂ ಫಿರೋಜ್ ತುಘಲಕ್‌ನು 'ಫುತುಹತ್-ಇ-ಫಿರೋಜ್‌ಷಾಹಿ' ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ : ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಇಂಡೋ-ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್' ಎಂಬ ಹೊಸ ಶೈಲಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಕಮಾನುಗಳು, ಗುಮ್ಮಟಗಳು ಹಾಗೂ ಮಿನಾರ್‌ಗಳು ಈ ಶೈಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಕೋಟೆ, ಮಸೀದಿ, ಅರಮನೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಟ್ಟಡ, ಮದರಸಾ, ಧರ್ಮಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಇಂಡೋ-ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಶೈಲಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ : ದೆಹಲಿಯ ಕುವತ್-ಉಲ್-ಇಸ್ಲಾಂ ಮಸೀದಿ, ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್, ಅಲೈ ದರವಾಜಾ, ಜಮೈತ್ ಖಾನಾ ಮಸೀದಿಗಳು.

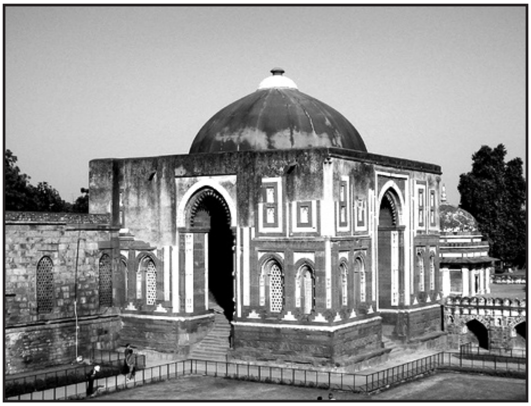

ಅಲೈ ದರ್‌ವಾಜಾ

ಕುವತ್–ಉಲ್–ಇಸ್ಲಾಂ ಮಸೀದಿ

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.

1. ಗುರ್ಜರ–ಪ್ರತಿಹಾರ ರಜಪೂತ ಮನೆತನ ಸ್ಥಾಪಕ ________ .
2. ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಚೌವ್ಹಾಣನು ಮೊದಲನೆಯ ತರೈನ್ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ________ ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.
3. ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಯ ಪ್ರಮುಖ ದಂಡನಾಯಕ ________ .
4. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳೆ ________ .
5. ಖಿಲ್ಜಿ ವಂಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸುಲ್ತಾನ ________ .
6. ತುಘಲಕ್‌ರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ದೆಹಲಿಯಿಂದ ________ ಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ರಜಪೂತ ಅರಸರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ವಿವರಿಸಿ.
2. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕಾರ್ಕೋಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಅರಸರನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
3. ಇಲ್ತಮಶ್‌ನ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ.
4. ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳಾವುವು ?
5. ಮಹಮ್ಮದ್–ಬಿನ್–ತುಘಲಕ್‌ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಆಡಳಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾವುವು ?
6. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳಾವುವು? ಉದಾಹರಿಸಿ.
7. ಮೊದಲನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನದ ಪರಿಣಾಮವೇನು ?

III. ಚಟುವಟಿಕೆ.

ಭಾರತದ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ರಜಪೂತರ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

IV. ಯೋಜನೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ರಜಪೂತರ ವಾಸ್ತು ನಿರ್ಮಾಣಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಆಲ್ಬಂ ತಯಾರಿಸಿ.

*****

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ – 3

ಭಾರತದ ಮತ ಪ್ರವರ್ತಕರು

F6J3E7

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಭಾರತದ ಮತ ಪ್ರವರ್ತಕರುಗಳ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ತತ್ವ, ಬೋಧನೆಗಳು.
- ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ, ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ, ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆಗಳು.
- ಅದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ, ದ್ವೈತ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು.

ಸುಮಾರು ಒಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಾತಿಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ದರ್ಶನಗಳು ಇದ್ದವು. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಧರ್ಮ ಸುಧಾರಕರು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಭಕ್ತಿಪಂಥ ಉದಯವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಧರ್ಮ ಸುಧಾರಕರು ಭಾರತೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ತತ್ವ ಸಂಪತ್ತಿಗೂ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. 9 ರಿಂದ 14ನೇ ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ, ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಬಸವೇಶ್ವರರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ವೈಚಾರಿಕ ಆಂದೋಲನ ಕೈಗೊಂಡರು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಕೇರಳದ ಕಾಲಡಿ ಗ್ರಾಮದ ನಂಬೂದರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಶಿವಗುರು, ತಾಯಿ ಆರ್ಯಾಂಬ. ಶಂಕರರ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಬಹಳ ಚುರುಕಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಏಳನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಗೋವಿಂದ ಭಗವತ್ಪಾದರೆಂಬ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ವೇದ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

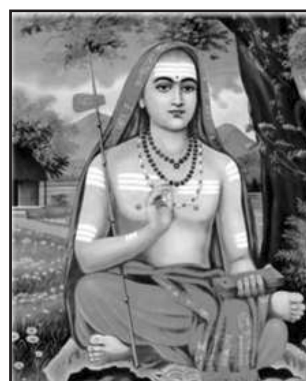

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು

ಶಂಕರರು ಉಪನಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮನೊಬ್ಬನೇ ಸತ್ಯ, ಉಳಿದ ಜಗತ್ತು ಮಿಥ್ಯ ರೂಪವಾದದ್ದು. ಜೀವನೂ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮತ್ತು ಜೀವ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಬೇರೆಯಲ್ಲ.

ಜಗತ್ತು ಒಂದು ಮಾಯೆ, ಬ್ರಹ್ಮ ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ. ಜನರು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಅವರಿಗೆ ಜಗತ್ತು ಮಾಯೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನು ಸತ್ಯವೆಂಬುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಾವು ಪ್ರಪಂಚದ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು, ಪರಮ ಸತ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಜೀವಾತ್ಮವನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ದೊರೆಯುವುದು. ಹೀಗೆ ಶಂಕರರು ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು.

ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಶಂಕರರು ಇದನ್ನೇ ನಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಥವಾ **"ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ"** ಎಂಬುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಸತ್ಯ, ಅದು ನಿರ್ಗುಣ, ಅದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆಕಾರವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಶಂಕರರು ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹೊಸ ರೂಪ ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಶಂಕರರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು : ಶಂಕರಭಾಷ್ಯ, ಆನಂದ ಲಹರಿ, ಸೌಂದರ್ಯ ಲಹರಿ, ಶಿವಾನಂದ ಲಹರಿ, ವಿವೇಕ ಚೂಡಾಮಣಿ, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಸುಧಾಕರ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಶಂಕರರ "ಭಜ ಗೋವಿಂದಂ" ಸ್ತೋತ್ರವು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ.

ಶಂಕರರು ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯಿಂದ ಕಾಶ್ಮೀರದವರೆಗೆ ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತದ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪೀಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಆಮ್ನಾಯ ಪೀಠಗಳು.

1) ಬದರಿನಾಥ್ – ಜ್ಯೋತಿರ್‌ಪೀಠ	2) ದ್ವಾರಕಾ – ಕಾಳಿಕಾ ಪೀಠ
3) ಪುರಿ – ಗೋವರ್ಧನ ಪೀಠ	4) ಶೃಂಗೇರಿ – ಶಾರದಾ ಪೀಠ

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು

ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಚೆನ್ನೈ ಹತ್ತಿರದ ಶ್ರೀ ಪೆರಂಬುದೂರ್ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಕೇಶವ ಸೋಮಯಾಜಿ, ತಾಯಿ ಕಾಂತಿಮತಿ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದ ಕಂಚಿಯಲ್ಲಿ ಯಾದವ ಪ್ರಕಾಶರ ಬಳಿ ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಮಠದ ಪೀಠಾಧೀಶರಾದರು. ಶೈವ ಧರ್ಮಾವಲಂಬಿಯಾದ ಚೋಳ ದೊರೆಯು ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೊಯ್ಸಳರ ದೊರೆ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನು ಇವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು. ಮೇಲುಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಚೆಲುವನಾರಾಯಣ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು.

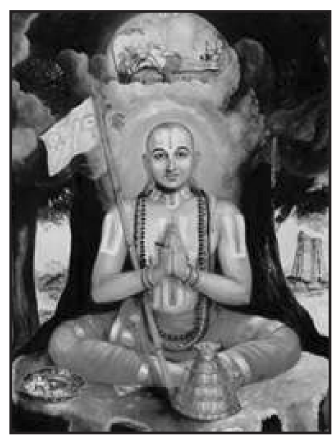

ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು

ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಅತೀವ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದರು. ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ವೇದಾಂತ ಸಂಗ್ರಹ, ವೇದಾಂತ ಸಾರ, ವೇದಾಂತ ದೀಪಿಕ, ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಗ್ರಂಥವಾದ "ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ"ದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು "ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ" ಎಂದೂ ಹಾಗೂ ಆ ಮತ "ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಮತ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರು "ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ"ರಾದರು.

ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಜೀವ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಧೀನ ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಮುಕ್ತಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತಿ (ಪ್ರಪತ್ತಿ) ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಜಾತಿವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಭಕ್ತಿ ತತ್ವವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ ಜನರಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಯಾವ ಆಸೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಶರಣಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಮಾನುಜರು ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಉತ್ತರದ ಸಂತ ರಮಾನಂದ, ರಾಯಿದಾಸ ಇವರುಗಳು ರಾಮಾನುಜರ ಸಿದ್ಧಾಂತದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದರು. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥ ಬೆಳೆಯಲು ದಾರಿಯಾಯಿತು. ವಿಜಯನಗರದ ತುಳುವ, ಅರವೀಡು ದೊರೆಗಳು, ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಪಂಥದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದರು.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಮಠಗಳು

1) ಯತಿರಾಜ ಮಠ – ಮೇಲುಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಪೆರಂಬದೂರು
2) ಪರಕಾಲ (ಬ್ರಹ್ಮತಂತ್ರ) ಮಠ – ಮೈಸೂರು
3) ಅಹೋಬಿಲ ಮಠ – ಅಹೋಬಿಲ, (ಗುಂಟೂರು, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ)
4) ಆಂಡವನ್ ಮಠ – ಶ್ರೀರಂಗಂ
5) ವಾಮೈಮಲೈ ಮಠ – ಸುಚೀಂದ್ರಂ

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಡುಪಿ ಹತ್ತಿರದ ಪಾಜಕ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ನಡಿಲ್ಲಾಯ ನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ ಮತ್ತು ವೇದಾವತಿಯವರ ಮಗ. ವಿಷ್ಣು ಇವರ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ. ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅಪ್ರತಿಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಗುರುಗಳಾದ ಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷರಲ್ಲಿ ವೇದ ಮತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದೇ ಗುರುಗಳು ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಾದದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನೇ ಸೋಲಿಸಿದರು. ಇವರು "ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ"ವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಜೀವ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂಬುದು ದ್ವೈತದ ಅರ್ಥ.

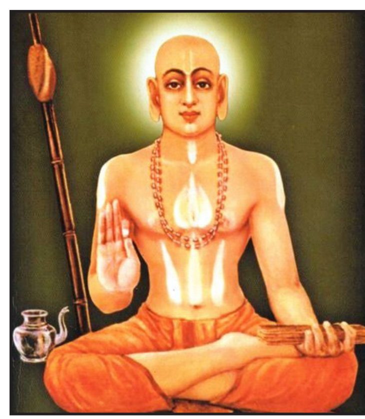

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಾಗಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಂಡು ಹಲವಾರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಹಡಗಿನ ಗೋಪಿಚಂದನವೆಂಬ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತಂದು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಅಷ್ಟ ಯತಿಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಯ ಹೊಣೆಹೊತ್ತು ಮುಂದೆ ಅಷ್ಟಮಠಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡವು.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :

ಅಷ್ಟ ಮಠಗಳು – ಪಲಿಮಾರು, ಅದಮಾರು, ಕೃಷ್ಣಾಪುರ, ಪುತ್ತಿಗೆ, ಶಿರೂರು, ಸೋದೆ, ಕಾಣಿಯೂರು ಮತ್ತು ಪೇಜಾವರ ಮಠಗಳು.

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಕಾರ ಜಗತ್ತು ಮಾಯೆಯಲ್ಲ. ಅದು ಪರಮಾತ್ಮನಷ್ಟೇ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರ, ಉಳಿದ ಜಗತ್ತು ಮಿಥ್ಯ (ಭ್ರಮೆ) ರೂಪವಾದದ್ದು. ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೂ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿ–ಸೇವಕ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ವಿಷ್ಣು ಅಥವಾ ನಾರಾಯಣ ಒಬ್ಬನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ. ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿಗಳು : ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ, ಗೀತಾ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ, ಮಹಾಭಾರತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ, ವಿಷ್ಣು ತತ್ವ ನಿರ್ಣಯ, ಭಾಗವತ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯ, ಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯ, ಮಾಯಾವಾದ ಖಂಡನಾ ಮುಂತಾದವು.

ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಶಿಷ್ಯರೆಂದರೆ ಪದ್ಮನಾಭ ತೀರ್ಥರು, ನರಹರಿ ತೀರ್ಥರು, ವಿಜಯೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು ಹಾಗೂ ವಾದಿರಾಜ ತೀರ್ಥರು.

ವಿಶ್ವಗುರು ಬಸವಣ್ಣನವರು

ಬಸವೇಶ್ವರರು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಲ 12ನೆಯ ಶತಮಾನವಾಗಿದೆ. ಅವರ ತಂದೆ ಮಾದರಸ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಇಂದಿನ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರ ನಡೆಯುವಾಗ ತನ್ನ ತಾಯಿ, ಸಹೋದರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಉಪನಯನ ತನಗೂ ಬೇಡವೆಂದು, ಜನಿವಾರವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೆಡೆಗೆ ನಡೆದರು. ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಮಂಗಳವೇಡೆಯ ರಾಜ ಬಿಜ್ಜಳನಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವರಾದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆ, ದೂರದೃಷ್ಠಿ, ಜನಪರ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿಯಾದರು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಕರ್ಮಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಕಾರಣರಾದರು.

ವಿಶ್ವದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಸಂಸತ್ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿರುವ 'ಅನುಭವಮಂಟಪ' ವನ್ನು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಬಸವಣ್ಣವನರು ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣದ ಜೊತೆಗೆ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಬಸವಣ್ಣನವರು 'ಅರಿವನ್ನೇ ಗುರು' ವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ದೇಹವೇ ದೇಗುಲವೆಂದು ಸ್ಥಾವರ, ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಏಕದೇವನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. 'ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ'

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಎನ್ನುವ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟರು. ಕಾಯಕ, ದಾಸೋಹ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಇವು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ವಿನೂತನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಜಾತ್ಯತೀತ, ಲಿಂಗಾತೀತ ಸಮಸಮಾಜವನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಸ್ಥಾವರಕ್ಕಳಿವುಂಟು, ಜಂಗಮಕ್ಕಳಿವಿಲ್ಲ, 'ಕಾಯವೆ ಕೈಲಾಸ' ಎಂದ ಬಸವಣ್ಣನವರು 'ಕಾಯ'ದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ದುಡಿಮೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕಾಯಕ ತತ್ವಕ್ಕೂ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟರು. ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಮೇಲು–ಕೀಳುಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದರು. 'ಎನಗಿಂತ ಕಿರಿಯರಿಲ್ಲ, ಶಿವಭಕ್ತರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಲೇಸನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ದಾಸೋಹ' ತತ್ವದ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿದರು. ಅವರ ಸಮಾಜೋ–ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆ, ಅದನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದ ಪರಿ, ಅನನ್ಯವಾದದ್ದಾಗಿದೆ. ಅವರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ವಿಶ್ವದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು, ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಯಾರೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಲ್ಲ ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಾರಿದರು. ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಬರಹಗಳೇ ವಚನಗಳು.

ಇವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ವಿನೂತನ ಕೊಡುಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ವಚನಗಳು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ 'ಸಂವಿಧಾನ' ಎನ್ನಬಹುದು. ಅನೇಕ ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ವಚನಕಾರರು ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿ, ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ : (ಒಂದು ವಚನ)

ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ
ಮುನಿಯಬೇಡ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯಪಡಬೇಡ
ತನ್ನ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಡ, ಇದಿರ ಅಳಿಯಲು ಬೇಡ,
ಇದೇ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ, ಇದೇ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ
ಇದೇ ನಮ್ಮ ಕೂಡ ಸಂಗಮದೇವನೊಲಿಸುವ ಪರಿ.

ವಚನ ಚಳವಳಿಯ ಕಾರಣ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಜಾತಿ, ವರ್ಣ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಒಗ್ಗೂಡಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದವರು ಸತ್ಯಕ್ಕ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ, ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಮೋಳಿಗೆ ಮಾರಯ್ಯ, ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ, ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ, ಮಾದಾರ ಚೆನ್ನಯ್ಯ, ಸಮಗಾರ ಹರಳಯ್ಯ, ಕಿನ್ನರಿ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ ಮತ್ತಿತರರು.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1) ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಕೇರಳದ .... ಅಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

2) ಜಗತ್ತು ಮಾಯೆ, ಬ್ರಹ್ಮ ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವರು ....

3) ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು .... ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

4) ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ....

II. ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

1) ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಯಾರು ?
2) ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಯಾವುದು ? ಅವರ ಮತವನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ ?
3) ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
4) ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ತತ್ವಗಳಾವುವು ?
5) ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
6) ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿಯನ್ನು ತೊರೆದ ಕಾರಣವೇನು?
7) ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮಾಡಿದ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಾವುವು?
8) ಬಸವಣ್ಣನವರೊಂದಿಗೆ ವಚನ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾರು?
9) ಬಸವಣ್ಣನವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ 'ಕಾಯವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎಂದರೇನು?

III. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು :

1) ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ವಾಚಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ.
2) ಬಸವಣ್ಣನವರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿನ ಇತರ ವಚನಕಾರರ ಚಿತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
3) ವಚನಗಳ ಗಾಯನ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ.

IV. ಯೋಜನೆಗಳು :

1) ಶಿಕ್ಷಕರ ನೆರವಿನಿಂದ, ದ್ವೈತ ಮತ್ತು ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ತತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
2) ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಇರುವ ವಚನಗಾಯಕರನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ವಿವಿಧ ವಚನಗಳನ್ನು ವಾಚನ ಮಾಡಿಸಿ.

*****

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ – 4

V2B5A2

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಆಳಿದ ರಾಜವಂಶಗಳು.
- ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆಗಳು
- ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು
- ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜಮನೆತನಗಳಾಗಿದ್ದ ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರು, ವಾರಂಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯರು, ಮಧುರೆಯ ಪಾಂಡ್ಯರು, ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ (ಹಳೇಬೀಡು) ಹೊಯ್ಸಳರು ಮತ್ತು ತಂಜಾವೂರಿನ ಚೋಳರು ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಭೀಕರ ದಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಅಭದ್ರತೆ ಅಸ್ಥಿರತೆ, ಕ್ಷೋಭೆ, ಭಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಪ್ಲವ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಉದಯವಾಯಿತು.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಹರಿಹರ–ಬುಕ್ಕರು 1336 ರಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ದಡದ ಮೇಲೆ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಹಂಪೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಯಿತು.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದ ನಾಲ್ಕು ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು

ಸಂಗಮ → ಸಾಳುವ → ತುಳುವ → ಅರವೀಡು

ಸಂಗಮ ವಂಶದ (1336–1486) ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆಗಳೆಂದರೆ ಒಂದನೆಯ ಹರಿಹರ, ಬುಕ್ಕರಾಯ, ಎರಡನೆಯ ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯ. ಒಂದನೇ ಹರಿಹರ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಹಾಕಿ ಕಡಿದಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳ ನಡುವಣ ಹೊಸ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದನು.

ಬುಕ್ಕರಾಯ

ಮಧುರೈಯ ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಿ ಬುಕ್ಕನ ಪುತ್ರ ಕಂಪಣನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಈ ದಿಗ್ವಿಜಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಗಾದೇವಿ ಬರೆದ 'ಮಧುರಾವಿಜಯಂ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕೊಂಡವೀಡಿನ ರೆಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಪೆನುಗೊಂಡೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬುಕ್ಕನು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದನು. ಬುಕ್ಕನು ಜೈನರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರ ನಡುವಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಲಹವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿ ಸರ್ವಮತ ಸಮನ್ವಯತೆಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದನೆಂದು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಶಾಸನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದನು. ಚೀನಾ ದೇಶದ ಮಿಂಗ್ ವಂಶದ ಸಾಮ್ರಾಟನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬುಕ್ಕರಾಯ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು.

ಎರಡನೆಯ ಹರಿಹರ

ಬುಕ್ಕರಾಯನ ಮಗನಾದ ಎರಡನೆಯ ಹರಿಹರನ 27 ವರ್ಷಗಳ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರವು ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಈತನು ಕೊಂಡವೀಡು, ಕರ್ನೂಲ್, ನೆಲ್ಲೂರು ಮತ್ತು ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಬಹಮನಿಯ ಸುಲ್ತಾನ ಮುಜಾಹಿದ್ ತೀರಿಕೊಂಡ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈತನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೋವೆಯಿಂದ ಕೊಂಕಣ ಕರಾವಳಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ. ಕೃಷ್ಣೆಯ ಉತ್ತರದ ಪಾಂಗಳ ಕೋಟೆಯನ್ನು 1398 ರಲ್ಲಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

ವೇದಗಳ ಭಾಷ್ಯಲೇಖನ ಹರಿಹರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ "ವೈದಿಕ ಮಾರ್ಗಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ" ಎಂಬುದು ಹರಿಹರನ ಬಿರುದು. ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ 26 ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೆಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿದನು.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ ?

ನಿಕೋಲೊ ಕೊಂತಿ ಎಂಬ ಇಟಲಿಯ ಪ್ರವಾಸಿ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಆತ ವಿಜಯನಗರದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ವರ್ಣನೆ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜಧಾನಿಯು 60 ಮೈಲಿದ್ದಾಗಿದೆಯೆಂದು ಆತನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಎರಡನೆಯ ದೇವರಾಯ (ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯ) :

ಸಂಗಮ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ ಎರಡನೆಯ ದೇವರಾಯ (ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯ). ಈತ 'ಗಜ ಬೇಂಟೆಕಾರ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಸಹ ಧರಿಸಿದ್ದ. ಎರಡನೆಯ ದೇವರಾಯನು ಒರಿಸ್ಸಾದ ಗಜಪತಿ ಕಪಿಲೇಂದ್ರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಂಡವೀಡನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದ ನಾಯಕರುಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ಈಶಾನ್ಯ ಗಡಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ. ನಂತರ ಕೇರಳವನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಕೇರಳ, ಶ್ರೀಲಂಕಾದಿಂದ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ "ದಕ್ಷಿಣಾಪಥದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ" ಎನಿಸಿದ. ಈ ವಿಜಯಗಳಿಂದ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಳದ ಗಡಿಗಳಿಂದ ಗುಲ್ಬರ್ಗದವರೆಗೆ ಮತ್ತು ತೆಲಂಗಾಣ, ಮಲಬಾರ್‌ಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಬಹಮನಿ ಅಹಮದ್ ಷಾನನ್ನು ಬಿಜಾಪುರದವರೆಗೆ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮುದಗಲ್ ಮತ್ತು ಬಂಕಾಪುರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಎರಡನೇ ದೇವರಾಯನ ದಳಪತಿಯಾದ ಲಕ್ಕಣ್ಣದಂಡೇಶನು ಒಂದು ನೌಕಾ ವಿಜಯಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿಯಾದನು.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

ಪರ್ಷಿಯಾ ದೇಶದ ರಾಯಭಾರಿ ಅಬ್ದುಲ್ ರಝಾಕ್ 1443 ಏಪ್ರಿಲ್ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇದರ ವೈಭವದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿವೆ. "ವಿಜಯನಗರದಂತಹ ನಗರವನ್ನು ಕಣ್ಣು ಕಂಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಿವಿ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿದೂಗುವ ಪಟ್ಟಣವೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾಗದು".

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಈತನು ಪರಮತ ಸಹಿಷ್ಣುವಾಗಿದ್ದನು. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಜೈನ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ಸ್ವತಃ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದ, ಈತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿ ಡಿಂಡಿಮ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕವಿ ಲಕ್ಕಣದಂಡೇಶರು ಇದ್ದರು. ದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಪಡೆದವು. 1446 ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ದೇವರಾಯನ ಮರಣದ ನಂತರ ಬಂದ ದುರ್ಬಲ ಅರಸರೊಂದಿಗೆ ಸಂಗಮ ವಂಶದ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

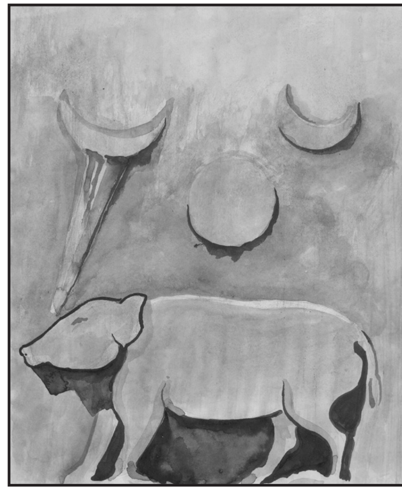
ರಾಜ ಲಾಂಛನ ವರಾಹ

ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ

ತುಳುವ ಸಂತತಿಯ ನರಸನಾಯಕನ ಹಾಗೂ ಎರಡನೆಯ ಸತಿ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆಯ ಪುತ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅರಸರಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರವು ತನ್ನ ವೈಭವದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ತಲುಪಿತು. ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಅಶೋಕ, ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ, ಹರ್ಷವರ್ಧನರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಇವನು 20 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದ. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ರಾಜ್ಯದ ಒಳ ಹಾಗೂ ಹೊರಗೆ ಜಟಿಲವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದವು. ಹೊಸ ಜಲಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗಮಿಸಿದ ಐರೋಪ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯದ ಐದು ಷಾಹಿ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸುಲ್ತಾನರಾಗಿ ಹೊಸ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ವಿರುದ್ಧ ಕದನಕ್ಕಿಳಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಉಮ್ಮತ್ತೂರು ಹಾಗೂ ಒರಿಸ್ಸಾದ ಅರಸರು ವಿಜಯನಗರದ ಮೇಲೆ ಹಗೆತನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

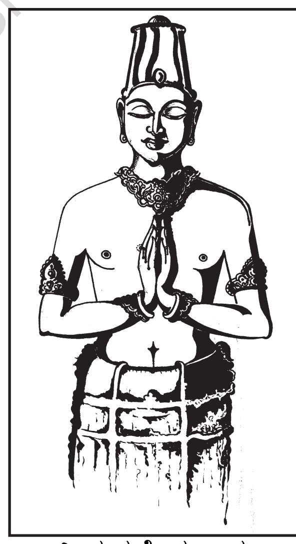
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ

ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಸೈನಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು

ರಾಬರ್ಟ್ ಸ್ಯುಯೆಲ್ ಹೇಳುವಂತೆ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಿ, ಚತುರ ಸೇನಾನಿ ಮತ್ತು ರಾಜತಂತ್ರ ನಿಪುಣ. ಇವನು ಎಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಉಮ್ಮತ್ತೂರಿನ ಮಾಂಡಲಿಕ ಗಂಗರಾಜನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಶಿವನಸಮುದ್ರದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ನಂತರ ರಾಯಚೂರು ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಗೋವೆಯನ್ನು – ವಿಜಯಪುರ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿದನು. ಉದಯಗಿರಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಉದಯಗಿರಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಾಗ ರಾಯನು "ನಾನು ಗೆಲ್ಲಲಾರದಂಥ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕೋಟೆಯೇ ಇದು? ಇನ್ನು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಳ್ಳದೆಬಿಡೆನು" ಎಂದನು. ರಾಯನ ಈ ಮಾತು ಆತನ ಕಾರ್ಯಛಲವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಳಿಂಗದ ರಾಜಧಾನಿ ಕಟಕ್‌ಅನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಗಜಪತಿ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ವಿಜಯಪುರದ ಆದಿಲ್ ಷಾನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ರಾಯಚೂರನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ರಾಯಚೂರು ಮುತ್ತಿಗೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರಾಯನು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ “ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಯಲೇಬೇಕು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದರೆ ವೀರಸ್ವರ್ಗ, ಗೆದ್ದರೆ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಬನ್ನಿ ; ಹೇಡಿಗಳಾಗಬೇಡಿ” ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು.

ರಾಯಚೂರು, ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಧಾನಿ ಕಾಸಿಂ ಬರೀದನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಅವನು ಬಂಧಿಸಿದ್ದ ಬಹಮನಿ ರಾಜಪುತ್ರನನ್ನು ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಹಮನಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ “ಯವನರಾಜ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಚಾರ್ಯ” ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದಿತು.

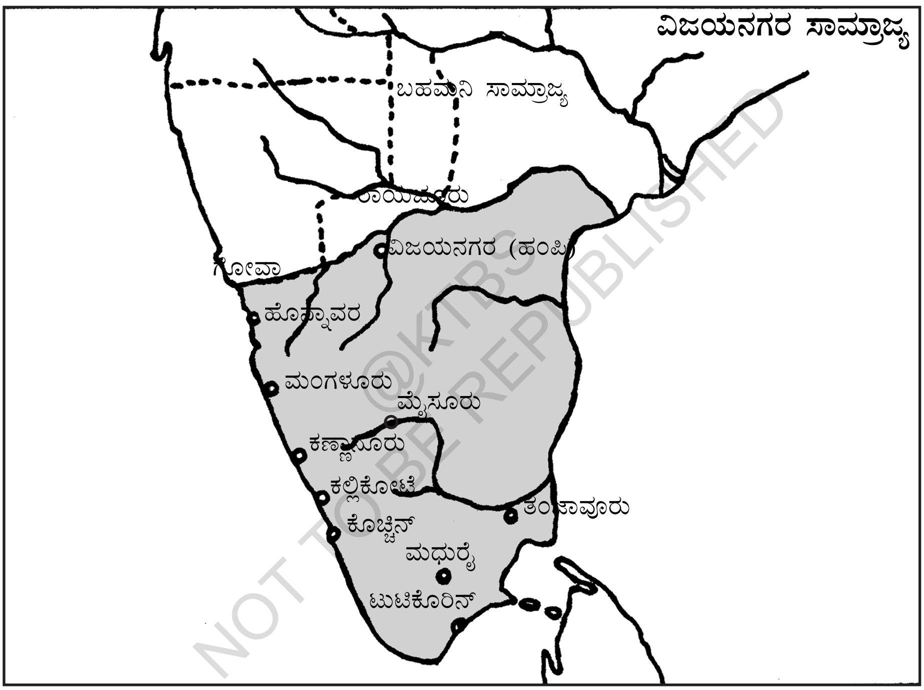

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಚಟುವಟಿಕೆ

ತೆನಾಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಯುದ್ಧ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಈತನಿಗೆ ಇದ್ದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇವನು ಬರೆದ ‘ಆಮುಕ್ತ ಮಾಲ್ಯದ’ ತೆಲುಗು ಕೃತಿಯು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ನೀರಾವರಿ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದನು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವಿದೇಶೀ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮದುವೆಯ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದನು. ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪೋಷಕನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟ ದಿಗ್ಗಜರೆಂಬ ಕವಿಗಳಿದ್ದರು. ಸ್ವತ: ಕವಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ‘ಜಾಂಬವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ’ ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಸಾನಿ ಪೆದ್ದನ, ನಂದಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ, ದೂರ್ಜಟಿ, ತೆನಾಲಿರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮುಂತಾದವರು ಆಸ್ಥಾನದ ಕವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಈತನು ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ದೇವಾಲಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯದ ಮಹಾ ರಂಗಮಂಟಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ಮತೀಯರು ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದರೆಂದು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಪ್ರವಾಸಿಗಳಾದ ಪಾಯೆಸ್ ಮತ್ತು ಬಾರ್ಬೋಸ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಇವನ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನ

ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ನಂತರ ಅಚ್ಯುತರಾಯ ಮತ್ತು ಸದಾಶಿವರಾಯ ಆಳಿದರು. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಅಳಿಯ ಅರವೀಡು ವಂಶದ ರಾಮರಾಯನು ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದನು. ರಾಮರಾಯನು ತನ್ನ 23 ವರ್ಷಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಯುದ್ಧಗಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದರೂ, ಇದು ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ದಖ್ಖನಿನ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯಗಳು ಆಗಾಗ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ದಾಳಿಗೆ, ಪ್ರತೀಕಾರವಾಗಿ ರಾಮರಾಯನು ವಿಜಯಪುರ ಹಾಗೂ ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಕದನಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದನೆ ನೀಡಿದವು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಏಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ಸರ ಮತ್ತು ದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ದಖ್ಖನಿನ ಸುಲ್ತಾನರು ರಿಲಿಜನ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಒಂದಾದರು.

1565 ರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ರಾಜ್ಯಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ ಸೈನ್ಯ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಯನ ಸೈನ್ಯ ಸೋತಿತು ಮತ್ತು ಅವನು ಹತನಾದನು. ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಿದ ದಖ್ಖನಿನ ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯವು ಭವ್ಯವಾಗಿದ್ದ ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿ ಹಂಪಿಯು ಹಾಳು ಹಂಪಿಯಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಪೆನುಕೊಂಡ, ಚಂದ್ರಗಿರಿ, ಕೊನೆಗೆ ವೆಲ್ಲೂರುಗಳಿಂದ ಅರವೀಡು ವಂಶದ ಆಡಳಿತ 1646ರವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು, ಕೆಳದಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮುಂತಾದ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾದರು.

> **ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ**
>
> ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೆನುಗೊಂಡ, ಚಂದ್ರಗಿರಿ, ಪಡ್ಡೆಬೀಡು, ತಿರುವಾಡಿ (ತಿರುವಾಂಕೂರು), ಮುಳುವಾಯಿ (ಮುಳಬಾಗಿಲು), ಸಾಂತಳಿಗೆ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಪ್ರದೇಶ), ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಂತಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಆಡಳಿತ : ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರರನ್ನೇ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳ ಪ್ರಬಲ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ, ಸೈನ್ಯ ಪ್ರಭುತ್ವ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮಾಂಡಲಿಕರು ಅಥವಾ ರಾಜನು ಒಬ್ಬ ನಾಯಕನಿಗೆ ಅಥವಾ ಪಾಳೆಗಾರನಿಗೆ ಸೈನಿಕ ಸೇವೆಯ ಷರತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಾಯಂಕರ (ನಾಯಕರು), ರಾಜ್ಯಮಂಡಲ, ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳಿದ್ದವು. ತಿಮ್ಮರಸ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ರಾಜ್ಯ, ನಾಡು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮಗಳೆಂಬ ಆಡಳಿತ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

> **ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ ?**
>
> - ಹೊನ್ನಮ್ಮ ಎಂಬುವವಳು 2ನೇ ದೇವರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವರದಿಗಾರಳಾಗಿದ್ದಳು.
> - ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಕ್ರೀಡೆ ಕುಸ್ತಿ. ಹರಿಯಕ್ಕ ಎಂಬುವಳು ಆ ಕಾಲದ ಖ್ಯಾತ ಮಹಿಳಾ ಕುಸ್ತಿಪಟು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅರಸನು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯು ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಿಕ್ಷೆಗಳು ಉಗ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಗ್ರಾಮಗಳು ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕೊನೆಯ ಘಟಕಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಗೌಡ, ಕರಣಿಕ (ಶಾನುಭೋಗ), ತಳವಾರ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡಗೌಡರು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣ ಸ್ವಾಮಿ ಆಡಳಿತ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

> ***ಚಟುವಟಿಕೆ :***
> *ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳು ನಡೆಯುವ ರೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.*

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಸಮರ್ಥವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಖಾಯಂ ತಂಡ, ಸಾಮಂತರ ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಸಜ್ಜ (ಇದು ರಾಜನ ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆಯಾಗಿತ್ತು) ಸೇನಾ ಎಂಬ ಮೂರು ಹಂತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಕಾಲುದಳ, ಅಶ್ವದಳ, ಗಜದಳ ಮತ್ತು ಫಿರಂಗಿಗಳು ಸೈನ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳು. 1368 ರಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಉಪಯೋಗ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಬೃಹದಾಕಾರದ ಆನೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಅರಬ್ ದೇಶದ ಕುದುರೆಗಳು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ನೌಕಾಪಡೆಯೂ ಇತ್ತು. ಯಾವ ಜಾತಿಯವರಾದರೂ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹೊಂದಬಹುದಿತ್ತು. ಒಕ್ಕಲಿಗರು, ಬೇಡರು ಪಾಳೆಯಗಾರರಾದರು. ಕೋಟೆ–ಕೊತ್ತಲಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿ ಆಧಾರಿತ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಕುಶಲ ಕಲೆಗಾರರು, ಕಮ್ಮಾರರು, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರು, ಕಂಚುಗಾರರು, ಬಡಗಿಗಳು, ನೇಕಾರರು, ಸಮಗಾರರು (ಚಮ್ಮಾರರು) ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ, ಸಹಗಮನ ಮತ್ತು ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಏಕಪತ್ನಿತ್ವ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ದೊರೆಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರು ಬಹುಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಜಟ್ಟಿಗಳು (ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳು), ಅರಮನೆ ಕಾವಲುಗಾರ್ತಿಯರು ಇದ್ದರು. ಹೋಳಿ, ದೀಪಾವಳಿ ಮತ್ತು ದಸರಾ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದಸರಾ ಹಬ್ಬವು ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದವು.

ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸುಭಿಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಭೂ ಕಂದಾಯ ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯದ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿಕರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು ($\frac{1}{4}$) ಭಾಗವನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆ, ಮನೆ ಕಂದಾಯ, ದಾರಿ ಸುಂಕ, ಸಂತೆ ಸುಂಕ, ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ, ಆಮದು ಮತ್ತು ರಫ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳು, ಸಾಮಂತರಿಂದ ಬರುವ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಇತರ ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕೃಷಿ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿತ್ತು. ಇವರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ಭತ್ತ, ಸಜ್ಜೆ, ಗೋಧಿ, ಅವರೆ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ತೊಗರಿ, ಎಳ್ಳು, ಶೇಂಗಾ, ಹತ್ತಿ, ಕಬ್ಬು, ತೆಂಗು ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಬಾವಿ, ಕೆರೆ–ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ, ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದರು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೇಣಿ, ಗುತ್ತಿಗೆ, ಸಿದ್ಧಾಯ, ವಾರ ಮತ್ತು ಗಡಿ ಎಂಬ ಐದು ಬಗೆಯ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಿದ್ದವು.

> ***ಚಟುವಟಿಕೆ :***
> *ಇಂದಿನ ಮೈಸೂರಿನ ದಸರಾ ಮತ್ತು ಅಂದಿನ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.*

NOT TO BE REPUBLISHED

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲವು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತ್ತು. ಮೆಣಸು, ಲವಂಗ, ಏಲಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದ ಮಸಾಲೆ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಪೆಟ್ಲುಪ್ಪು (ಸೋರುಪ್ಪು), ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು, ವಜ್ರ, ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಟ್ಟೆ ನೇಯ್ಗೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಚಿನ್ನದ ವರಹ, ಗದ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಪಗೋಡ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಾರಾ, ತಾಮ್ರದ ಪಣ, ದುಡ್ಡು ಮತ್ತು ಕಾಸುಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು.

> ***ಚಟುವಟಿಕೆ :***
> *ಹಿಂದಿನಕಾಲದ ದುಡ್ಡು, ಕಾಸುಗಳು ಮತ್ತು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.*

> ***ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :***
> *ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುತ್ತಿ ಸಮೀಪದ ವಜ್ರಕರೂರ್ ವಜ್ರದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ಯಾಲಿಕಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನೀಲಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಭಟ್ಕಳವು ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಪುಲಿಕಾಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಳ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಿಜಯನಗರ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಪ್ರವಾಸಿ ಪೇಸ್‌ನು ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಸಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ಕೃಷ್ಣ, ಪಾನ್‌ಸುಪಾರಿ, ವರದರಾಜಮ್ಮ, ಅಚ್ಯುತ, ವಿಠ್ಠಲ ಮತ್ತು ಮಾಲ್ಯವಂತ ಇವು ಪ್ರಮುಖ ಏಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು.*

ಭಟ್ಕಳ, ಹೊನ್ನಾವರ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಬಂದರುಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅರಬ್, ಚೀನಾ, ಪೋರ್ಚುಗಲ್ ಮುಂತಾದ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ : ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಎಲ್ಲಾ ಮತಗಳಿಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಮತ್ತು ಜೈನ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವದಿಂದ ಬಾಳುವಂತ ವಾತಾವರಣವಿತ್ತು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದ ಆರಂಭದ ಅರಸರು ಶೈವ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಪೋಷಕರಾಗಿದ್ದರೆ, ನಂತರದವರು ವೈಷ್ಣವ ಮತದ ಉಪಾಸಕರಾಗಿದ್ದರು.

> ***ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ***
> *ಕ್ರೈಸ್ತನೇ, ಯಹೂದಿಯೇ, ಮಹಮ್ಮದೀಯನೇ ಅಥವಾ ಹಿಂದೂವೇ ಯಾರಾದರೂ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಳಬಹುದು.*
> *– ಬಾರ್ಬೋಸ, ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿ.*

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯಾನಿಟಿಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟರಲ್ಲದೆ ಚರ್ಚುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದರು.

ಸಾಹಿತ್ಯ : ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು.

ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಬರೆದ 'ಭರತೇಶ ವೈಭವ', ಚಾಮರಸರು ರಚಿಸಿದ 'ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ', ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ 'ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾ ಮಂಜರಿ' ಕನ್ನಡದ ಮುಖ್ಯ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಭೀಮಕವಿಯು ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥನ ತೆಲುಗು ಕೃತಿ 'ಬಸವ ಪುರಾಣ'ವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ವೀರಶೈವರ

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ವಚನಗಳ ಸಂಕಲನವಾದ 'ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ' ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಲಕ್ಕಣದಂಡೇಶನ 'ಶಿವತತ್ವ ಚಿಂತಾಮಣಿ' ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಪಶುವೈದ್ಯ, ಕಾವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಜೋತಿಷ್ಯ, ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ ರಚನೆಯಾದವು. ಪುರಂದರದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರು, ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು, ವ್ಯಾಸರಾಯರು ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರು. ಕನಕದಾಸರ 'ಮೋಹನ ತರಂಗಿಣಿ', 'ನಳ ಚರಿತ್ರೆ', 'ಹರಿಭಕ್ತಸಾರ' ಮತ್ತು 'ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ' ಮುಖ್ಯವಾದವು.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ 'ಶಂಕರ ವಿಜಯ' ಮತ್ತು 'ಸರ್ವದರ್ಶನ ಸಂಗ್ರಹ' ರಚನೆಗೊಂಡವು. ಇವರ ಸೋದರ ಸಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು 'ವೇದಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶ' ಎಂಬ ವೇದಭಾಷ್ಯ ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದ ಸುಧಾನಿಧಿ, ಪುರುಷಾರ್ಥ ಸುಧಾನಿಧಿ ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಕಂಪಣರಾಯನ ಮಡದಿ ಗಂಗಾದೇವಿ 'ಮಧುರಾವಿಜಯಂ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದಳು. ಇದು ಕಂಪಣನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು, ಅಲ್ಲಿನ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೇ ದೇವರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಯಾದ ಶ್ರೀನಾಥನು 'ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಸಾನಿ ಪೆದ್ದನನ 'ಮನುಚರಿತಮು', ತಿಮ್ಮಣನ 'ಪಾರಿಜಾತಾಹಪಹರಣಂ', ತೆನಾಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ 'ಉಭಟಾರಾಧ್ಯ ಚರಿತಂ' ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ತಮಿಳು ಕವಿಗಳಾದ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯರ್, ವೀರ ರಾಘವರ್, ಮಂಡಲಪುರುಷ, ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶ, ಹರಿಹರ ಮುಂತಾದವರು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯರ್ ಕವಿಯು 'ತಿರುವಳಯಾಡಲ್ ಪುರಾಣಂ' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅರಸರು ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆ ಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಸಾಮ್ರಾಟರನ್ನು ವಾಸ್ತುಕಲೆಯ ಮಹಾನ್ ಪೋಷಕರು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ, ಅರಮನೆ, ಕೋಟೆ, ಗೋಪುರ, ಮಹಾಮಂಟಪ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಕೆರೆ ಕಟ್ಟೆ, ಕಾಲುವೆ, ಅಣೆಕಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು : ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅರಸರು ಚಾಲುಕ್ಯ, ಚೋಳ ಮತ್ತು ಹೊಯ್ಸಳ ವಾಸ್ತುಶೈಲಿಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಇವರ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಹಲವಾರು ಕಂಭಗಳ ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಶಾಲ ಸಭಾ ಮಂಟಪ ಅಥವಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಗಳು. ದೇವಾಲಯಗಳು ಎತ್ತರವಾದ ಗೋಪುರಗಳನ್ನು, (ರಾಯ ಗೋಪುರ) ಹೊಂದಿದ್ದು ಪತ್ರಾಕೃತಿಯ ಕಮಾನುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಂಟಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಈ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಿಂತ ಭವ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇವರು ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಬಿರುಸಾದ ಕಣಶಿಲೆ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ.

> ***ಚಟುವಟಿಕೆ :***
> *ಹಂಪಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.*

ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯಗಳು :

ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಹಂಪೆ, ಶೃಂಗೇರಿ, ತಿರುಪತಿ, ಕಂಚಿ, ಲೇಪಾಕ್ಷಿ, ಕಾರ್ಕಳ, ಮೂಡಬಿದ್ರಿ, ಭಟ್ಕಳ, ಚಿದಂಬರಂ, ಕಾಳಹಸ್ತಿ, ನಂದಿ, ಶ್ರೀಶೈಲ, ಕೋಲಾರ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

> **ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ**
>
> *ಇವರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಖ್ಯಾತ ಕಲಾ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಾಗಿರುವ ಪರ್ಸಿ ಬ್ರೌನರು ವಿಜಯನಗರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಶೈಲಿಯನ್ನು 'ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಕಸಿತ ರೂಪ' ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.*

ಶೃಂಗೇರಿ ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ ದೇವಾಲಯವು ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಆರಂಭದ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ವಿನ್ಯಾಸವು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪೂರ್ವ ಮಾದರಿಯದಾಗಿದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯವೆಂದರೆ ಹಂಪಿಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ. ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರಾಂಗಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇದು ಸೊಗಸಾದ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕಂಬಗಳು, ಅಲಂಕೃತ ಚಾವಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ವಿಜಯ ವಿಠ್ಠಲ ದೇವಾಲಯ

ಹಂಪಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ

NOT TO BE REPUBLISHED
© KTBS

ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಜಯ ವಿಠ್ಠಲ ದೇವಾಲಯವು ಶೃಂಗಾರಮಯ ಕಲಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವ ಕಂಭಗಳು, ವಿಶಾಲವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪಗಳು, ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ ರಥ ಈ ದೇವಾಲಯದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮಹಾನವಮಿ ದಿಬ್ಬದಲ್ಲಿ ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಹಳ ದೂರದ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಂದಲೂ ರಾಜರು, ಮಂಡಲೇಶ್ವರರೂ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರುವರೆಂದು ಪರ್ಶಿಯಾದ ರಾಯಭಾರಿ ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕಮಲ್ ಮಹಲ್, ಗಜಶಾಲೆ, ರಾಣಿ ಸ್ನಾನಗೃಹ ಇಂಡೋ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಶೈಲಿಯ ಉತ್ತಮ ಕಟ್ಟಡಗಳಾಗಿವೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹ, ಕಡಲೆಕಾಳು ಗಣೇಶ, ಸಾಸಿವೆಕಾಳು ಗಣೇಶ, ಉದ್ದಾನ ವೀರಭದ್ರನ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿವೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದ ಹಂಪಿಯ ಕೋಟೆಯು ಭದ್ರವಾದ 7 ಸುತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಪ್ರಸ್ತುತ 4 ಸುತ್ತುಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ : ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ದೊರೆಗಳು ಲಲಿತಕಲೆಗಳಾದ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಅರಮನೆ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವವಿತ್ತು. ಪುರಂದರದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ನರ್ತಕಿಯರು ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತರಾಗಿ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಲ್ಲಿನ ರಥ

ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯ

14 ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯದ ಉದಯ. 1347 ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾಉದ್ದೀನ್ ಹಸನ್‌ಗಂಗು ಬಹಮನ್‌ಷಾನು ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. 1347 ರಿಂದ 1686 ರವರೆಗೆ ಬಹಮನಿ ಹಾಗೂ ಶಾಹಿ ಮನೆತನಗಳು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದವು. ಈ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನೇ ಮಹಮದ್‌ಷಾ, ಎರಡನೇ ಮಹಮದ್‌ಷಾ, ಫಿರೋಜಷಾ, ಯುಸುಫ್ ಆದಿಲ್ ಖಾನ್, ಒಂದನೇ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್‌ಷಾ, ಎರಡನೇ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್‌ಷಾ ಪ್ರಮುಖರು. ಅಲ್ಲಾಉದ್ದೀನ್ ಹಸನ್‌ಗಂಗು ಬಹಮನ್‌ಷಾನ ಪುತ್ರ ಮಹಮದ್‌ಷಾ ಕಲಬುರಗಿ (ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ)ಯ ಖ್ಯಾತ ವಿಶಾಲವಾದ ಜಾಮೀಯ ಮಸೀದಿಯನ್ನು 1367 ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಇವನ ನಂತರದ ಫಿರೋಜ್‌ಷಾನು ಫಿರೋಜಾಬಾದ್ ಎಂಬ ಹೊಸ ರಾಜಧಾನಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ನಕ್ಷತ್ರ ವೀಕ್ಷಣಾಲಯ ರಚಿಸಿದನು. ಈತ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದನು.

ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ (1411–1481) : 1347 ರಿಂದ 1426 ರವರೆಗೆ ಕಲಬುರಗಿಯು ಬಹಮನಿಯರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನನು ನಿಷ್ಠೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥತೆಯಿಂದ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದನು. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು. ಕೈರೋದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಮತಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ಅರಬ್ಬೀ, ಪಾರಸೀ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು. ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರಾದ ಹುಮಾಯೂನ್, ನಿಜಾಂ ಷಾ ಹಾಗೂ ಮೂರನೇ ಮಹಮದ್‌ಷಾನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ಇವನು ತನ್ನ ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಆಡಳಿತ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ಗವಾನನು ಕೊಂಕಣ, ಗೋವ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಂತರ ಓರಿಸ್ಸಾದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೊಂಡವೀಡು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. 1481 ರಲ್ಲಿ ಕಂಚಿಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಬಹಮನಿ

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದ ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನನ ಮೇಲೆ ಶತ್ರುಗಳು ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಆರೋಪ ಮಾಡಿ ಶಿರಚ್ಛೇದನಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು. ಇವನ ನಂತರ ರಾಜ್ಯವು ದುರ್ಬಲವಾಗಿ ಐದು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಡೆಯಿತು.

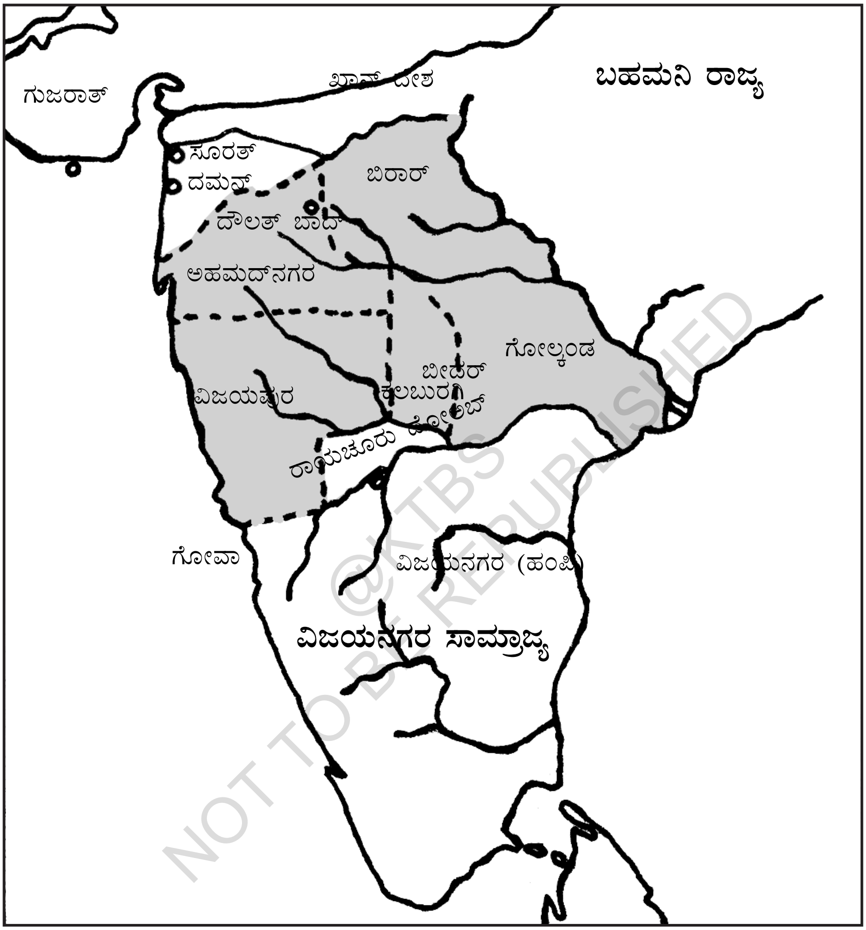

ಬಹಮನಿಯು ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡನೆ (1518)

ಅಹಮದ್ ನಗರ	ವಿಜಯಪುರ	ಬಿರಾರ್	ಬೀದರ್	ಗೋಲ್ಕೊಂಡ
↓	↓	↓	↓	↓
(ನಿಜಾಮ್ ಷಾಹಿ)	(ಆದಿಲ್ ಷಾಹಿ)	(ಇಮಾದ್ ಷಾಹಿ)	(ಬರೀದ್ ಷಾಹಿ)	(ಕುತ್ಬ್ ಷಾಹಿ)

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಎರಡನೇ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಷಾ (1580–1627) :

ಆದಿಲ್ ಶಾಹಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆಯಾದ ಎರಡನೇ ಇಬ್ರಾಹಿಂನು ತನ್ನ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದನು. ಈತನ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯು 47 ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಚರಿತ್ರಾರ್ಹ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಈತನು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ವಿಜಯಪುರವನ್ನು ವೈಭವದ ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿ, ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೀಡಿ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನು.

"ಕಿತಾಬ್–ಏ–ನವರಸ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈತನು ಸರಸ್ವತಿ, ಗಣೇಶ ಮತ್ತು ನರಸಿಂಹರ ಸ್ತುತಿಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದು ಇದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸ್ತುತಿಗಳಿವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಇಬ್ರಾಹಿಂನ ವಿದ್ವತ್ತು, ಘನತೆ ಹಾಗೂ ಮತೀಯ ಉದಾರತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಬಹಮನಿ ಹಾಗೂ ಷಾಹಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕವು ಸೇರಿದಂತೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ತಂಜಾವೂರಿನವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದರು. ಆಡಳಿತವನ್ನು ಇಸ್ಲಾಂ ಮತಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

> ***ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ***
>
> *ಎರಡನೇ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಷಾಹನು ಮಹಿಪತಿ ದಾಸರ ಭಾಗವತ ಪ್ರವಚನದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಖಾಜಾಂದಾರ್ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು.*

ಆಡಳಿತ : ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಆಡಳಿತವೆಂಬ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸೈನ್ಯ ಆಡಳಿತಗಳಿದ್ದವು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನೇ ಆಡಳಿತದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಕ್ಕೆ 'ಮಜ್ಲಿಸ್–ಇ–ಇಲ್ವಿತ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ದಂಡನಾಯಕರು, ಉಲೇಮರು, ಅಮೀರರು ಸುಲ್ತಾನನ ಆಪ್ತರು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಆಗಿದ್ದರು.

ಗವಾನನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ನಾಲ್ಕು ತರಫ್ (ಪ್ರಾಂತ) ಗಳನ್ನು ಎಂಟು ಘಟಕಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು 15 ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸುಭೇದಾರ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಸರ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪರಗಣಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕೊತ್ವಾಲ್, ದೇಶಮುಖ ಮತ್ತು ದೇಸಾಯಿ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಗಣದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಆಡಳಿತದ ಕೊನೆಯ ಘಟಕವಾದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಟೇಲ, ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮತ್ತು ಕಾವಲುಗಾರ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದರು. ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ಘಟಕಗಳು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದವು.

ಕಂದಾಯ, ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ : ಅಮೀರ್–ಏ–ಜುಮ್ಲಾರು ಕಂದಾಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಭೂಕಂದಾಯವು ರಾಜ್ಯಾದಾಯದ ಮೂಲವಾಗಿತ್ತು. ಉತ್ಪತ್ತಿಯ $\frac{1}{3}$ ರಿಂದ $\frac{1}{2}$ ನೇ ಭಾಗದಷ್ಟನ್ನು ಭೂಕಂದಾಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆ, ಗಣಿ, ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು, ವ್ಯಾಪಾರ, ವೃತ್ತಿ ಸೇರಿದಂತೆ 50 ಬಗೆಯ ತೆರಿಗೆಗಳಿದ್ದವು. ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಅರಮನೆ, ಯುದ್ಧ, ಅಂಗರಕ್ಷಕರು, ಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯವು ಸೈನಿಕ ಬಲದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ಇವರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಸೈನಿಕ ವರ್ಗಗಳಿದ್ದವು. ಖಾಯಂ ಸೈನ್ಯ, ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನ್ಯ, ಧರ್ಮ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಸೈನ್ಯ. ಸುಲ್ತಾನ ಹಾಗೂ ಕೋಟೆಯ

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕಾವಲುಪಡೆಗಳು. ಪದಾತಿ, ಅಶ್ವದಳ, ಗಜದಳ ಮತ್ತು ಸಿಡಿಮದ್ದು ಪಡೆಗಳು ಸೈನ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಕೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ, ಬಿಜಾಪುರದ ಕೋಟೆ ಹೆಚ್ಚು ಸುಭದ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ಸುಲ್ತಾನನು ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿದ್ದನು. ರೂಢಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಖಾಜಿಗಳು, ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನ್ಯಾಯಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತು.

ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು : ಕೃಷಿ, ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿತ್ತು. ನೇಕಾರಿಕೆ, ಸಕ್ಕರೆ, ಬೆಲ್ಲ ತಯಾರಿಕೆ, ನೂಲುವುದು, ನೇಯುವುದು, ಚರ್ಮಗಾರಿಕೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಬಡಿಗಿತನ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿ, ಸುಗಂಧಿ, ಶಿಲ್ಪಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

ಯುಸುಫ್ ಆದಿಲ್‌ಶಹನ ಹೆಂಡತಿ ಬೀಬಿಜಿ ಖಾನುಂ, ದಿಲ್‌ಷ್ ಅಘಾ, ಚಾಂದ ಬೀಬಿ, ಶಹರ ಭಾನು ಬೇಗಂರು ಈ ಮನೆತನದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಧಾಬೋಲ್, ರಾಜಾಪುರ, ಚೌಲ ಮತ್ತು ಗೋವಾ ಬಂದರುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ರೇಷ್ಮೆ, ಮದ್ಯ, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ತವರ, ಸೀಸ, ಗಾಜು ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಆಮದುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ವ್ಯಾಪಾರ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಸಂಘಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. 'ಹೊನ್ನು' ಎಂಬ ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯ, 'ಲಾರಿ', 'ಟಂಕ' ಎಂಬ ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಣ್ಯಗಳು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವಿಭಕ್ತ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮುಂದುವರೆದವು. ಜಾತಿ ಪದ್ದತಿ ಹಾಗೂ ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಭಕ್ತಿಪಂಥದ ಹರಿದಾಸರು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೂಫಿ ಸಂತರು ಎರಡು ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರೀತಿ ಬೆಳೆಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸುನ್ನಿ, ಷಿಯಾ, ಸಯ್ಯದ್, ಶೇಖ್ ಮತ್ತು ಪಠಾಣ ಎಂಬ ವರ್ಗ ವಿಂಗಡಣೆಗಳಿದ್ದವು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಪರದಾ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಶಿಕ್ಷಣ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ : ಇವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೀತಿಯು ಇಸ್ಲಾಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಮಕ್ತಬ ಎಂಬ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದವು. ಇವು ಮಸೀದಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮಕ್ತಬಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನ, ಮತ, ಕಾನೂನು, ಕಾವ್ಯ, ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದರಸಾಗಳು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸ್ವತಃ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದ ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್ ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಮತ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಮದರಸ (ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ) ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇದು 242 ಅಡಿ ಉದ್ದ, 222 ಅಡಿ ಅಗಲ ಮತ್ತು 56 ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿರುವ ಮೂರು ಅಂತಸ್ತಿನ ದಖ್ಖನಿನ ಶೈಲಿಯ ಭವ್ಯ ಕಟ್ಟಡ. ಇಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 3000 ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳುಳ್ಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯವೂ ಇತ್ತು. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ತಂಗುದಾಣವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಗಣಿತ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಇತಿಹಾಸ, ರಾಜನೀತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸುಲ್ತಾನರು ಇಂಡೋ ಸಾರ್ಸನಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಒಂದನೆಯ ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಹನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಜಾಮಿಯ ಮಸೀದಿಯು ಈ ಕಾಲದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿದೆ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ ರೋಜಾ, ಗೋಲಗುಂಬಜ್, ಗಗನ್‌ಮಹಲ್, ಅಸಾರ್ ಮಹಲ್‌ಗಳು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಮಾರಕಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸ್ಮಾರಕಗಳಿಂದಾಗಿ ಆದಿಲ್ ಷಾಹಿಗಳು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಲಗುಂಬಜ್ ಒಂದಾಗಿದೆ. 1800 ಚದುರ ಅಡಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಳು ಅಂತಸ್ತಿನ ಒಂದೊಂದು ಮಿನಾರಗಳಿವೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಗುಮ್ಮಟವಿದೆ.

ಗೋಲ್‌ಗುಂಬಜ್ : *ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಮಾರಕವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಷಾ ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಇದರ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವು ಸುಮಾರು 1626ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ 1656ರಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಇದು ಸುಮಾರು 51 ಮೀ. ಎತ್ತರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ವಿಶಾಲವಾದ ಗುಮ್ಮಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗುಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಿಂದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಲು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗುಮ್ಮಟದ ಗೋಲಾಕಾರದ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕಿವಿಕೊಟ್ಟು ಆಲಿಸಬಹುದಾಗಿರುವುದು ಇದರ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಗುಮ್ಮಟವೂ ಆಗಿದೆ.*

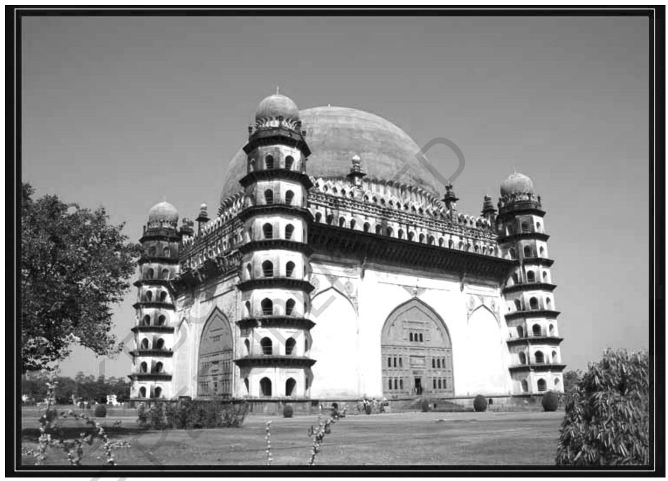

ಗೋಲ್‌ಗುಂಬಜ್

ಜಾಮಿಯಾ ಮಸೀದಿ

ಬೀದರ್ ಕೋಟೆ

NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.

1. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ __________ .
2. ಮಧುರಾ ವಿಜಯ ಬರೆದ ಕವಯತ್ರಿ __________ .
3. ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಮಂತ್ರಿ __________ .
4. ಅಮುಕ್ತ ಮಾಲ್ಯದ ಕೃತಿಯನ್ನು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ದೊರೆ __________ .
5. ಬೀದರಿನಲ್ಲಿ ಮದರಸವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವನು ________ .
6. ಕಿತಾಬ್ ಏ ನವರಸ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದವನು _______ .

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದ ನಾಲ್ಕು ರಾಜ ಮನೆತನಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
2. ಎರಡನೆಯ ದೇವರಾಯನ ಸಾಧನೆಗಳೇನು ?
3. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಎದುರಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
4. ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ವಿಜಯನಗರದ ಕೊಡುಗೆಗಳೇನು?
5. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
6. ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನನು ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಹೇಗೆ?
7. ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಡಳಿತ, ಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
8. ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

III. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1. ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಚಿತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
2. ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾನವಮಿ ದಿಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಜಯದಶಮಿ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ.
3. ತೆನಾಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬರೆಯಿರಿ.

IV. ಯೋಜನೆಗಳು.

1. ಹಂಪಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
2. ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ರಚಿಸಿ.

*****

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ

ಅಧ್ಯಾಯ – 5

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ

M2I2B9

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ
- ಸಂವಿಧಾನದ ಕರಡು ಸಮಿತಿ
- ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ
- ಸಂವಿಧಾನದ ಲಕ್ಷಣಗಳು
- ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ರಾಜ್ಯನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು

ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಪುನರ್‌ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ವಿಲೀನೀಕರಣ, ಕಾನೂನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಸವಾಲುಗಳಿದ್ದವು. ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ವಿಲೀನೀಕರಣವನ್ನು ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದರು. ದೇಶದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಕಾನೂನಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆಯಂತಹ ಸವಾಲನ್ನು ಕೂಡಾ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆ, ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯೋಣ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :

ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ನಿಯೋಗ :

ಲಾರ್ಡ್ ಫೆಥಿಕ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ – ಭಾರತದ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಸರ್ ಸ್ಟಾಫೋರ್ಡ್ ಕ್ರಿಪ್ಸ್ – ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಎ. ವಿ. ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ – ನೌಕಾ ಪಡೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ

ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆ : ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಭೆಯೊಂದರ ರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಕರಾಚಿ ಅಧಿವೇಶನದ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದವು.

ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ನೂತನ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೊದಲ ರಚನಾ ಸಭೆ ಡಿಸೆಂಬರ್ 9, 1946 ರಂದು ನಡೆಯಿತು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 11, 1946 ರಂದು ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್‌ರವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜವಾಹರ್‌ಲಾಲ್ ನೆಹರೂ,

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

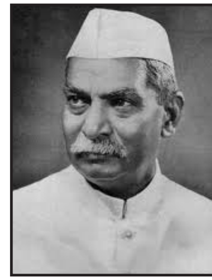

ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್

ಸರದಾರ್ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲ್, ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಮೌಲಾನಾ ಅಬುಲ್‌ಕಲಾಂ ಆಜಾದ್, ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿ, ಕೆ.ಎಂ. ಮುನ್ಷಿ, ಟಿ.ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು, ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಚೇತ ಕೃಪಲಾನಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ, ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ, ಟೇಕೂರು ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಂ ಮುಂತಾದವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಕರಡು ಸಮಿತಿ : ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಅನೇಕ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಕರಡು ಸಮಿತಿ. ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅವರನ್ನು 'ಸಂವಿಧಾನದ ಶಿಲ್ಪಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎನ್. ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಅಲ್ಲಾದಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್, ಕೆ.ಎಂ. ಮುನ್ಷಿ, ಟಿ.ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಿ ಮುಂತಾದ ಮುತ್ಸದ್ದಿಗಳು ಸದಸ್ಯರುಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆ : ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 145 ದಿನ ಸಭೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದವು ಮತ್ತು ಕರಡು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರಡಿಸಿದ 1909, 1919 ಮತ್ತು 1935ರ ಕಾಯಿದೆ, ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅಮೆರಿಕಾದ ಬಿಲ್ ಆಫ್ ರೈಟ್ಸ್, ಐರ್ಲೆಂಡಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನವೆಂಬರ್ 26, 1949 ರಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಜನವರಿ 26, 1950 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಈ ದಿನವನ್ನೇ ಗಣರಾಜ್ಯ ದಿನವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :

- 1930 ಜನವರಿ 26 ರಂದು ಲಾಹೋರ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಘೋಷಣೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿತ್ತು. ಅದರ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ ನೂತನ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಜನವರಿ 26, 1950 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು.
- ಕರ್ನಾಟಕದವರಾದ ಬೆನಗಲ್ ನರಸಿಂಗರಾವ್‌ರವರು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಗೂ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದರು. ಇವರು ಜಮ್ಮು-ಕಾಶ್ಮೀರ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ, ದಿ ಹೇಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಬಿ.ಎನ್. ರಾವ್

ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ (ಪೂರ್ವ ಪೀಠಿಕೆ)

ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಿಶ್ವದ ಹಲವಾರು ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿನ ಉತ್ತಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲತತ್ವಗಳು, ಯೋಗ್ಯತೆ ಸತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ರೂಪುರೇಷೆ, ಮೌಲ್ಯ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳ ಸಾರಾಂಶವೇ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಜನತೆಯ ಧ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡ ಆದರ್ಶ ತತ್ವವಾಗಿದೆ.

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ನಮ್ಮ
ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

"ಭಾರತದ ಜನಗಳಾದ ನಾವು ಭಾರತವನ್ನು ಒಂದು
[ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸಮಾಜವಾದೀ ಸರ್ವಧರ್ಮ
ಸಮಭಾವದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯವಾಗಿ]
ರಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಮಸ್ತ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ:

ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ **ನ್ಯಾಯ;**

ವಿಚಾರ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ
ಮತ್ತು ಉಪಾಸನಾ **ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ;**

ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹಾಗೂ ಅವಕಾಶ **ಸಮಾನತೆ**

ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಗೌರವವನ್ನು,
[ರಾಷ್ಟ್ರದ ಏಕತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು]
ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಭ್ರಾತೃ ಭಾವನೆಯನ್ನು
ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದವರಾಗಿ;

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 1949ನೆಯ ಇಸವಿ
ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ತಾರೀಖಾದ
ಈ ದಿವಸ ಈ ಮೂಲಕ **ಈ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು**
ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಅಧಿನಿಯಮಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ."

©KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯು ಡಿಸೆಂಬರ್ 13, 1946 ರಂದು ನೆಹರೂ ಮಂಡಿಸಿದ 'ಧ್ಯೇಯಗಳ ನಿರ್ಣಯ' (Objective Resolution) ವನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆ ಜನವರಿ 22, 1947 ರಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು. ಆಗಿನ್ನು ದೇಶದ ವಿಭಜನೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. 1947 ಆಗಸ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿಭಜನೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಾದ ನಂತರ ಈ ಧ್ಯೆಯೋದ್ದೇಶದ ಗೊತ್ತುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ನಿರ್ಣಯವು ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಗಣರಾಜ್ಯ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಪರಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಜನತೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಪೂರ್ವ ಪೀಠಿಕೆಯು ತುಂಬಾ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿದ್ದು, ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಕೈದೀಪವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೆಲವರು 'ಸಂವಿಧಾನದ ಒಡವೆ' (Jewel) ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದರೆ, ಕೆ.ಎಂ. ಮುನ್ಷಿ 'ರಾಜಕೀಯ ಜಾತಕ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದ ಜನಗಳಾದ ನಾವು : ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಭಾರತೀಯರಿಂದಲೇ ರಚಿತಗೊಂಡಿದ್ದು, ಭಾರತದ ಜನಗಳಾದ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯರು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಹೊಂದಿ ಎಲ್ಲರ ಆಶೋತ್ತರ ಕಾಪಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿದೆ.

ಸಾರ್ವಭೌಮ (ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಸಂಪನ್ನ) ರಾಷ್ಟ್ರ : ಭಾರತವು ಸಾರ್ವಭೌಮ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ, ಅಲಿಪ್ತ ನೀತಿ, ಯೋಜನಾ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದೆ.

ಸಮಾಜವಾದಿ : ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಗುರಿ ಸುಖೀ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಸಮಾಜವಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬುನಾದಿಯಾದ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 42 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮೂಲಕ ಅಳವಡಿಸಿದೆ.

ಜಾತ್ಯತೀತ (ಮತ ನಿರಪೇಕ್ಷ) ರಾಷ್ಟ್ರ : ಜಾತ್ಯತೀತ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 42 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮೂಲಕ 1976 ರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ಮತವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತವನ್ನಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತ ಮತ ನಿರಪೇಕ್ಷ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಮತ ಆಚರಿಸುವ, ಅನುಸರಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯ :– ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲರ ಸುಖವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರದ್ದಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಮತದಾನ ಪದ್ದತಿಯು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳನ್ನು ಐದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಗೆ ಚುನಾವಣೆ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು ಭಾರತ ಒಂದು ಗಣರಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಲಿಖಿತ ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ಸಂವಿಧಾನ : ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನವು ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಗಗಳಾದ ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗಗಳ ರಚನೆ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಲಿಖಿತ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು ಬರವಣಿಗೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು ಮೂಲತಃ 22 ಭಾಗಗಳು, 8 ಅನುಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು 395 ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳಿಂದಾಗಿ 25 ಭಾಗಗಳು, 12 ಅನುಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು 450 ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಬೃಹತ್ ಸಂವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಸರಳ–ಕಠಿಣ ಸಂವಿಧಾನ : ಯಾವ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಬಹುದೋ ಅದನ್ನು ನಮ್ಯ ಅಥವಾ ಸರಳ ಸಂವಿಧಾನ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಸಂವಿಧಾನದ ತಿದ್ದುಪಡಿ ವಿಶೇಷ ವಿಧಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೋ ಅದನ್ನು ಅನಮ್ಯ ಅಥವಾ ಕಠಿಣ ಸಂವಿಧಾನ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಅತಿ ಸುಲಭವೂ ಆಗಿರದೆ, ಅತಿ ಕಠಿಣವೂ ಆಗಿರದೆ ಸರಳ ಮತ್ತು ಕಠಿಣತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಸಂಸದೀಯ ಸರ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿ :– ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು ಸಂಸದೀಯ ಸರ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಸಂಸತ್ತು ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ಶಾಸಕಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಶಾಸಕಾಂಗದ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುವವರೆಗೂ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಸಕಾಂಗದ ವಿಶ್ವಾಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ತಕ್ಷಣ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಣತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ :– ಸಂವಿಧಾನವು ಭಾರತವನ್ನು ಗಣತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯವೆಂದೇ ಸಾರಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನುವಂಶಿಕವಾಗಿ ಯಾರೂ ದೇಶದ ಆಡಳಿತ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಗಣತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದು, ಅವರನ್ನು ಚುನಾವಣೆ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಗಣರಾಜ್ಯ.

ಸಂಯುಕ್ತ ಪದ್ಧತಿ :– ಭಾರತವು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ಭೂಪ್ರದೇಶ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಸಂವಿಧಾನವು ಸಂಯುಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ (ಕೇಂದ್ರಪಟ್ಟಿ 100 ವಿಷಯಗಳು, ರಾಜ್ಯಪಟ್ಟಿ 61 ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿ 52 ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಜನೆಯಾಗಿದೆ). ಈ ಎರಡೂ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಉಂಟಾಗುವ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು :– ಸಂವಿಧಾನವು ಜನರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳೇ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಗಳಿಂದಾಗಲೀ, ಕೇಂದ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅಧೀನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಲೀ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಮೊರೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಇಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 3ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು, ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕು, ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹಕ್ಕು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಕ್ಕು ಹಾಗೂ ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಿಹಾರದ ಹಕ್ಕು ಎಂಬ ಆರು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಪಡೆದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು **"ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಕ"** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು :– ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ 4 ನೇ 'ಎ' ಭಾಗದಲ್ಲಿ 51 'ಎ' ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ 11 ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದೆ. 2002 ರಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ 86 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮೂಲಕ 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷ ವಯೋಮಿತಿಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಪೋಷಕರು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ ಎಂಬ 11 ನೇ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು :– ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ 4 ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಐರಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬುನಾದಿಯಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸದಿದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇವು ದೇಶದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮೂಲ ನಿಯಮಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾನೂನನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರ ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಏಕೀಕೃತ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ :– ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಂಗವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಏಕೀಕೃತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದಿವೆ. ಶಾಸಕಾಂಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಂಗಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯ (ಹೈಕೋರ್ಟ್) ಮತ್ತು ಇತರ ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಏಕ ಪೌರತ್ವ :– ಸಂವಿಧಾನವು ಜನತೆಯ ಸಂಕುಚಿತ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಏಕಪೌರತ್ವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಜೆ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರೂ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಪೌರತ್ವ ಇದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿದೆ.

ವಯಸ್ಕ ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿ :– ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು ವಯಸ್ಕ ಮತದಾನ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ 18 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಜನತೆಯ ಪರಮಾಧಿಕಾರದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ದ್ವಿಸದನ ಶಾಸಕಾಂಗ :– ಭಾರತದ ಶಾಸಕಾಂಗವನ್ನು ಸಂಸತ್ತು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಸತ್ತು ದ್ವಿಸದನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಕೆಳಮನೆ (ಲೋಕಸಭೆ) ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮನೆ (ರಾಜ್ಯಸಭೆ) ಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪಕ್ಷ ಪದ್ಧತಿ :– ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬುನಾದಿ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಬಹುಪಕ್ಷ ಪದ್ಧತಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮತ ಪಡೆದ ಪಕ್ಷ ಆಳುವ ಪಕ್ಷವಾದರೆ ಉಳಿದ ಪಕ್ಷಗಳು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನೇ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ನಾಗರೀಕ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದವುಗಳು. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ 3 ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 7 ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ 44 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಿಂದಾಗಿ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ರದ್ದು ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 06 ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ.

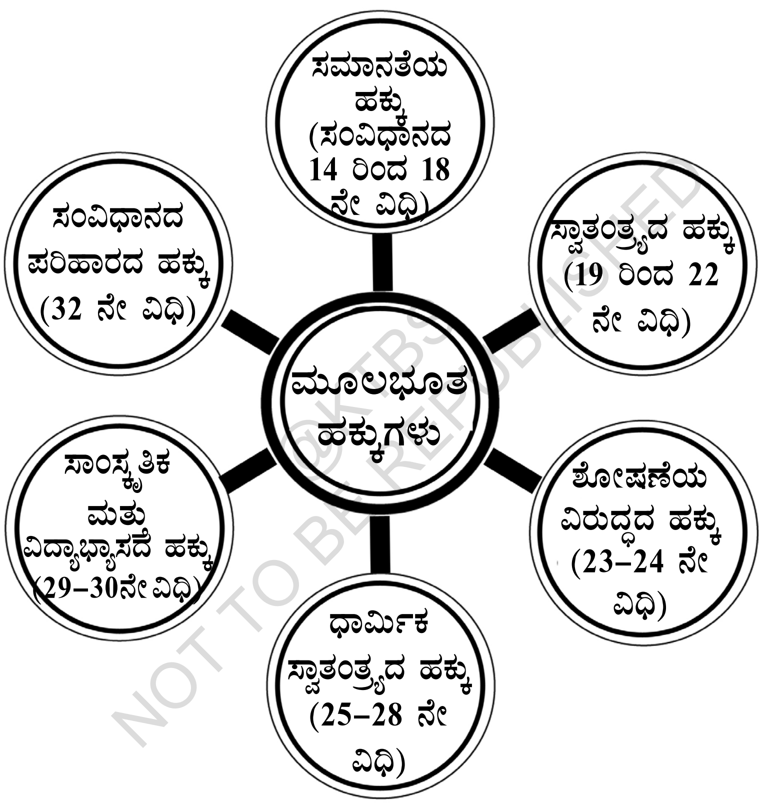

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

1895 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹಪಡಿಸಿತು.

1895 ರಲ್ಲಿ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್ ತಮ್ಮ 'ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬಿಲ್' ನಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದರು. 1925 ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಅನಿಬೆಸೆಂಟ್ 'ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಬಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಕಾನೂನಿನ ಮುಂದೆ ಸಮಾನರು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. 1945 ರ ವರದಿ 1946 ರ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಿಷನ್ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದವು.

ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕು :– ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಈ ಹಕ್ಕು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಶಾಸನಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಮಾನತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನೂನಿನ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು, ಕಾನೂನಿಗಿಂತ ಯಾರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ರಾಜ್ಯದ ಕಾನೂನಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಲಿಂಗ, ಜನ್ಮಸ್ಥಳಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡಬಾರದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು, ಅಂಗಡಿಗಳು, ಮನರಂಜನಾ ಸ್ಥಳಗಳು, ದೇವಾಲಯಗಳು ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಿಸಬಾರದು. ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೇರಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ದೊರಕಿಸಿದೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಬಾರದು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು :– ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಹಕ್ಕಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾಕ್ ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ, ಶಸ್ತ್ರರಹಿತ ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಸಭೆ ಸೇರುವ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ, ವಾಸಿಸುವ, ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿ ಹೊಂದುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪೌರರಿಗೆ ಇದು ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕಾಗಿದ್ದು, ಸಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವ ತೆಗೆಯುವ ಅಥವಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ.

ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹಕ್ಕು :– ಈ ಹಕ್ಕಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಾಗರಿಕನ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತಹ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಿಡುಗನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಲು ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. 14 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಗಣಿ ಅಥವಾ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅನೇಕ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

ಕನಿಷ್ಠ ಕೂಲಿ ಕಾಯಿದೆ–1948	ಅನೈತಿಕ ವ್ಯವಹಾರ ಕಾಯಿದೆ–1956,
ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಿಷೇಧ ಕಾಯಿದೆ–1961,	ಜೀತಪದ್ಧತಿ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾಯಿದೆ–1976,
ಸತಿ ನಿಷೇಧ ಕಾಯಿದೆ–1987,	ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ–1993,
ಕೌಟುಂಬಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಕಾಯಿದೆ–2005.	

ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು :– ಭಾರತ ಜಾತ್ಯತೀತ (ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷ) ರಾಷ್ಟ್ರ. ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಪೌರರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ, ಪಾಲಿಸುವ, ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹಕ್ಕು :– ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಪೌರರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಭಾಷೆ, ಲಿಪಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ರಾಜ್ಯದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ– ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಧನಸಹಾಯ ಪಡೆದು ನಡೆಸುವ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ಚಟುವಟಿಕೆ :

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಆಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ. ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಆದಾಗ ಆಯೋಗವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿಯಿರಿ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ

ಸಂವಿಧಾನದ 86 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ 21 'ಎ' ವಿಧಿಯನ್ವಯ 2002 ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒಂದು ಹಕ್ಕನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅನ್ವಯ 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ರಾಜ್ಯವೇ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ (ಆರ್.ಟಿ.ಇ. 2009) ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED © KTBS

ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಿಹಾರದ ಹಕ್ಕು :– ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನದ 32 ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು 'ಸಂವಿಧಾನದ ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಹೃದಯ'ವಿದ್ದಂತೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಲೀ, ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದಾಗಲೀ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದರೆ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು 'ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಕ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು.

ಎ) **ಬಂಧೀ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಣ :–** ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೊಲೀಸರು ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರೆ ಅವನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಈ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಬಂಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು 24 ಗಂಟೆಯೊಳಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಹಾಜರುಪಡಿಸಬೇಕು. (ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಈ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ).

ಬಿ) **ಪರಮಾದೇಶ :–** ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆದೇಶ ನೀಡುವುದೇ ಪರಮಾದೇಶ.

ಸಿ) **ಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಜ್ಞೆ :–** ಇದು ಸಹ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು

ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಅಥವಾ ತೀರ್ಪು ನೀಡಕೂಡದೆಂದು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೊರಡಿಸುವ ಲಿಖಿತ ರೂಪದ ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆಯೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಜ್ಞೆ.

ಡಿ) **ಸರ್ಷಿಯೋರರಿ :–** ಈ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಳಗಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮೀರಿ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದ್ದಾದರೆ ಅದನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮೇಲಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಕೆಳಗಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರವೇ ಸರ್ಷಿಯೋರರಿ.

ಇ) **ಕೋ–ವಾರಂಟ್ :–** ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೋ–ವಾರೆಂಟ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು (Public interest litigation) ಹೂಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸನೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು, ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ಜೀವ ರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕು, ಗೌರವಯುತ ಜೀವನದ ಹಕ್ಕು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ (ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳೇ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಕರ್ತವ್ಯರಹಿತ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಲೀ, ಮೌಲ್ಯವಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ 42 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ 4 'ಎ' ಭಾಗ 51 'ಎ' ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ 10 ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. 2002 ರಲ್ಲಿ 86 ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಂತೆ 11ನೇ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

1) ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ, ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು.
2) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಆದರ್ಶ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು.
3) ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆ, ಏಕತೆ, ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವುದು.
4) ಅಗತ್ಯ ಬಂದಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ದೇಶದ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕು.
5) ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಹೋದರತ್ವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಭಂಗ ತರುವ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.
6) ನಮ್ಮ ಸಂಘಟಿತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.
7) ಅರಣ್ಯಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಕೃತಿ, ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಜೀವಂತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕಂಪ ತೋರಿಸಬೇಕು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

8) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಗುಣಗಳ ವಿಚಾರಣಾ ಹಾಗೂ ಸುಧಾರಣಾ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

9) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

ಚರ್ಚಿಸಿ :
ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿದೆ.

10) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು.

11) ತಂದೆ/ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಪೋಷಕರು 6 ವರ್ಷದಿಂದ 14 ವರ್ಷದವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಮಗುವಿನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಿರುವಂತೆ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ರಕ್ಷಣೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದವರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನಿನನ್ವಯ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು :– ಸುಖೀ ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ತತ್ವಗಳು ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಾಗಿದ್ದು, ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನಾಕಾರರು ಐರಿಷ್ ಸಂವಿಧಾನದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ (ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು) ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳು ನೈತಿಕ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರ ಇವುಗಳನ್ನು (ಕೇಂದ್ರ–ರಾಜ್ಯ, ಸ್ಥಳೀಯ) ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸದಿದ್ದರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ತತ್ವಗಳು ಸಮಾಜವಾದಿ, ಉದಾರವಾದಿ ಮತ್ತು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷವಾಗಲೀ, ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಲೀ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಈ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ತತ್ವಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

1) ಎಲ್ಲಾ ಪೌರರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

2) ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಧನಗಳು ಕೆಲವೇ ಜನರ ಸ್ವತ್ತಾಗದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು.

3) ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇತನ ನೀಡುವುದು, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು.

4) ವೃದ್ಧರು, ರೋಗಿಗಳು, ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ಅಸಮರ್ಥರಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುವುದು.

5) ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಏಕರೂಪದ ನಾಗರಿಕ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು.

6) 6 ವರ್ಷದವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾಲ್ಯ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಲು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

7) ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು.

8) ನ್ಯಾಯಾಂಗವನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಂಗದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು.

9) ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಂತಿಯುತ ವಿದೇಶಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು. ಭದ್ರತೆ ಕಾಪಾಡಿ ವಿಶ್ವ ಕಾನೂನನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು.

10) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

11) ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.

12) ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

13) ಪಾನ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು.

14) ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೇಸಾಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು.

ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲರ ಸುಖವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೇ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರೆ, ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮೇಲಿನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಈ ತತ್ವಗಳು ದಿಕ್ಸೂಚಿಯಾಗಿವೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1) ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುವ ಮೂಲ ಕಾನೂನೇ __________ .

2) ನೂತನ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆ __________ ರಂದು ನಡೆಯಿತು.

3) ಸಂವಿಧಾನ ಕರಡು ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದವರು__________ .

4) ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು __________ ಸರಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

5) ಜನರಿಗೆ ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಇರುವ ರಾಜ್ಯವನ್ನು __________ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

6) ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ __________ ಪೌರತ್ವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

7) ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಿಹಾರದ ಹಕ್ಕನ್ನು __________ ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

8) ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು __________ ಸಂವಿಧಾನದಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ನೂತನ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು ?

2) ಸಂವಿಧಾನ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಯಾವಾಗ ?

3) ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಏನನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ?

4) ಮತ ನಿರಪೇಕ್ಷತೆ ಎಂದರೇನು ?

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

5) ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

6) ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಾವುವು ?

7) ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

8) ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತತ್ವಗಳಾವುವು ?

III. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1) ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಧುರೀಣರ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

2) ನೀವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

3) ನಿಮ್ಮ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

4) ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಏಕರೂಪದ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಇರುವ ಅಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ.

IV. ಯೋಜನೆ.

1) ತರಗತಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ನೆರವಿನಿಂದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಚರ್ಚಿಸಿ.

*****

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ – 6

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ

Q1N9H8

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸಕಾಂಗದಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯಸಭೆ, ಲೋಕಸಭೆಯ ರಚನೆ, ಸದಸ್ಯತ್ವ, ಅರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು.
- ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಾಂಗ – ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಆಯ್ಕೆ, ಅರ್ಹತೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳು.
- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ – ಅವರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ – ಕಾರ್ಯಗಳು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಈಗಾಗಲೇ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಸಾರ್ವಭೌಮ, ಸ್ವತಂತ್ರ, ಸಮಾಜವಾದಿ, ಜಾತ್ಯತೀತ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಏಕಾತ್ಮಕ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಭಾರತವು ಅಮೆರಿಕಾದಂತೆ ಸಂಯುಕ್ತ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ, ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತವು ರಾಜ್ಯಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿದ್ದು. ಅಧಿಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ವಿಭಜನೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗಗಳ ಮೂಲಕ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸಕಾಂಗ

ಭಾರತವು ಸಂಸದೀಯ ಮಾದರಿಯ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸಕಾಂಗವನ್ನು ಸಂಸತ್ತು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ 79 ನೇ ವಿಧಿಯು ಸಂಸತ್ತಿನ ರಚನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಸಂಸತ್ತು ದ್ವಿಸದನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮೇಲ್ಮನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಸಭೆ ಎಂದು, ಕೆಳಮನೆಯನ್ನು ಲೋಕಸಭೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯಸಭೆ

ರಾಜ್ಯಸಭೆಯು 250 ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. 238 ಸದಸ್ಯರು ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾದರೆ, ಉಳಿದ 12 ಸದಸ್ಯರು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅನುಭವ ಪಡೆದವರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಹಿರಿಯರ ಸದನವೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿ :– ರಾಜ್ಯಸಭೆಯು ಖಾಯಂ ಸದನವಾಗಿದ್ದು, ಲೋಕಸಭೆಯಂತೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಲಾಗದು. ಆದರೆ ಸದಸ್ಯರ ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿ 6 ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ 2 ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ನಿವೃತ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಬಹುದು.

ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಇರಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳು

1) ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

2) 30 ವರ್ಷ ವಯೋಮಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

3) ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರಬಾರದು.

4) ಮತಿಭ್ರಮಣೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರಬಾರದು.

5) ಸಂಸತ್ತು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದಿರಬೇಕು.

ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರು ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದಸ್ಯರಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಉಪಸಭಾಪತಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಭೆಯ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ $\frac{1}{10}$ ಭಾಗದಷ್ಟು (ಕನಿಷ್ಠ 25 ಸದಸ್ಯರು) ಸದಸ್ಯರು ಹಾಜರಿರಬೇಕು. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 2 ಬಾರಿಯಾದರೂ ಅಧಿವೇಶನ ಸೇರಬೇಕು. ಸದಸ್ಯರ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಧಿವೇಶನ ಕರೆಯಬಹುದು.

ಲೋಕಸಭೆ :

ಲೋಕಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಜನರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಜನತಾ ಸದನ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 545 ಇದ್ದು, 543 ಸದಸ್ಯರು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರು ಆಂಗ್ಲೋ–ಇಂಡಿಯನ್ನರನ್ನು ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ 79 ಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ 41 ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿ : ಲೋಕಸಭೆಯ ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿ 5 ವರ್ಷ. ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಧಾನಿ ಸಲಹೆ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಲೋಕಸಭೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಬಹುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿಯನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು.

ಸದಸ್ಯರ ಅರ್ಹತೆಗಳು

1) ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

2) 25 ವರ್ಷ ವಯೋಮಿತಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

3) ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರಬಾರದು.

4) ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರಬಾರದು.

5) ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ಅಪರಾಧ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರಬಾರದು.

6) ಸಂಸತ್ತು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಗಧಿಪಡಿಸುವ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದಿರಬೇಕು.

ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು : ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ (ಸ್ಪೀಕರ್) ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಉಪ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ (ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಸ್ಪೀಕರ್) ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ನಂತರ ಸದನದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಾತೀತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ ಸದನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಳು, ಮತದಾನ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಣಯಗಳು, ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಸಿಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿಯಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಣಯ (Ruling) ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇವರದ್ದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ (ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು)

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಗೌರವ ನೀಡುವುದು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ. ಮಸೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಮತಗಳು ಬಿದ್ದಾಗ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

> **ಚಟುವಟಿಕೆ**
> ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಸಂಸತ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ, ಸ್ಪೀಕರ್ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ ನಾಯಕರ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ :

* ಆಡಳಿತ ಸರ್ಕಾರ ತಪ್ಪು ಎಸಗಿದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದು.
* ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದು.
* ಸರ್ಕಾರ, ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವುದು.
* ಪ್ರತಿ ಪಕ್ಷ ನಾಯಕರಿಗೆ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಾನವಿದೆ.

ಸಂಸತ್ತಿನ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು

ಶಾಸನ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯ :– ಸಂಸತ್ತು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಕಾನೂನು ಮಾಡುವ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಾಸನ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಇದೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸದನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಸೂದೆ ಊರ್ಜಿತವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಚರ್ಚೆಗಳ ಮೂಲಕ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಮಸೂದೆಯ ಪರ ಮತ್ತು ವಿರೋಧವಾಗಿ ಸಮಮತಗಳು ಬಂದಾಗ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು (ಸ್ಪೀಕರ್) ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತ ಚಲಾಯಿಸಬಹುದು. ಮಸೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸದನಗಳ ನಡುವೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಂಸತ್ತಿನ ಜಂಟಿ ಅಧಿವೇಶನ ಕರೆದು ಬಗೆಹರಿಸಬಹುದು. ಸದನಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ದೊರೆತರೆ ಆ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನಂತರ ಮಸೂದೆಯು ಶಾಸನವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

> **ಚಟುವಟಿಕೆ**
> ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತು ಕಲಾಪದ ನೇರಪ್ರಸಾರವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಕೆಳಗಿನವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ. 1) ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಪಾತ್ರ 2) ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಪಾತ್ರ 3) ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರ ಪಾತ್ರ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರ :– ಭಾರತ ಸಂಸದೀಯ ಸರ್ಕಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ನಿಜವಾದ ಕಾರ್ಯಾಂಗವಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವು ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸತ್ತು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಸತ್ತಿನ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುವವರೆಗೂ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಾಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಲೋಕಸಭೆಯು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಸಾಧನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲೋಕಸಭೆಯ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ಸರ್ಕಾರ (ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ) ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರ :– ಲೋಕಸಭೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿದೆ. ಲೋಕಸಭೆಯ ಅನುಮೋದನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು (ಆಯ–ವ್ಯಯ) ಮೊದಲು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವ ನಿಯಮವಿದೆ. ಹಣಕಾಸು ಮಸೂದೆಗೆ

ಲೋಕಸಭೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದ ನಂತರ ರಾಜ್ಯಸಭೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯಸಭೆ ಮಸೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಸೂಚನೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗೂ 14 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತಡೆಹಿಡಿಯುವ ಅವಕಾಶ ಹೊಂದಿದೆ. 14 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಮಸೂದೆ ಅಂಗೀಕಾರ ಪಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಂಗಾಧಿಕಾರ :– ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ಅಥವಾ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಸತ್ತಿನ ಎರಡೂ ಸದನಗಳಿಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ತನಿಖಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಉಭಯ ಸದನಗಳಿಗೂ ಇದೆ.

ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ :– ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸಭೆಗೆ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸದನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮಂಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಸೂದೆಗೆ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಅಂಗೀಕಾರ ಬೇಕೇಬೇಕು. ಒಂದು ಸದನ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸದನ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳ ಸಹಮತವೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಇತರೆ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು :–

1) ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು ರೂಪಿಸುವುದು.
2) ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಅಧಿಕಾರ.
3) ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ, ಹೆಸರು ಬದಲಾವಣೆ, ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿ ರೇಖೆ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು.
4) ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ, ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗ, ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗ ಮೊದಲಾದ ಆಯೋಗಗಳ ವರದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುವುದು.
5) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ರಾಜ್ಯ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವುದು.

ಸಂಸತ್ ಭವನ

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಾಂಗ

ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸಕಾಂಗ ರೂಪಿಸುವ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದೇ ಕಾರ್ಯಾಂಗ. ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಾಂಗವು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ, ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನಾಮಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದರೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ನಿಜವಾದ ಕಾರ್ಯಾಂಗವಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ 52 ನೇ ವಿಧಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರು ಸಂವಿಧಾನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೂ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಜೆಯೂ, ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೂ ಹಾಗೂ ಮೂರು ಸೇನಾಪಡೆಗಳ (ವಾಯುಪಡೆ, ಭೂಪಡೆ, ನೌಕಾಪಡೆ) ಮಹಾದಂಡನಾಯಕರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಮಸ್ತ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲವೂ ಇವರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಸರ್ವೋನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಯಾವ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವವರು ಭಾರತದ ಸತ್ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಚುನಾವಣಾ ವಿಧಾನ : ಸಂವಿಧಾನ 54 ಮತ್ತು 55 ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿ, ಪಾಂಡಿಚೇರಿ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮತದಾರ ವರ್ಗ ಚುನಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ 5 ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದು, ಪುನರಾಯ್ಕೆಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಿಯೋಗದ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಸತ್ತಿಗಿದೆ.

ಮಹಾಭಿಯೋಗ : ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಸಂಸತ್ತಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂವಿಧಾನದ ರಕ್ಷಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾರೂ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳೇ ಸಂವಿಧಾನದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ 61ನೇ ವಿಧಿಯನ್ವಯ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ದೋಷಾರೋಪಣೆ ಹೊರಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನ ಯಾವ ಸದನದಲ್ಲಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ನಂತರ 14 ದಿನಗಳ ಮುಂಚೆ ನೋಟೀಸ್ ನೀಡಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ದಿನಾಂಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸದನದ $\frac{1}{4}$ ಭಾಗದಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಬೆಂಬಲವಿರಬೇಕು. ಎರಡೂ ಸದನಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ $\frac{2}{3}$ ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಬಹುಮತ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಮಹಾಭಿಯೋಗ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಂತಹ ಘಟನೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

ಅರ್ಹತೆಗಳು

1) ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು.
2) 35 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಯೋಮಿತಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
3) ಸಂಸತ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಇರಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
4) ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರಬಾರದು.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಭವನ

ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

ಕಾರ್ಯಾಂಗಾಧಿಕಾರ : ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತವು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಪ್ರಧಾನಿ ಸಲಹೆ ಮೇರೆಗೆ ಇತರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತದ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳಾದ ಅಟಾರ್ನಿ ಜನರಲ್, ಕಂಟ್ರೋಲರ್ ಅಂಡ್ ಆಡಿಟರ್ ಜನರಲ್, ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ಹೈಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ರಾಜ್ಯಪಾಲರುಗಳು, ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು, ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಸದಸ್ಯರು, ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರು, ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆಗಳ ದಂಡನಾಯಕರುಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಇದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವೂ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗಿದೆ.

ಶಾಸನಾಧಿಕಾರ :– ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಸಂಸತ್ತಿನ ಅಧಿವೇಶನ ಕರೆಯುವುದು, ಮುಂದೂಡುವುದು, ಜಂಟಿ ಅಧಿವೇಶನ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಲೋಕಸಭೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸತ್ತಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಸೂದೆಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡುವ, ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ, ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ಅಥವಾ ತಡೆಹಿಡಿಯುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕಸಭೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಆಂಗ್ಲೋ–ಇಂಡಿಯನ್‌ರನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಸಭೆಗೆ 12 ಮಂದಿಯನ್ನು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನಿ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನ್ಯಾಯಾಂಗಾಧಿಕಾರ :– ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ, ಮರಣ ದಂಡನೆಯಂತಹ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಾನೂನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸಲಹೆ ಕೇಳಬಹುದು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು

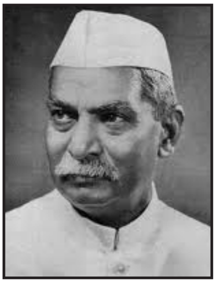
ಡಾ|| ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್
1950–1962

ಡಾ|| ಎಸ್. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್
1962–1967

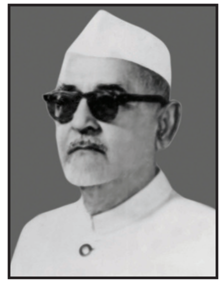
ಡಾ|| ಝಾಕೀರ್ ಹುಸೇನ್
1967–1969

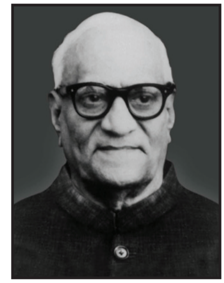
ಡಾ|| ವಿ.ವಿ. ಗಿರಿ
1969–1974

ಡಾ|| ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ಅಲಿ ಅಹಮದ್
1974–1977

ಶ್ರೀ ನೀಲಂ ಸಂಜೀವರೆಡ್ಡಿ
1977–1982

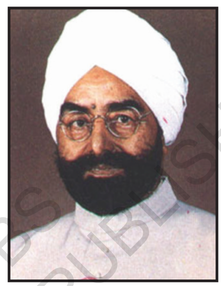
ಶ್ರೀ ಗ್ಯಾನಿ ಜೈಲ್ ಸಿಂಗ್
1982–1987

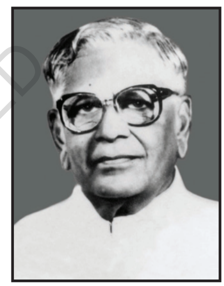
ಶ್ರೀ ಆರ್. ವೆಂಕಟರಾಮನ್
1987–1992

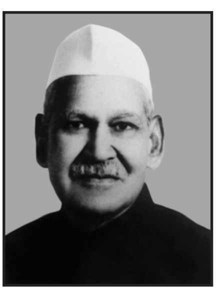
ಡಾ|| ಶಂಕರ ದಯಾಳ ಶರ್ಮ
1992–1997

ಡಾ|| ಕೆ.ಆರ್. ನಾರಾಯಣ
1997–2002

ಡಾ|| ಎ.ಪಿ.ಜೆ. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ
2002–2007

ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರತಿಭಾ ಪಾಟೀಲ್
2007–2012

ಶ್ರೀ ಪ್ರಣಬ್ ಮುಖರ್ಜಿ
2012–2017

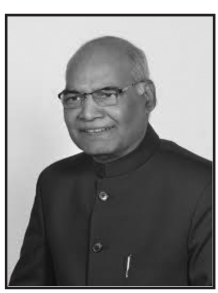
ಶ್ರೀ ರಾಮನಾಥ್ ಕೋವಿಂದ್
2017–2022

ಶ್ರೀಮತಿ ದ್ರೌಪದಿ ಮುರ್ಮು
2022–

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರ :– ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ವರದಿ, ಮಹಾಲೇಖಪಾಲರು ಮತ್ತು ಪರಿಶೋಧಕರು ನೀಡಿದ ವರದಿಯನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಯು ಇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದ್ದು, ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಈ ನಿಧಿಯಿಂದ ವೇತನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಹಣಕಾಸು ಮಸೂದೆ ಕಾಯ್ದೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ.

ಮಿಲಿಟರಿ ಅಧಿಕಾರಗಳು : ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಸಮಸ್ತ ಸೇನಾ ಪಡೆಗಳ ಮಹಾದಂಡನಾಯಕರಾಗಿದ್ದು, ಭೂಪಡೆ, ವಾಯುಪಡೆ ಮತ್ತು ನೌಕಾಪಡೆಯ ದಂಡನಾಯಕರನ್ನು ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಸಲಹೆ ಮೇರೆಗೆ ಇವರೇ ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸತ್ತಿನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಮೇರೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಇವರಿಗಿದೆ.

ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅಧಿಕಾರಗಳು : ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಲಿಖಿತ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು 3 ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದು. (1) 352 ನೇ ವಿಧಿ ಪ್ರಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ (2) ರಾಜ್ಯ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ (356 ನೇ ವಿಧಿ) (3) ಹಣಕಾಸಿನ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ (360 ನೇ ವಿಧಿ). ಈ ಮೇಲಿನ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಸಂಸತ್ತಿನ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ 18ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 3 ಬಗೆಯ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಚರ್ಚಿಸಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :

1) **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ :** (352 ನೇ ವಿಧಿ) ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದ ಭದ್ರತೆಗೆ ಯುದ್ಧ, ಅಥವಾ ಹೊರಗಿನ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಅಥವಾ ಆಂತರಿಕ ಗಲಭೆಗಳಿಂದ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದರೆ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಘೋಷಿಸಬಹುದು. ಉದಾ : 1962, 1971 ಮತ್ತು 1975ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿದೆ.

2) **ರಾಜ್ಯ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ :** (356 ನೇ ವಿಧಿ) ರಾಜ್ಯವೊಂದರ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಇತರೆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸಂವಿಧಾನದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸದೇ ಇದ್ದರೆ 356ನೇ ವಿಧಿಯನ್ವಯ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಘೋಷಿಸಬಹುದು. (ಉದಾ : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 20–01–2008 ರಿಂದ 29–05–2008 ರವರೆಗೆ.) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಘೋಷಿಸಿದ 6 ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಬೇಕು.

3) **ಆರ್ಥಿಕ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ :** (360ನೇ ವಿಧಿ) ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ 360 ನೇ ವಿಧಿಯನ್ವಯ ಆರ್ಥಿಕ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಘೋಷಿಸಿಲ್ಲ.

ವಿವೇಚನಾಧಿಕಾರಗಳು :– ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸಲಹೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೆಲವೊಂದು ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

1) ಲೋಕಸಭೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷ ಸ್ಪಷ್ಟ ಬಹುಮತ ಪಡೆಯದಿದ್ದಾಗ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕನನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸುವಂತೆ ಆಮಂತ್ರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

2) ಸಂಸತ್ತು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಕಳುಹಿಸಬಹುದು.

3) ಲೋಕಸಭೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ.

ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ

ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರಿಗೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಪ್ರಧಾನಿಯವರು ಅಧಿಕಾರಗಳ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿದ್ದು, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಮಗ್ರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಧಾನಿಯು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕಸಭೆಯ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುವವರೆಗೂ ಇವರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

ಮಂತ್ರಿಗಳ ನೇಮಕ, ಖಾತೆಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ :– ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಹಂಚುವಾಗ ಪ್ರಧಾನಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಆಪಾದನೆಗೆ ಗುರಿಯಾದವರು, ವಿವಾದವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಿಂದ ವಜಾ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು : ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಆಗು–ಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಇವರೇ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ಇಲಾಖಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯೋಜನೆ, ರಕ್ಷಣೆ, ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ನಾಯಕ :– ಪ್ರಧಾನಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲೇ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಸಭೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ಇವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇವರು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಮತ್ತು ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ :

ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವು ನೈಜ ಕಾರ್ಯಾಂಗವಾಗಿದ್ದು, ಎರಡು ಬಗೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಸಂಪುಟ ದರ್ಜೆ, ಎರಡನೆಯದು ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಗರಿಷ್ಠ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಂಸತ್ತಿನ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 15% ರಷ್ಟಿರಬೇಕು. ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವು ಎರಡು ಬಗೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಯು ತಮ್ಮ ಖಾತೆಯ

ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು

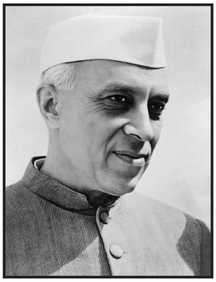

ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು
1947–1964

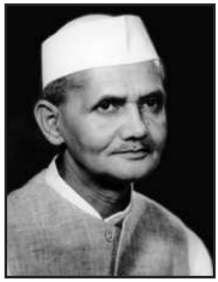

ಶ್ರೀ ಲಾಲ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ
1964–1966

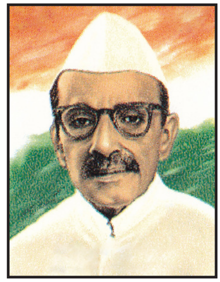

ಗುಲ್ಜಾರಿಲಾಲ್ ನಂದಾ
1966

ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ
1966–77, 1980–84

ಶ್ರೀ ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ
1977–1979

ಶ್ರೀ ಚರಣ ಸಿಂಗ್
1979–1980

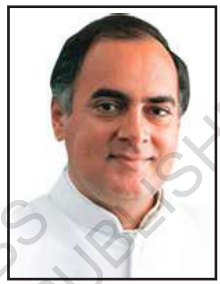

ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ
1984–89

ಶ್ರೀ ವಿ.ಪಿ. ಸಿಂಗ್
1989–1990

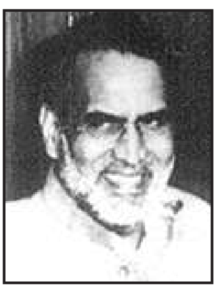

ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್
1990 ನವೆಂಬರ್–1991 ಜೂನ್

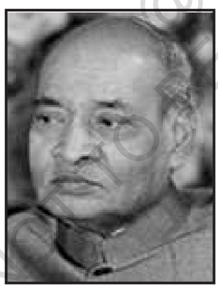

ಶ್ರೀ ಪಿ.ವಿ. ನರಸಿಂಹರಾವ್
1991–1996

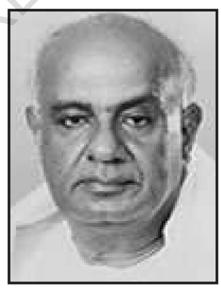

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ
1996 ಜೂನ್ – 1997 ಏಪ್ರಿಲ್

ಶ್ರೀ ಐ.ಕೆ. ಗುಜ್ರಾಲ್
1997 ಏಪ್ರಿಲ್ – 1998 ಮಾರ್ಚ್

ಶ್ರೀ ಅಟಲ್ ಬಿಹಾರಿ ವಾಜಪೇಯಿ
ಮೇ 18, 1996–31 ಮೇ 1996
19 ಮಾರ್ಚ್ 1998–2004

ಡಾ॥ ಮನಮೋಹನ ಸಿಂಗ್
2004 – 2014

ಶ್ರೀ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ
2014 –

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಆಗು–ಹೋಗುಗಳು, ಸಫಲತೆ–ವಿಫಲತೆಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವು ತನ್ನ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ, ನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವು ಸಂಸತ್ತಿನ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುವವರೆಗೂ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಾಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಗೊತ್ತುವಳಿ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :

ಅವಿಶ್ವಾಸ ಗೊತ್ತುವಳಿ : ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಲೋಕಸಭೆಯ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಸದಸ್ಯರು ವಿಶ್ವಾಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ, ಸಮರ್ಥನೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಪ್ರಧಾನಿ ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಗೊತ್ತುವಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಡಳಿತಾರೂಢ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ನಂಬಿಕೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣ ಒಡ್ಡಿ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕಾರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಮಂಡಿಸುವ ನಿರ್ಣಯವೇ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಗೊತ್ತುವಳಿ ನಿರ್ಣಯ. ಆದುದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಈ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಸುಮಾರು 34 ಅವಿಶ್ವಾಸ ಗೊತ್ತುವಳಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1) ಭಾರತವು __________ ಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿದೆ.
2) ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸಕಾಂಗವನ್ನು __________ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.
3) ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಸಭಾಪತಿಗಳು __________ ರವರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.
4) ಲೋಕಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು __________ ವರ್ಷ ವಯೋಮಿತಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
5) ಮೂರು ಸೇನಾಪಡೆಗಳ ಮಹಾ ದಂಡನಾಯಕರು __________
6) ಸಂವಿಧಾನದ __________ ಮತ್ತು __________ ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
7) ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು __________ ರವರು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1) ಸಂಸತ್ತಿನ ಎರಡು ಸದನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
2) ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
3) ಲೋಕಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಇರಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಯಾವುವು ?

4) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಚುನಾವಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

5) ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

6) ಕೇಂದ್ರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

III. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1) ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸತ್ತಿನಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಣುಕು ಸಂಸತ್ತನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ.

2) ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಸತ್ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.

IV. ಯೋಜನೆ.

1) ಸಂಸತ್ ಭವನದ ಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಸಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರಿ.

*****

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ – 7

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ

A1Q2U1

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ರಾಜ್ಯಶಾಸಕಾಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಸಭೆ, ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸ್ವರೂಪ, ಸದಸ್ಯತ್ವ, ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ
- ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು, ಅವರ ಅರ್ಹತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು
- ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ನೇಮಕ, ಕಾರ್ಯಭಾರಗಳು

ಭಾರತವು 28 ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು 8 ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಕ್ಕೂಟ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾದರಿಯಂತೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ಕೂಡ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ತರುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಸಂಸತ್ತಿನಂತೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ಎರಡು ಸದನಗಳಿದ್ದು ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ಕೆಳಮನೆಯನ್ನು (ವಿಧಾನ ಸಭೆ) ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮೇಲ್ಮನೆ (ವಿಧಾನಪರಿಷತ್) ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :– ಕರ್ನಾಟಕ, ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತೆಲಂಗಾಣ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಿಹಾರ ರಾಜ್ಯಗಳು ದ್ವಿಸದನ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಏಕಸದನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗ

ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗವು ರಾಜ್ಯಪಾಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸದನಗಳು ಇಲ್ಲವೇ ಒಂದೇ ಸದನವಿರಬಹುದು. ಮೇಲ್ಮನೆಯನ್ನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಎಂತಲೂ, ಕೆಳಮನೆಯನ್ನು ವಿಧಾನಸಭೆ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿಧಾನಸಭೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದರೆ, ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಧಾನಸಭೆ

ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಆ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಆ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ $\frac{1}{3}$ ಭಾಗದಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 500 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬಾರದು, 60 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬಾರದು. ಆದರೂ ಚಿಕ್ಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಉದಾ :– ಮಿಜೋರಾಂ, ಗೋವಾದಲ್ಲಿ ತಲಾ 40 ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನಸಭೆಯು 225 ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 224 ಸದಸ್ಯರು ಚುನಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಒಬ್ಬರು ಆಂಗ್ಲೋ–ಇಂಡಿಯನ್ನರನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವಿಧಾನ ಸೌಧ

ಚಟುವಟಿಕೆ

ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿ.

ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳು :– (1) ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು. (2) 25 ವರ್ಷ ವಯೋಮಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. (3) ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರಬಾರದು. (4) ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿರಬಾರದು. (5) ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಹೊಂದಿರಬಾರದು. (6) ದಿವಾಳಿಯಾಗಿರಬಾರದು. (7) ಸಂಸತ್ತು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಇತರೆ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿ : ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಅಧಿಕಾರದ ಅವಧಿ 5 ವರ್ಷ. ಅವಧಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಸಂಪುಟದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಬೇಕು.

ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಉಪಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಲಾಗುವುದು. ಅಧಿವೇಶನದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಇವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ, ಘನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ, ಅಧಿವೇಶನ ಕರೆಯುವ, ಮುಂದೂಡುವ, ಸದಸ್ಯರ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಸದನದಲ್ಲಿ ಸಮಮತಗಳು ಬಂದಾಗ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಅಧಿವೇಶನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಕಲಾಪವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ತಯಾರಿಸಿ.

ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಶಾಸನೀಯ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯ : ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ರಾಜ್ಯಪಟ್ಟಿ, ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಶಾಸನ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ವಿಧಾನಸಭೆಗಿದೆ. ಶಾಸನ ಕಾಯಿದೆಗಳಾಗಬೇಕಾದರೆ ಎರಡೂ ಸದನಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಸಹಿ ಪಡೆಯಬೇಕು. ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಕೆಲವು ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಬಹುದು.

ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯ : ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮಂಡಿಸಬೇಕು. ವಿಧಾನಸಭೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ

ಮಸೂದೆಯನ್ನು ವಿಧಾನಪರಿಷತ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲು ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ 14 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ತಡೆಹಿಡಿಯಬಹುದು.

ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಅಧಿಕಾರ : ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಂಗವು ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಧಾನಸಭೆಯ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುವವರೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಾಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಇಡೀ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಚುನಾವಣೆಯ–ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯ : ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು, ರಾಜ್ಯಸಭೆ ಸದಸ್ಯರು, ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರು, ವಿಧಾನಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಉಪ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಚುನಾವಣೆ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಇದೆ.

ಇತರೆ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯ : ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸತ್ತು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಸೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ವರದಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರೆ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸದನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ :

ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಮೇಲ್ಮನೆಯನ್ನು ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಆ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 40 ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇರಬಾರದು. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 75. ಈ ಸದಸ್ಯರು 5 ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಿಂದ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ, ಪದವೀಧರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಕೆಲವರು ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಮಾಜ ಸೇವೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು ಖಾಯಂ ಮನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅವಧಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ $\frac{1}{3}$ ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ನಿವೃತ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸದಸ್ಯರಿಗಿರಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಗಳು : (1) ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು. (2) 30 ವರ್ಷ ವಯೋಮಿತಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. (3) ವಿಧಾನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಇರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರಬೇಕು. ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಸದಸ್ಯರ ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿ 6 ವರ್ಷ. ಪ್ರತಿ 2 ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮೂರನೇ ಒಂದರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು ನಿವೃತ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಸಭಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಉಪಸಭಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಭಾಪತಿಗಳು ಸದನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂವಿಧಾನದತ್ತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

ಶಾಸನೀಯ ಅಧಿಕಾರ : ಶಾಸನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸಹ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಎರಡೂ ಸದನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ಸದನ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಮಸೂದೆಯನ್ನು 3 ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ತಡೆಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಎರಡನೇ ಬಾರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಾಗ ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಂಗೀಕಾರ ನೀಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಸದನಗಳಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಒಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರ : ಹಣಕಾಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಧಾನಸಭೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದೆ. ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಕೇವಲ 14 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ತಡೆಹಿಡಿಯುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. 14 ದಿನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ತಡೆಹಿಡಿದರೆ ಎರಡೂ ಸದನಗಳಿಂದ ಅಂಗೀಕಾರವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಒಪ್ಪಿಗೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರ : ಇದು ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಕಡಿಮೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿದೆ. ಸದಸ್ಯರು ಸಚಿವರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಉತ್ತರ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಚಿವರ ರಾಜೀನಾಮೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಬಹುದೇ ವಿನಃ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಂಗ

ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಂಗವು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದರೆ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವೇ ನಿಜವಾದ ಕಾರ್ಯಾಂಗವಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ/ವಾರ್ಡ್ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರವರೆಗಿನ ವಿವಿಧ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ರಾಜ್ಯಪಾಲರು

ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಧಾನಿ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿರಬೇಕೆಂದು ನಿಯಮವಿದೆ. ಆದರೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬರೇ ರಾಜ್ಯಪಾಲರನ್ನು ನೇಮಿಸಬಹುದು.

ಅರ್ಹತೆ, ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ ಮತ್ತು ವೇತನ ಸವಲತ್ತುಗಳು : (1) ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು. (2) 35 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. (3) ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರಬಾರದು. (4) ಸಂಸತ್ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಬಾರದು. ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿ ನೇಮಕವಾದ ನಂತರ ಸದಸ್ಯತ್ವ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿ 5 ವರ್ಷ. ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನೇಮಕವಾಗುವವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸಲಹೆ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ರಾಜ್ಯಪಾಲರನ್ನು ಅವಧಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ವಾಪಸ್ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇವರಿಗೆ ಸಂಸತ್ತು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ವೇತನ, ಭತ್ಯೆ, ಬಾಡಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಅಧಿಕೃತ ನಿವಾಸ (ರಾಜಭವನ) ವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಹೂಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು : ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಗಳು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಸೇರಿವೆ. ಆದರೆ ನೈಜವಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಅಧಿಕಾರಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

ಕಾರ್ಯಾಂಗಾಧಿಕಾರ : ಇವರು ಕಾರ್ಯಾಂಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಲಹೆ ಮೇರೆಗೆ ಇತರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕುಲಪತಿಗಳು ಇವರೇ ಆಗಿದ್ದು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಉಪಕುಲಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಶಾಸನೀಯ ಅಧಿಕಾರ : ಅಧಿವೇಶನ ಕರೆಯುವ, ಮುಂದೂಡುವ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ವಿಧಾನಸಭೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು, ವಿಧಾನಪರಿಷತ್‌ಗೆ ಆರನೇ ಒಂದರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶಾಸಕಾಂಗ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಸೂದೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅಂಕಿತವನ್ನು ಹಾಕುವ, ತಡೆ ಹಿಡಿಯುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯ ಅಂಕಿತಕ್ಕೂ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು.

ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರ : ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗ, ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯದ ತುರ್ತು ನಿಧಿಯಿಂದ ಬರ, ಪ್ರವಾಹ, ಭೂಕಂಪದಂತಹ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಈ ನಿಧಿಯಿಂದ ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಂಗೀಯ ಅಧಿಕಾರ : ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾದವರಿಗೆ ಕ್ಷಮಾದಾನ ನೀಡುವ, ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ, ಮುಂದೂಡುವ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಇವರಿಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಅಡ್ವೋಕೇಟ್ ಜನರಲ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

ವಿವೇಚನಾಧಿಕಾರ : ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸುವಾಗ ವಿವೇಚನಾಧಿಕಾರ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸಕಾಂಗ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಹಿಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಅಥವಾ ವೈಫಲ್ಯತೆ ಉಂಟಾದಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗೆ ವರದಿ ಕಳುಹಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕೋರಬಹುದು ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವನ್ನು ವಜಾಮಾಡಬಹುದು, ವಿಧಾನ ಸಭೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಲೂಬಹುದು.

ಚರ್ಚಿಸಿ

ರಾಜ್ಯದ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ ಎಂದು, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ ಎಂದು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆ? ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.

ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ನೇತೃತ್ವದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವು ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ (1) ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. (2) ರಾಜ್ಯದ ಆಯ-ವ್ಯಯ ತಯಾರಿಸಿ ಶಾಸನಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. (3) ರಾಜ್ಯ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಸದಸ್ಯರು, ಲೋಕಾಯುಕ್ತರು ಮುಂತಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವಾಗ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ. (4) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯೂ ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು (5) ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯ ತರುವುದು. ಹೀಗೆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ರಾಜ್ಯದ ನೈಜ ಕಾರ್ಯಾಂಗವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ : ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯಶಸ್ಸು ಅಥವಾ ಅವನತಿ ಇವರ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸಮಸ್ತ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲವೂ ಇವರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಇವರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ, ಶಾಸಕಾಂಗದ ಮತ್ತು ಬಹುಮತ ಪಡೆದ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗುವವರು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸದನದ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಸದನದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲದವರೂ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ 6 ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸದನದ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಡೆಯಬೇಕು.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು

1) ಸಚಿವರುಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

2) ಸಚಿವರುಗಳಿಗೆ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಹಂಚುವುದು ಮತ್ತು ಬದಲಾಯಿಸುವಂತೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

3) ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠೆ ಹೊಂದಿರದ, ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ವಿರುದ್ಧ ವರ್ತಿಸುವ, ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಅಪರಾಧ ಹೊಂದಿದವರನ್ನು ಸಂಪುಟದಿಂದ ವಜಾ ಮಾಡುವಂತೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

4) ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದು, ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

5) ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ, ಸಭೆ ಕರೆಯುವ, ಮುಂದೂಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

6) ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಇದುವರೆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಅವಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿ.

7) ಅವಧಿಗೆ ಮುಂಚೆ ವಿಧಾನಸಭೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವಂತೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

8) ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಮತ್ತು ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

9) ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ಸಲಹೆಗಾರನಂತಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ಹುದ್ದೆಗಳ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಿಫಾರಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1) ಭಾರತವು __________ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು __________ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

2) ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಆಂಗ್ಲೋ–ಇಂಡಿಯನ್ನರನ್ನು __________ ರವರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

3) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ __________ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

4) ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವು __________ ಮತ್ತು __________ ವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನೈಜ ಕಾರ್ಯಾಂಗವಾಗಿದೆ.

5) ರಾಜ್ಯಪಾಲರನ್ನು __________ ರವರು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆ ರಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
2) ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ ?
3) ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಅರ್ಹತೆ, ಅಧಿಕಾರ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
4) ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

III. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1) ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಪರಿಷತ್‌ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಕಲಾಪ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ, ದಾಖಲಿಸಿ.
2) ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಸಂಸತ್ತು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

IV. ಯೋಜನೆಗಳು.

1) ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶಾಸಕರೊಂದಿಗೆ, ಸದನದ ಕಲಾಪದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿರಿ.
2) ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಆಲ್ಬಂ ತಯಾರಿಸಿ.

*****

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ – 8

ನ್ಯಾಯಾಂಗ

K9A1K7

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಒಕ್ಕೂಟ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು.
- ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು
- ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅಮೆರಿಕಾದಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿರದೆ ಸಮಸ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಂಗವು ಶಾಸಕಾಂಗ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಂಗಗಳಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ನ್ಯಾಯ, ಸಂವಿಧಾನ, ಶಾಸನ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಗೂ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾದ ವಿಧಿಗಳು ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಗಳು. ಈ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ತೀರ್ಪೇ ಅಂತಿಮವಾದುದು.

ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ

ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸಂಸತ್ತಿನ ಶಾಸನದಿಂದ ರಚಿಸಲಾದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಜನವರಿ 28, 1950 ರಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಮತ್ತು ಇತರೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನೊಳಗೊಂಡು 31 ಮಂದಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಅರ್ಹತೆಗಳು:

1. ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು,
2. ಯಾವುದೇ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 5 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ 10 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಕೀಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರಬೇಕು.
3. ರಾಷ್ಟ್ರ.ಪತಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ನಿಪುಣರಾಗಿರಬೇಕು.

ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ನಿವೃತ್ತಿ ವಯಸ್ಸು 65 ವರ್ಷ ಹಾಗೂ ಇತರ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ನಿವೃತ್ತಿ ವಯಸ್ಸು 62 ವರ್ಷ. ಆದರೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಬಹುದು. ಅವರು ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪ ಎಸಗಿದಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತಿನ ಎರಡೂ ಸದನಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಹುಮತದ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಅವರನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸಬಹುದು. ನಿವೃತ್ತಿಯಾದ ಅಥವಾ ವಜಾಗೊಂಡ ನಂತರ ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ವಾದ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಇವರ ವೇತನ ಭತ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಸತ್ತು ಕಾನೂನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಮೂಲ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ :– ಕೇಂದ್ರ – ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ, ರಾಜ್ಯ – ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಉಂಟಾಗುವ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕಿದೆ. ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು, ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರ, ಬಂಧೀ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಣದ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ.

ಮೇಲ್ಮನವಿ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ :– ಕೆಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ನೀಡುವ ತೀರ್ಪುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕಕ್ಷಿದಾರರು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇಂತಹ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕಿದೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ವಿಶೇಷ ಅನುಮತಿ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಇದೆ.

ಸಲಹಾ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ :– ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಸಲಹೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಪ್ಪಂದ, ಕರಾರು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಾದ ಉಂಟಾದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಸಲಹೆ ಕೇಳಬಹುದು.

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ದಾಖಲೆಗಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಸಲಹೆಗಾರನಾಗಿ, ವಿಶೇಷ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದೆ.

ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ :

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಇರಬೇಕೆಂದು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಿರಬಹುದು. ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಒಬ್ಬ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಮತ್ತು ಇತರೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಸಂಖ್ಯೆ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :

1) 1862 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ಬಾಂಬೆ, ಮದ್ರಾಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 3 ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 21 ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿವೆ.
2) ಪಂಜಾಬ್, ಹರಿಯಾಣ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಚಂಡಿಗಡದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅಸ್ಸಾಂ, ಮಣಿಪುರ, ಮೇಘಾಲಯ, ತ್ರಿಪುರ, ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್, ಮಿಜೋರಾಂ ಮತ್ತು ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅಸ್ಸಾಂನ ಗೌಹಾತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೇ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ.
3) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಜೊತೆಗೆ ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಿ ಪೀಠ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಲು ಇರುವ ಅರ್ಹತೆಗಳೆಂದರೆ

1) ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು.
2) ಕನಿಷ್ಠ 10 ವರ್ಷಗಳು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರಬೇಕು ಅಥವಾ 10 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರಬೇಕು.
3) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯನಿಪುಣರಾಗಿರಬೇಕು.

ಇವರ ನಿವೃತ್ತಿಯ ವಯಸ್ಸು 62 ವರ್ಷ. ಇವರ ವೇತನವನ್ನು ಸಂಸತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ 15ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆ 1963, ನಿವೃತ್ತಿ ವಯಸ್ಸನ್ನು 60 ರಿಂದ 62 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿ 31 ಜುಲೈ 2010 ರ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು : ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಅದು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

1) ನಾಗರಿಕ (Civil) ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ (Criminal) ವಿವಾದಗಳು, ನೌಕಾಯಾನ, ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ನಿಂದನೆ ಮುಂತಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸುವ ಮೂಲ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯ.

2) ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸುವ ಮನವಿ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯ.

3) ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವಂತೆ, ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನೇಮಕ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ, ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ವಿವಿಧ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

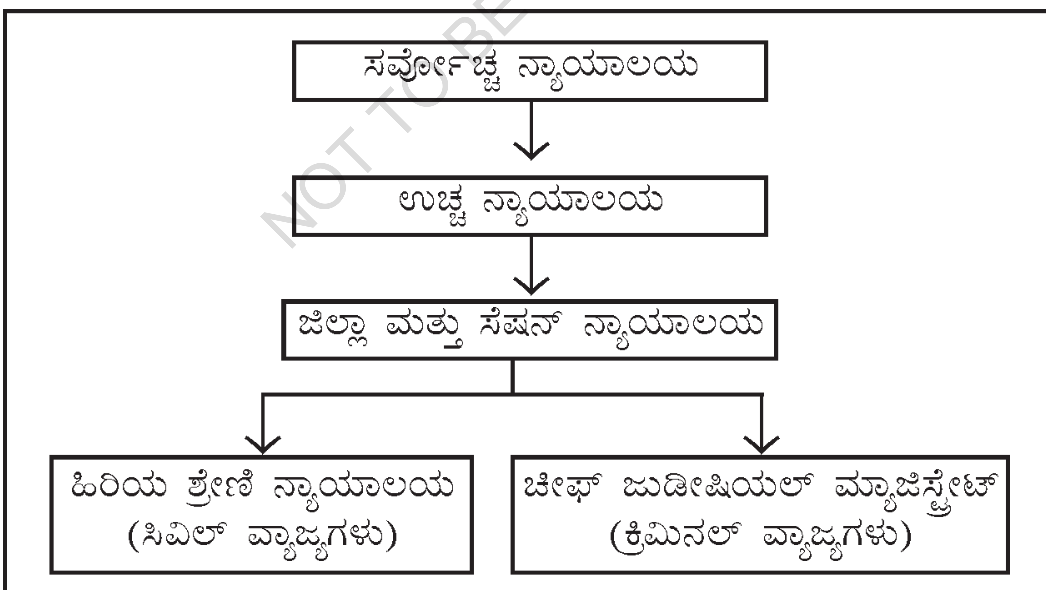

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು

1948 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಬಲವಾಗಿ ಆಗ್ರಹಿಸಿದವು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ಅವುಗಳ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

1) ನಾಗರಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು (ಸಿವಿಲ್ ಕೋರ್ಟ್)

2) ಅಪರಾಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು (ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೋರ್ಟ್)

ನಾಗರಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (Civil Court) : ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಇದ್ದು, ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ 7 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಕೀಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರಬೇಕು. ಇತರ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಾಗರಿಕ ವಿವಾದಗಳಾದ ಆಸ್ತಿ, ಭೂಮಿ, ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರ, ಮದುವೆ, ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರೆ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳ ವಿವಾದ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಕೆಳಹಂತದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ನೀಡುವ ತೀರ್ಪುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿವೆ.

(1) ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (Court of Subordinate Judges)

(2) ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (Court of Additional Subordinate Judges)

(3) ಮುನ್ಸೀಫ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (Court of Muncif)

(4) ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮುನ್ಸೀಫ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ. (Court of Additional Muncif)

ಅಪರಾಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ದಂಡಾಧಿಕಾರ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (Criminal Court) : ಅಪರಾಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಏಪ್ರಿಲ್ 1, 1974 ರಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಇದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ರಾಜ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಅಪರಾಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಉನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೆಂದರೆ ಸೆಷನ್ಸ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ. ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರೆ ಇದರ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊಲೆ, ದರೋಡೆ, ಡಕಾಯಿತಿ ಮುಂತಾದ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮರಣ ದಂಡನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಜೀವಾವಧಿ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ತಾನು ನೀಡುವ ಮರಣ ದಂಡನೆಯಂತಹ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ದೃಢೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಅಪರಾಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿವೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಮುಖ್ಯ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ : ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮರಣ ದಂಡನೆ ಮತ್ತು ಜೀವಾವಧಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿದಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ 7 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ : ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದ್ದು, 3 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವ ಅಥವಾ 5,000/– ರೂ. ದಂಡ ವಿಧಿಸುವ ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನೂ ವಿಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದರ ಕೆಳಗಿನ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಮೇಲ್ಮನವಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ದರ್ಜೆ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ : ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು 2 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವ ಮತ್ತು 1000/– ರೂ.ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲದ ದಂಡ ವಿಧಿಸುವ ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನೂ ವಿಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿದೆ.

ತೃತೀಯ ದರ್ಜೆ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ : ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಕಡಿಮೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಸೆರೆವಾಸ ಅಥವಾ 50/– ರೂ. ದಂಡ ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನೂ ವಿಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ದ್ವಿತೀಯ ದರ್ಜೆ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ದರ್ಜೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ.

> **ಚಟುವಟಿಕೆ**
>
> ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಾದ–ಪ್ರತಿವಾದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಸೆಷನ್ಸ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರದೆ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದು, ಒಬ್ಬರೇ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಈ ಎರಡೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಿವಿಲ್ ವಿವಾದಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗಿ, ಅಪರಾಧ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವಾಗ ಸೆಷನ್ಸ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕಂದಾಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕಂದಾಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳ ವಿಚಾರಣೆ, ಭೂ ದಾಖಲೆಗಳು, ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತವೆ. ಕಂದಾಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ತಹಸೀಲ್ದಾರ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ : ಕಂದಾಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕೆಳಗಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೆಂದರೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗಿದ್ದು, ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಉಪವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯ : ತಹಸೀಲ್ದಾರ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಮತ್ತು ತೀರ್ಪುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲ್ಮನವಿಯನ್ನು ಉಪ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಸಹಾಯಕ ಆಯುಕ್ತರು (Assistant Commissioner) ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಕಂದಾಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ : ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿದ್ದು, ತಹಸೀಲ್ದಾರ್ ಮತ್ತು ಉಪವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ನೀಡಲಾದ ತೀರ್ಪುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮೇಲ್ಮನವಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು (Deputy Commissioner) ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಆಯುಕ್ತರ ನ್ಯಾಯಾಲಯ :– ಆಯುಕ್ತರ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಕೊಡುವ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಂದಾಯ ಮಂಡಳಿ : ಇದು ಕಂದಾಯ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಧೀನ ಕಂದಾಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಸಲ್ಲಿಸಲಾದ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಕಂದಾಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಇದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ :

ಆಡಳಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕವು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

1) ಬೆಂಗಳೂರು 2) ಮೈಸೂರು, 3) ಕಲಬುರಗಿ 4) ಬೆಳಗಾವಿ

ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು (ಲೋಕ್ ಅದಾಲತ್)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ವಿತರಣೆಯು ವಿಳಂಬವೂ ಹಾಗೂ ವೆಚ್ಚದಾಯಕವೂ (ದುಬಾರಿ) ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಲು ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು 1985 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ರಾಜಿ ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಇತ್ಯರ್ಥ ಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಗುಜರಾತ್, ದೆಹಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದು, ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕೆಲವು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಮತ್ತು ಯುವ ಕಾನೂನು ಪದವೀಧರರು ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ರೂವಾರಿಗಳು. ರಾಜ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗದೆ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೂಲಕ ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಮೂರು ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

1) ರಾಜೀ ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸುಕವಾಗಿದೆ.

2) ಇದು ಶೀಘ್ರ ಹಾಗೂ ಮಿತವ್ಯಯದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3) ಇತರೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯದ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಾದ ವಾಹನ ಅಪಘಾತಗಳು, ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣ, ವೈವಾಹಿಕ ಹಾಗೂ ಜೀವನಾಂಶ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ಸೇವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಾನೂನು ಸೇವಾ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾದ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸಂಧಾನಕಾರರಿರುತ್ತಾರೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ಇಂತಹ ಲೋಕಅದಾಲತ್ ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪು ಅಂತಿಮವಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಮೇಲ್ಮನವಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತೀರ್ಪಿಗೆ ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರು (ಕಕ್ಷಿದಾರರು) ಬದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪು ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪಿನಷ್ಟೇ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1) ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು __________ ರಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.
2) ರಾಜ್ಯದ ಅಡ್ವೋಕೇಟ್ ಜನರಲ್‌ರವರನ್ನು __________ ರವರು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ.
3) ಅಪರಾಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು __________ ರಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.
4) ಕಂದಾಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕೆಳಗಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯವೆಂದರೆ ______________ ನ್ಯಾಯಾಲಯ.

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಹಪಾಠಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1) ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ನೇಮಕವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅವರ ಅರ್ಹತೆಗಳಾವುವು?
2) ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಾವುವು ?
3) ನಾಗರಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಾವುವು?
4) ಜನತಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (ಲೋಕ್ ಅದಾಲತ್) ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಗಳೇನು?

III. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1) ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ ವಕೀಲರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಿರಿ.
2) ನಿಮಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಲಾಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಿ.

IV. ಯೋಜನೆ.

1) ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ತೀರ್ಪಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಆಲ್ಬಂ ತಯಾರಿಸಿ.

*****

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ

ಅಧ್ಯಾಯ – 9

ಕುಟುಂಬ

N8F8R6

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಕುಟುಂಬದ ಅರ್ಥ
- ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿರುವ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಬಂಧಗಳು
- ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತಗಳು

ಕುಟುಂಬ

ಕುಟುಂಬವು ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಾರಂಪರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ತಾಯಿ–ತಂದೆ, ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಬಂಧಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುಟುಂಬ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಕುಟುಂಬವು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಘಟಕ. ಅದು ಒಂದು ಜೀವಕೋಶ. ಅದರಿಂದಲೇ ಸಮುದಾಯವು ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿ ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕುಟುಂಬವು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಮಾತೃಪ್ರೇಮ, ಪಿತೃವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಪತಿ–ಪತ್ನಿಯರ ಅನುರಾಗ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ಪಾಲನೆ, ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆ ಮೊದಲಾದ ಭಾವನೆಗಳು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಭಾರತೀಯ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ತಾಯಿ–ತಂದೆಯರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲೀ, ಉಡುಗೊರೆ ನೀಡುವುದಾಗಲೀ, ಮಕ್ಕಳ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯವಾಗಲೀ, ಕುಟುಂಬದ ಆಯ–ವ್ಯಯ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಲು ತಾಯಿಯ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರಯುತ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯು ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ.

ಕುಟುಂಬದ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಕುಟುಂಬವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ, ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೂ ಇದು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದಲೇ ನೆರೆಹೊರೆ, ಗ್ರಾಮ, ನಗರ, ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಲ್ಲದೇ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಮನಗಾಣುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನೈತಿಕ ನಿಯಮಗಳು, ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬವು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬವು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ, ಶಾಶ್ವತ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರಾಗತ ಘಟಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ತಾಯಿ–ತಂದೆ, ಪತಿ–ಪತ್ನಿ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳು : ವಿವಾಹವು ಸರ್ವಕಾಲಿಕ ಹಾಗೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಮನ್ನಣೆ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ತಾಯಿ–ತಂದೆ, ಪತಿ–ಪತ್ನಿ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಸ್ಪರ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಆಚರಣೆಯಂತೆ ಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುವುದು ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಪತಿಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ–ಪಾಲನೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದು ತಂದೆ–ತಾಯಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧ ತಾಯಿ–ತಂದೆಯರ ಆರೈಕೆ ಹಾಗೂ ಶುಶ್ರೂಷೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಕ್ಕಳ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಬಾಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಯೌವನ : ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಯೌವನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಗುವು ಮೊದಲು ತಿಳಿಯುವುದಲ್ಲದೆ, ಅದರ ಸನಿಹದಿಂದ ಮೂಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮಗುವು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸಮವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಮುಂದಾಳತ್ವದ ಗುಣಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ತನೆಗಳು, ಬೇಡಿಕೆಗಳು, ಕಟ್ಟಳೆಗಳು ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಇದು ಮುಂದುವರೆದು ಸ್ನೇಹ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಭದ್ರತೆ, ಅಂಗೀಕಾರ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ವರ್ತನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಪ್ರೌಢ ಹಾಗೂ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತವೆ.

ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಪೀಳಿಗೆಗಳು / ತಲೆಮಾರುಗಳು : ಕುಟುಂಬ ಹಲವಾರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೆಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಹಲವು ತಲೆಮಾರುಗಳ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನು ಕುಟುಂಬವು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯ ಪೋಷಕರು (Grand parents) ಒಂದನೇ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸೇರಲ್ಪಟ್ಟರೆ. ಪೋಷಕರು (Parents) ಎರಡನೇ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು (Children) ಮೂರನೇ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸೇರಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸದಸ್ಯರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

I. ತಾಯಿ–ತಂದೆ, ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕುಟುಂಬ. ಇದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ / ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ತಲೆಮಾರು)

II. ತಾಯಿ–ತಂದೆ, ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಗಳ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅವಿಭಕ್ತ / ವಿಸ್ತೃತ ಕುಟುಂಬ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (Joint Family) (ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು /ನಾಲ್ಕು ತಲೆಮಾರು)

ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಕಾರಗಳು

ಕುಟುಂಬದ ವಿವಿಧ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ – ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಹಾಗೂ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ವಿವಾಹದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಏಕಪತ್ನಿತ್ವ, ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಬಹುಪತಿತ್ವ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಅದರ ಗಾತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಭಕ್ತ ಹಾಗೂ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಎಂಬ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

1. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ : ತಂದೆಯೇ ಒಡೆಯನಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಅವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಯುವ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತ, ಚೀನ, ರೋಮ್, ಈಜಿಪ್ಟ್ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗಲೂ ಮುಂದುವರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ.

2. ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ : ತಾಯಿಯೇ ಒಡತಿಯಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಆಕೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸ್ತಿ–ಪಾಸ್ತಿಗಳ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಯುವ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಭಾರತದ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದ ಮಲಬಾರ್‌ನ ನಾಯರ್ ಹಾಗೂ ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಕೆಲವು ಆದಿವಾಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

3. ಆಧುನಿಕ ಕೇಂದ್ರ ಕುಟುಂಬ : ಕುಟುಂಬದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಪೀಳಿಗೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು 'ಕೇಂದ್ರ ಕುಟುಂಬ' ಮತ್ತು 'ವಿಸ್ತೃತ ಕುಟುಂಬ' ಎಂಬುದಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಅವಿವಾಹಿತ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ಕುಟುಂಬವನ್ನು **ಕೇಂದ್ರ ಕುಟುಂಬ** ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಮೂಲ ಕುಟುಂಬ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕುಟುಂಬ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕುಟುಂಬ, ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕತೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸುಖ, ಸ್ವಯಂತೃಪ್ತಿ, ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು, ಬದಲಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂರಚನೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ, ನಗರೀಕರಣ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಭಾವದ ಕುಗ್ಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ಮನೋಭಾವದ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಸಾರ, ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ– ಈ ಅಂಶಗಳು ಕೇಂದ್ರ ಕುಟುಂಬಗಳು ದಿನೇದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

1. ಆಧುನಿಕತೆ
2. ಸಂಕೀರ್ಣತೆ.
3. ಚಿಕ್ಕ ಗಾತ್ರ
4. ಸಡಿಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ
5. ಸದಸ್ಯರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ

ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಪತಿ, ಪತ್ನಿ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೀಗೆ ಎರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ತಲೆಮಾರಿನ ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ, ಒಂದೇ ಕಡೆ ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಊಟಮಾಡುವ, ಸಮಾನವಾದ ಆಸ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕುಟುಂಬ ಪೂಜಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳಾಗಿರುವ ಜನರ ಗುಂಪು.

ನೀವೇ ಮಾಡಿ :
ನಿಮ್ಮ ಮುತ್ತಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗಿನ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ವಂಶಾವಳಿ ನಕ್ಷೆ ರಚಿಸಿ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ

ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರ : ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿಗಳು ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದ ಗಾತ್ರವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆಸ್ತಿ : ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಆಸ್ತಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಸಂಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪತ್ತಿನ ಬಳಕೆಯು ಸಾಮರಸ್ಯತೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬವು ಸದಸ್ಯರ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ, ಅದರ ಯಜಮಾನ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಸಹಸದಸ್ಯರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಆಸ್ತಿಯ ಮಾರಾಟ/ ಪರಭಾರೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ವಾಸಸ್ಥಳ : ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ಛಾವಣಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಮಗ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಮೂಲ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಅದೇ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹೊಸ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಶಾಖೆಯೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಡುಗೆಮನೆ : ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ :

ನಿಮ್ಮ ತಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನಿಮ್ಮ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ (ಪುರುಷ–ಮಹಿಳೆ) ಹಾಗೂ ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಜೊತೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ :

ಕೇಂದ್ರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದಾಗಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಕಾರ್ಯ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು ಅನಾಥ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದರ್ಶಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಧರ್ಮ : ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಏಕ ಪ್ರಕಾರವಾದ ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಿಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು, ವ್ರತಗಳು ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಪೂಜೆಗಳು ಕುಟುಂಬದ ದೈನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣತೆ : ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬವು ಬಹುಪಾಲು ಸ್ವಯಂ ಪೂರ್ಣ ಘಟಕವಾಗಿದೆ. ಅದು ತನ್ನ ಸದಸ್ಯರ ಬದುಕನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅದು ಅವರ ಬಹುಪಾಲು ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರಮ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕಾರ್ಯವಿಭಜನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧಿಕಾರದ ಸಂರಚನೆ : ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯನು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತನು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದರೂ ಅದು ಹಿರಿತನದ ತತ್ವವನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.

1. ಸಮಾಜದ ಜೀವಕೋಶ __________ಆಗಿದೆ.
2. ತಂದೆಯೇ ಕುಟುಂಬದ ಒಡೆಯನಾದರೆ ಆ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ___________ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
3. ಕೇರಳದ ಮಲಬಾರ್‌ನ ನಾಯರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ _________ ಕುಟುಂಬ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಕುಟುಂಬವು ಸಮಾಜದ ಘಟಕ ಹೇಗೆ?
2. ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
3. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಎಂದರೇನು?
4. ಕೇಂದ್ರ ಕುಟುಂಬ ಎಂದರೇನು?
5. ಕುಟುಂಬದ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು?
6. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಯೌವನದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
7. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
8. ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ದಿನೇದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣಗಳೇನು?

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

III. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1. ವಿಭಕ್ತ – ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಅನುಕೂಲ–ಅನಾನುಕೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿ.
2. ಆದಿವಾಸಿ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಆದಿವಾಸಿ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿನೀಡಿ.

IV. ಯೋಜನೆಗಳು.

1. ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ – ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.
2. ನಿಮ್ಮ ಮುತ್ತಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗಿನ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ವಂಶಾವಳಿ ನಕ್ಷೆ ರಚಿಸಿ.

*****

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ

W8R3T9

ಅಧ್ಯಾಯ – 10

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ – ಕರ್ನಾಟಕ – ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಮೆ–ಗರಿಮೆ ಹಾಗೂ ಪರಂಪರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ
- 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರೂಪುಗೊಂಡ ಬಗೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಾನ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಭೂ ಮತ್ತು ಜಲಮೇರೆಗಳು ಹಾಗೂ ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳು.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು.
- ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಎತ್ತರವಾದ ಶಿಖರಗಳು.

ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಭೂಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ನಾಡು, ಕನ್ನಡನಾಡು, ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಡಿಯಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ತನ್ನದೇ ಆದ ಹಿರಿಮೆ–ಗರಿಮೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯುಳ್ಳ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಉತ್ತಮ ಸನ್ನಿವೇಶ, ವೈವಿಧ್ಯ ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳು, ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗ, ವಿವಿಧ ಮಣ್ಣು, ನದಿಜಾಲ, ಖನಿಜ ಮತ್ತು ಜನಸಂಪತ್ತು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಮೃದ್ಧ ನಾಡು. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ಪವಿತ್ರ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನುಳ್ಳ ನಾಡು. ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಕೀರ್ತಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಿದೆ.

ಹೆಸರಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ : ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕರುನಾಡು (ಕರ್ + ನಾಡು – ಅಂದರೆ ಕಪ್ಪುಮಣ್ಣಿನ ನಾಡು) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮಿಳಿನ 'ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರಂ' ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ಕರುನಾಟ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕರುನಾಟ್ ಎಂದರೆ ಉನ್ನತ ಅಥವಾ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ನಾಡು ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಹಿಂದೆ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿತ್ತೆಂದು ನೃಪತುಂಗನ ಆಸ್ಥಾನಿಕ ಕವಿ ಶ್ರೀವಿಜಯನ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾ ನಂತರ ಭಾರತವನ್ನು ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿದ್ದ ದಕ್ಷಿಣದ 9 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು 1953 ರಲ್ಲಿ 'ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ' ವು ಉದಯವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುವಾಗ ಬಾಂಬೆ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಮದ್ರಾಸ್ ಹಾಗೂ ಕೊಡಗು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದರಿಂದ 1956 ರ ನವೆಂಬರ್ ಒಂದರಂದು 'ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ' ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಇದರ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನವೆಂಬರ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಭಿಲಾಷೆಯಂತೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು 1973 ನವೆಂಬರ್ ಒಂದರಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

NOT TO BE REPUBLISHED © KTBS

ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಾನ

ಭಾರತದ 28 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿದ್ದು, ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ ಪಶ್ಚಿಮ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು $11^{0}-31^{'}$ ಮತ್ತು $18^{0}-45^{'}$ ಉತ್ತರ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಹಾಗೂ $74^{0}-12^{'}$ ಮತ್ತು $78^{0}-40^{'}$ ಪೂರ್ವ ರೇಖಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತರದ ತುದಿಯಾದ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಔರಾದ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದ ತುದಿಯಾದ ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 750 ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದವಾಗಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ 400 ಕಿ.ಮೀ. ಗಳಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾರವಾರವು ಅತ್ಯಂತ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿದ್ದು, ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪೂರ್ವ ತುದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಭೂ ಮತ್ತು ಜಲ ಮೇರೆಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರವಿದ್ದು, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ತಮಿಳುನಾಡು, ನೈರುತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇರಳ, ವಾಯುವ್ಯಕ್ಕೆ ಗೋವಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮೇರೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಗೋಡಂಬಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ವಿಸ್ತೀರ್ಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 1,91,791 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಎಂಟನೆಯ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ 2011 ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ 6,11,30,704 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಶೇ.5.83 ಭಾಗದಷ್ಟಿದೆ.

ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿ :

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುವ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು–ಬೀದರ್, ರಾಯಚೂರು, ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಯಾದಗಿರಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ವಿಜಯನಗರ.

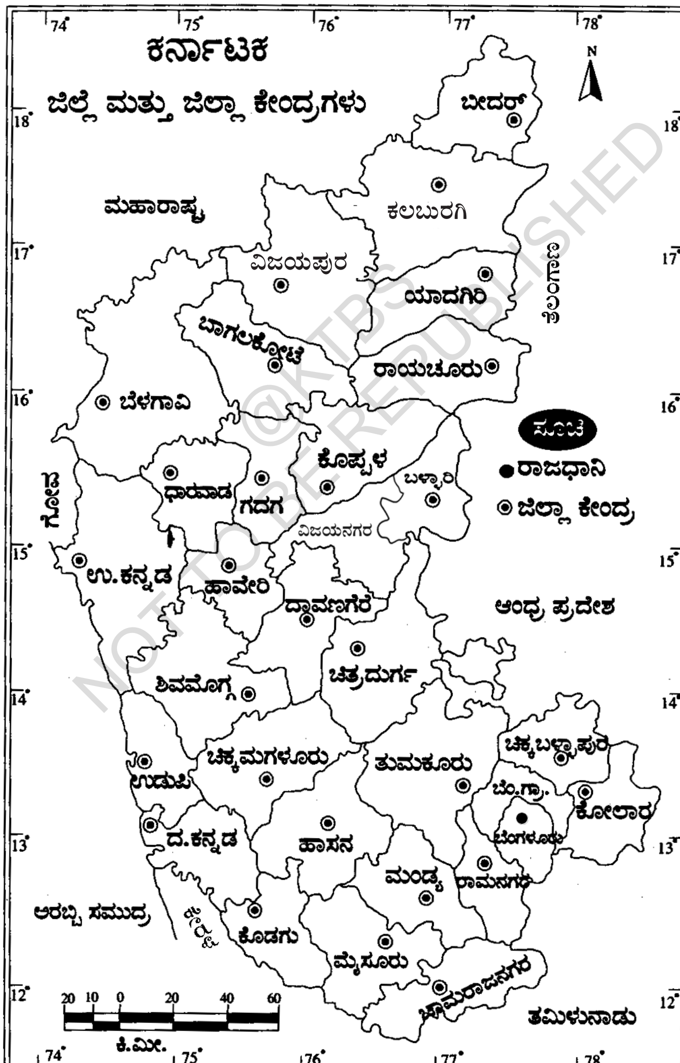

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಇಂದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 31 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿವೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 227 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು, 745 ಹೋಬಳಿಗಳು, 347 ಪಟ್ಟಣ–ನಗರಗಳು, 29483 ಹಳ್ಳಿಗಳಿವೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದು ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಅತಿ ಚಿಕ್ಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಧಾನಿ. ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ; ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗಗಳು.

ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಭಾರತದ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವು ಏರು–ತಗ್ಗುಗಳುಳ್ಳ ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಉತ್ತರ ಭಾಗವು ವಿಶಾಲವಾದ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವರೂಪಗಳಿವೆ. ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಧಾರಣ ಇಳಿಜಾರು ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲುಗಳಿದ್ದು, ನಡುವೆ ಕಣಿವೆ ಕಂದರಗಳು ಕಂಡುಬರುವವು. ರಾಜ್ಯದ ಬಹಳಷ್ಟು ಭಾಗವು ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟಕ್ಕೆ 450 ರಿಂದ 900 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ. ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ 1800 ಮೀಟರ್‌ಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರದ ಭಾಗಗಳಿವೆ.

ಭೂರಚನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ: (1) ಕರಾವಳಿ (2) ಮಲೆನಾಡು (3) ಬಯಲು ಸೀಮೆ

1. ಕರಾವಳಿ

ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರ ತೀರ ಹಾಗೂ ಕರಾವಳಿ ಮೈದಾನ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗವು ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಇದು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕಾರವಾರದವರೆಗೆ 320 ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ 12 ರಿಂದ 64 ಕಿ.ಮೀ. ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದು ಉತ್ತರದ ಕಡೆಗೆ ಕಿರಿದಾಗುತ್ತಾ ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇದರ ಎತ್ತರ ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ 200 ಮೀಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಮೀರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು **'ಕೆನರಾ ಅಥವಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಕರಾವಳಿ'** ಎಂದೇ ಕರೆಯುವರು. ಕಡಲ ಕೊರೆತದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಈ ಕರಾವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಹಲವು ನದಿಗಳು ರಭಸದಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಅವು ಅಳಿವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವು ವಿಶಾಲ ನದಿ ಮುಖಜ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾರವು.

ಕರಾವಳಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ಬಂದರುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ **'ನವ ಮಂಗಳೂರು'** ಬಂದರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಬಂದರಾಗಿದೆ. ಭಟ್ಕಳ, ಮಲ್ಪೆ, ಕಾರವಾರ, ಕುಮಟ, ಬೇಲೆಕೇರಿ ಮತ್ತು ಹೊನ್ನಾವರಗಳು ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಬಂದರುಗಳು. ಇಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಸುಂದರ ಸಮುದ್ರ ತೀರಗಳು ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಮಂಗಳೂರು ಸಮೀಪದ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಉಳ್ಳಾಲ, ಪಣಂಬೂರು, ಉಡುಪಿ ಸಮೀಪದ ಮಲ್ಪೆ, ಕಾರವಾರ, ಹೊನ್ನಾವರ ಸಮೀಪದ ಮುರ್ಡೇಶ್ವರ, ಮರವಂತೆ ಮತ್ತು ಗೋಕರ್ಣ ಸಮೀಪದ ಓಂ ಬೀಚ್ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಕರಾವಳಿಯ ಸಮೀಪ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ದ್ವೀಪಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಲ್ಪೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಸೇಂಟ್ ಮೇರೀಸ್ ದ್ವೀಪ (ಕೋಕೋನಟ್ ದ್ವೀಪ) ಕಾರವಾರ ಸಮೀಪದ ಅಂಜ ದ್ವೀಪ, ದೇವಗಡ, ಕಾಂಜಿಗುಡ್ಡ ದ್ವೀಪ ಮುಂತಾದುವು. ಕರಾವಳಿಯ ಜನರ ಮುಖ್ಯ ವೃತ್ತಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿಯೂ ಸಹ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗೋಡಂಬಿ, ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಭತ್ತ ಮೊದಲಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕರಾವಳಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

2. ಮಲೆನಾಡು

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಭಾಗವನ್ನು ಮಲೆನಾಡು ಎನ್ನುವರು. ಇದನ್ನೇ **'ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಬೆಟ್ಟ'**ಗಳೆಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು. ಮಲೆನಾಡು ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ಕರಾವಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗವು ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಹೋದಂತೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಇಳಿಜಾರಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ಘಟ್ಟಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಉದ್ದ 650 ಕಿ.ಮೀ. ಅಗಲ 50–76 ಕಿ.ಮೀ.ಗಳು. ಸರಾಸರಿ ಎತ್ತರ ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ 900 ರಿಂದ 1500 ಮೀ.ಗಳು. ಇದು ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಬೀಸುವ ಮಳೆ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ತಡೆದು 200 ಸೆಂ.ಮೀ.ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಶಿಖರಗಳೆಂದರೆ ಮುಳ್ಳಯ್ಯನ ಗಿರಿ, ಕುದುರೆಮುಖ, ಕಲ್ಹತ್ತಗಿರಿ, ರುದ್ರಗಿರಿ, ದೇವೀರಮ್ಮನ ಬೆಟ್ಟ. ಇವು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಬಲ್ಲಾಳರಾಯನದುರ್ಗ, ಮೆರ್ತಿಗುಡ್ಡ, ಪುಷ್ಪಗಿರಿ, ಕೊಡಚಾದ್ರಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಇತರ ಉನ್ನತ ಶಿಖರಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಯ್ಯನಗಿರಿ (1913 ಮೀ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಎತ್ತರವಾದುದು.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿ

- ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು – ನವ ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರು.
- ಸೇಂಟ್ ಮೇರೀಸ್ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ತೋನ್ಸೆಪಾರ್' ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.
- ಮುರ್ಡೇಶ್ವರದ ಸಮೀಪ 'ನೇತ್ರಾಣಿ' ದ್ವೀಪವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವು ದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ಪಿಜನ್ ಐಲ್ಯಾಂಡ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪೂರ್ವದ ಮೈದಾನದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಕರಾವಳಿ ಮೈದಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪರ್ವತ ಘಾಟಿ ಅಥವಾ ಘಟ್ಟ ಮಾರ್ಗಗಳೆನ್ನುವರು. ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟ ಮಾರ್ಗಗಳೆಂದರೆ :

1. **ಚಾರ್ಮಾಡಿ ಘಾಟಿ :** – ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರುಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
2. **ಶಿರಾಡಿ ಘಾಟಿ :** ಹಾಸನ – ಸಕಲೇಶಪುರ – ಮಂಗಳೂರು ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
3. **ಆಗುಂಬೆ ಘಾಟಿ :** ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿಯ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
4. **ಹುಲಿಕಲ್ ಘಾಟಿ :** ಶಿವಮೊಗ್ಗ – ಕುಂದಾಪುರ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.

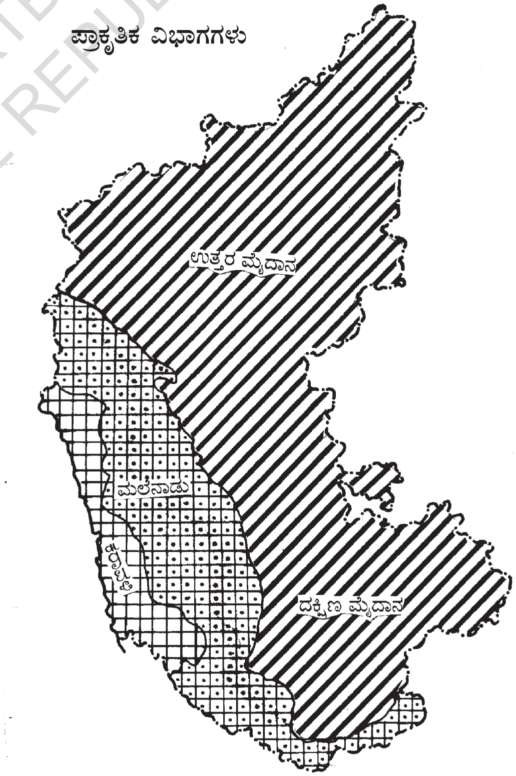

ಮಲೆನಾಡು ಅಧಿಕ ಮಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣದ ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನೋಹರ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ತಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವು ನದಿಗಳ ಉಗಮಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿಂದ ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ರಭಸದಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಅನೇಕ ಜಲಪಾತಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಎತ್ತರವಾದ ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತ (ಶರಾವತಿ ನದಿ) ಸೇರಿದಂತೆ ಉಂಚಳ್ಳಿ, ಮಾಗೋಡು, ಗೋಕಾಕ್, ಶಿವನಸಮುದ್ರ, ಅಬ್ಬಿ ಜಲಪಾತಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಣಿವೆ ಮತ್ತು ಕಂದರಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ, ಚಹ, ರಬ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕ ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರನ್ನು **'ಕಾಫಿ ನಾಡು'** ಎನ್ನುವರು. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಂಪಾದ ವಾತಾವರಣವಿರುವುದರಿಂದ **'ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಶ್ಮೀರ'** ಎಂದು ಕರೆಯುವರು ಹಾಗೂ ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ **'ಕಿತ್ತಳೆ ನಾಡು'** ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಇಂದು ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು **'ಜೀವಿವೈವಿಧ್ಯತಾ ವಲಯ'** ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಸನ, ಕೊಡಗು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮಲೆನಾಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

3. ಬಯಲುಸೀಮೆ

ಮಲೆನಾಡಿನ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ಮೈದಾನವಿದ್ದು, ಸರಾಸರಿ 450 ರಿಂದ 760 ಮೀ. ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಕೃಷ್ಣ, ತುಂಗಭದ್ರ ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳ ಸಾಲುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇದು ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಇಳಿಜಾರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಎತ್ತರ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ; (i) ಉತ್ತರದ ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಮತ್ತು (ii) ದಕ್ಷಿಣದ ಬಯಲು ಸೀಮೆ.

> **ಚಟುವಟಿಕೆ**
>
> ನಿಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ ? ನಿಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

(i) **ಉತ್ತರದ ಬಯಲು ಸೀಮೆ :** ಇದು ಕಪ್ಪುಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಾಗಿದೆ. ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಸರಾಸರಿ 365 ರಿಂದ 610 ಮೀ.ಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನರಗುಂದ ಬೆಟ್ಟ, ಪರಸಗಡ ಗುಡ್ಡ , ಇಳಕಲ್ ಗುಡ್ಡ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಸವದತ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಾದಾಮಿಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಣ್ಣಕಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಸ್ತರಭಂಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಏರಿಳಿತದ ಭೂಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಸುಮಾರು 62 ಮೀ. ಎತ್ತರದಿಂದ ಧುಮುಕುವ ಘಟಪ್ರಭಾ ನದಿಯ ಗೋಕಾಕ್ ಜಲಪಾತ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಛಾಯ ಭಗವತಿ ಹಾಗೂ ಸೊಗಲ ಜಲಪಾತಗಳು ಉತ್ತರದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿವೆ. ಬೀದರ್, ವಿಜಯಾಪುರ, ಕಲಬುರಗಿ, ಯಾದಗಿರಿ, ಗದಗ, ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಹಾವೇರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕೆಲಭಾಗಗಳು ಉತ್ತರದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿವೆ. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಉಷ್ಣಾಂಶವಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು **'ಬಿಸಿಲ ನಾಡು'** ಎನ್ನುವರು. ಒಣ ಬೇಸಾಯದ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ಶೇಂಗಾ, ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ಮುಳ್ಳಯ್ಯನ ಗಿರಿ

ಮಧುಗಿರಿ ಏಕಶಿಲಾ ಬೆಟ್ಟ

(ii) **ದಕ್ಷಿಣದ ಬಯಲು ಸೀಮೆ :** ಇದು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರ ನದಿ ಪಾತ್ರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದ ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯವರೆಗೂ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಇದು ಬಹಳಷ್ಟು ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಏರು ತಗ್ಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, 900–975 ಮೀ. ಎತ್ತರವುಳ್ಳದ್ದು. ಉತ್ತರ ಮೈದಾನಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದು, ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಇಳಿಜಾರಾಗಿದೆ. ಇದು ಅನೇಕ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಾರಾಯಣದುರ್ಗ, ಸಾವನದುರ್ಗ, ಶಿವಗಂಗೆ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಧುಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟ. ಇದು ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಏಕಶಿಲಾ ಬೆಟ್ಟವಾಗಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಂದಿ ಗಿರಿಧಾಮ, ಚನ್ನಕೇಶವ ಬೆಟ್ಟ , ಕವಲೆದುರ್ಗ ಹಾಗೂ ಸ್ಕಂದಗಿರಿ (ಹರಿಹರೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟ) ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗನ ಬೆಟ್ಟ, ಮಲೆಮಹದೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟ, ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಬೆಟ್ಟ, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಾಮುಂಡಿ ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ಈ ಪ್ರದೇಶವೂ ಮಳೆ ನೆರಳಿನ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಕಾವೇರಿ, ಪಾಲಾರ್, ಪೆನ್ನಾರ್ ಇಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು. ರಾಗಿ, ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು, ಶೇಂಗಾ, ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ, ತರಕಾರಿಗಳು, ಹಣ್ಣು, ಹೂವುಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿವೆ. ದಾವಣಗೆರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ದಕ್ಷಿಣದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿವೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ನಿಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾದ ಪದಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1) ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು .... ದಿನಾಂಕದಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ.

2) ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ ವರ್ಷ ....

3) ಕರ್ನಾಟಕದ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ .... ರಾಜ್ಯವಿದೆ.

4) ಕರ್ನಾಟಕದ .... ಜಿಲ್ಲೆಯು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ.

5) ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ .... ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ.

6) ಮಲ್ಪೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ .... ದ್ವೀಪವಿದೆ.

7) ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಎಂದು .... ಗಳನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

8) ಆಗುಂಬೆ ಘಾಟಿಯು .... ಮತ್ತು .... ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.

9) ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಶ್ಮೀರ ಎಂದು .... ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

2) ನಮ್ಮ ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

3) ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳಾವುವು ?

4) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

5) ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

6) ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

7) ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿ ಮೈದಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.

8) ದಕ್ಷಿಣ ಮೈದಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

9) ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಘಾಟಿಗಳಾವುವು ?

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

III. ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

	ಅ		ಆ
1)	ಜೋಗ್‌ಜಲಪಾತ	ಎ)	ಮಂಗಳೂರು
2)	ಓಂ ಬೀಚ್	ಬಿ)	ಉತ್ತರದ ಮೈದಾನ
3)	ನಂದಿ ಗಿರಿಧಾಮ	ಸಿ)	ಶರಾವತಿ ನದಿ
4)	ಏಕಶಿಲಾ ಬೆಟ್ಟ	ಡಿ)	ಗೋಕರ್ಣ
5)	ಬಿಸಿಲನಾಡು	ಇ)	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ
		ಎಫ್)	ಮಧುಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟ

IV. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1) ಕರ್ನಾಟಕದ ರೇಖಾನಕ್ಷೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಹೆಸರಿಸಿ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಿಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

2) ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ, ಹೆಸರಿಸಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಜಲಪಾತಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

V. ಯೋಜನೆಗಳು.

1) ನಿಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ / ನಗರದ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ರೇಖಾಂಶಗಳ ಸ್ಥಾನ, ನೆರೆಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಥವಾ ಇತರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬೋಧಕರ ನೆರವಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ.

*****

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಧ್ಯಾಯ – 11

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ

C4I5P4

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾಯುಗುಣದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಋತುಮಾನಗಳ ವಾಯುಗುಣದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಋತುಕಾಲಿಕ ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳು.
- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ವಿಧಗಳು ಹಾಗೂ ಹಂಚಿಕೆ
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ, ವಿಧಗಳು, ಹಂಚಿಕೆ, ಪ್ರಾಣಿಸಂಪತ್ತು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾಯುಗುಣ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮಾನ್ಸೂನ್ ವಾಯುಗುಣವಿದೆ. ಅತಿ ಶಾಖ ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶವುಳ್ಳ ಬೇಸಿಗೆ ಹಾಗೂ ತಂಪಾದ ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ ಚಳಿಗಾಲ ಈ ವಾಯುಗುಣದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ. ಆದರೂ ವಾಯುಗುಣದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಾನ, ಸಮುದ್ರಸಾಮಿಪ್ಯ, ಭೂಸ್ವರೂಪ, ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಾರುತಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಹೀಗಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ವಾಯುಗುಣದ ಋತುಗಳು : ಭಾರತದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾರ್ಷಿಕ ವಾಯುಗುಣವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

1) ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲ (ಮಾರ್ಚ್–ಮೇ)
2) ಮಳೆಗಾಲ (ಜೂನ್–ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್)
3) ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಾರುತಗಳ ನಿರ್ಗಮನ ಕಾಲ (ಅಕ್ಟೋಬರ್–ನವೆಂಬರ್)
4) ಚಳಿಗಾಲ (ಡಿಸೆಂಬರ್–ಫೆಬ್ರವರಿ)

1. ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲ : ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಯುಗುಣವು ಅತಿ ಶಾಖ, ಶುಷ್ಕ ಮತ್ತು ಸೆಖೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳ ನಂತರ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಉಷ್ಣಾಂಶವು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಏಪ್ರಿಲ್–ಮೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪುವುದು. ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ 45.6^0 ಸೆ. ಉಷ್ಣಾಂಶ ದಾಖಲಾಗುವುದರಿಂದ ಅದು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣಾಂಶ ದಾಖಲಿಸುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಮೈದಾನದ ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕವು ಅಧಿಕ ಶಾಖದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಆರ್ದ್ರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ದಕ್ಷಿಣದ ಮೈದಾನಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಬಾಷ್ಪೀಭವನದಿಂದ ಮಳೆ ಮೋಡಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಗುಡುಗು, ಮಿಂಚು, ಸಿಡಿಲುಗಳ ಅಬ್ಬರದೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರಣ ವಿಧದ ಮಳೆಯಾಗುವುದು. ಕೆಲವೆಡೆ ಆಲಿಕಲ್ಲುಗಳು ಬೀಳುವುದುಂಟು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಪರಾಹ್ನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯವರೆಗೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಾಫಿ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಗಿಡಗಳು ಹೂ ಬಿಡಲು ನೆರವಾಗುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು **'ಕಾಫಿ ಹೂ ಮಳೆ'** ಎಂತಲೂ ಹಾಗೂ ಮಾವು ಫಸಲಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು **'ಮಾವಿನ ಹುಯ್ಲು'** ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ವಾರ್ಷಿಕ ಒಟ್ಟು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 7 ಭಾಗ ಬೀಳುತ್ತದೆ.

2. ಮಳೆಗಾಲ : ಇದನ್ನು 'ನೈಋತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಾರುತಗಳ ಕಾಲ' ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿಂದ ಬೀಸುವ ತೇವಾಂಶಭರಿತ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ಮಲೆನಾಡು ಘಟ್ಟಗಳು ತಡೆದು ಅಧಿಕ ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತವೆ. ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಹೋದಂತೆಲ್ಲಾ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪೂರ್ವದ ಮೈದಾನವು ಮಳೆ ನೆರಳಿನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗುಂಬೆ ಅಧಿಕ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ದಕ್ಷಿಣದ ಚಿರಾಪುಂಜಿ ಎನ್ನುವರು. ಭಾಗಮಂಡಲ ಮತ್ತು ಹುಲಿಕಲ್‌ಗಳು ಇತರ ಅಧಿಕ ಮಳೆ ಪಡೆಯುವ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿವೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಚಳ್ಳಕೆರೆ ಸಮೀಪದ ನಾಯಕನ ಹಟ್ಟಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಸ್ಥಳ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಹೆಚ್ಚು, ಜೊತೆಗೆ ತೇವಾಂಶವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೋಡ ಕವಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಈ ಋತುಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ 80 ರಷ್ಟು ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಈ ಕಾಲ ನೆರವಾಗುವುದು.

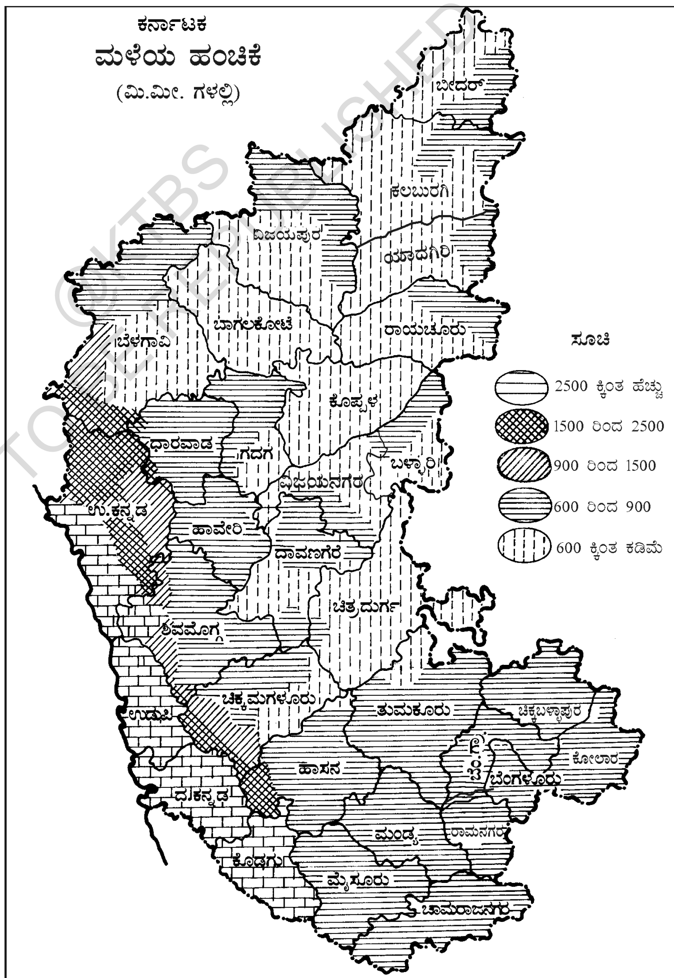

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

3. ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಾರುತಗಳ ನಿರ್ಗಮನ ಕಾಲ :
ಇದನ್ನು 'ಈಶಾನ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಾರುತಗಳ ಕಾಲ' ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣಾಂಶವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದರಿಂದ ನೈಋತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಾರುತಗಳು ಈಶಾನ್ಯದಿಂದ ನೈಋತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೀಸುತ್ತ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತವೆ. ಭೂಭಾಗದಿಂದ ಬೀಸುವ ಈ ಮಾರುತಗಳು ಮಳೆ ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬೀಸುವಾಗ ದಕ್ಷಿಣ ಮೈದಾನದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಳೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಾಗುವ ಚಂಡಮಾರುತಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ನವೆಂಬರ್, ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಋತುಮಾನದಲ್ಲಿ ಶೇ.12 ಭಾಗದಷ್ಟು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

4. ಚಳಿಗಾಲ : ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಉಷ್ಣಾಂಶ, ಕಡಿಮೆ ಆರ್ದ್ರತೆ, ಮಳೆಯೂ ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೂ ತಿಳಿಯಾದ ಆಕಾಶವುಳ್ಳ ಹವಾಗುಣವಿರುತ್ತದೆ. ಸರಾಸರಿ ಉಷ್ಣಾಂಶ 25^0 ರಿಂದ 27^0 ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್. ಜನವರಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಉಷ್ಣಾಂಶ ದಾಖಲಾಗುವ ತಿಂಗಳು. ಇದನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಸ' ಎನ್ನುವರು. ಆಗ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಉಷ್ಣಾಂಶ 6.7^0 ಸೆ. ಇರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಉಷ್ಣಾಂಶವಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ವಿಜಯಾಪುರ, ಕಲಬುರಗಿ ಮತ್ತು ಬೀದರ್. ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ. ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.1 ಭಾಗ ಬೀಳುವುದು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾವಳ ಕಂಡುಬರುವುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಬೇಸಿಗೆಕಾಲ, ಚಳಿಗಾಲ ಮತ್ತು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀವು ಇಷ್ಟಪಡುವ ಕಾಲ ಯಾವುದು ? ಏಕೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರಣಕೊಡಿ.

ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆ : ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಭಾಗಗಳು ಅಧಿಕ ಮಳೆ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ. ಪೂರ್ವಭಾಗದ ಮೈದಾನಗಳು ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು. ಅಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನ ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರಗಾಲ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಣ್ಣುಗಳು

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ತೆಳುವಾದ ಪದರವೇ ಮಣ್ಣು. ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಮಣ್ಣುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. 1) ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು 2) ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು 3) ಜಂಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು 4) ಕರಾವಳಿಯ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು.

1. ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು : ಇದು ಗ್ರಾನೈಟ್, ನೀಸ್ ಶಿಲಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಮಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸುಣ್ಣ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನಾಂಶವಿದ್ದು, ಸಾವಯವ ಅಂಶ ಕಡಿಮೆ. ಹೆಚ್ಚು ಹಗುರ, ತೆಳು ಪದರವುಳ್ಳ ಈ ಮಣ್ಣು ಅಷ್ಟೊಂದು ಫಲವತ್ತಾದುದಲ್ಲ. ತೇವಾಂಶ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಡಿಮೆ. ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತೃಣಧಾನ್ಯಗಳಾದ ರಾಗಿ, ನವಣೆ, ಸಜ್ಜೆ, ಜೋಳ, ಹಾರಕ ಇತ್ಯಾದಿ, ತಂಬಾಕು, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು, ನೆಲಗಡಲೆಗಳಂತಹ ಮಳೆ ಆಶ್ರಿತ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಕಡೆ ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು, ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ, ತರಕಾರಿಗಳು, ಬಾಳೆ, ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಬೆಳೆಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ತುಮಕೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ರಾಮನಗರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕೋಲಾರ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

2. ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು : ಇದು ಬಸಾಲ್ಟ್ ಶಿಲೆಯ ಶಿಥಿಲೀಕರಣದಿಂದಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮೆಗ್ನೀಷಿಯಂ, ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ಆಕ್ಸೈಡ್‌ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದರ ಬಣ್ಣ ಕಪ್ಪು. ಇದನ್ನು 'ಎರೆಮಣ್ಣು' ಅಥವಾ 'ಕಪ್ಪು ಹತ್ತಿ ಮಣ್ಣು' (Black cotton soil) ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣವಿದೆ. ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ, ಜೋಳ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ಬೇಳೆಕಾಳು, ಕಬ್ಬು, ಈರುಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಭತ್ತವನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಣ್ಣು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಕಲಬುರಗಿ, ಯಾದಗಿರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನ ಹಂಚಿಕೆಯಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

3. ಜಂಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಮಣ್ಣು : ಅಧಿಕ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧದ ಮಣ್ಣು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗುವ ಸುಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸಿಲಿಕೇಟ್‌ಗಳು ಮಳೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ತಳದ ಮಣ್ಣಿನ ಸ್ತರಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಕರಗದಂತಹ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂಗಳು ಮೇಲ್ಪದರದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಇದು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾಗಿ, ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಣಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಲ್ಯಾಟರೈಟ್ ಶಿಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಗೋಡಂಬಿ, ಕಾಫಿ, ಚಹ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಮೆಣಸು, ರಬ್ಬರ್, ತೆಂಗು ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮುಂತಾದ ಮಲೆನಾಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

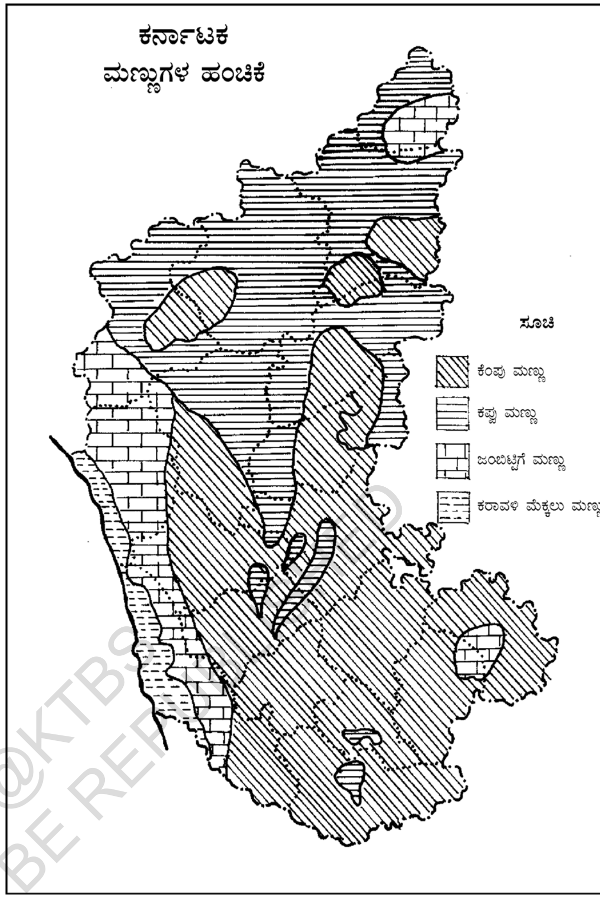

4. ಕರಾವಳಿಯ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು : ನದಿ, ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಣ್ಣು ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಣ್ಣು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮರಳು ಮತ್ತು ಜೇಡಿ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಳೆತ ಜೈವಿಕಾಂಶಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಭತ್ತ, ಗೋಡಂಬಿ, ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ, ಬಾಳೆ ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆಗಳ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಇದು ಸೂಕ್ತ.

ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ

ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಿವಿಧ ಸಸ್ಯ ಸಮುದಾಯವನ್ನು 'ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗ' ಎನ್ನುವರು. ಕರ್ನಾಟಕವು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧ ಸಸ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನ ಕಾಪಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯವರ್ಗವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸಸ್ಯವರ್ಗವು ಮರಮುಟ್ಟು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತು, ಉರುವಲು, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು, ಜೇನು, ಬಿದಿರು, ಬೆತ್ತ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಡುಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದು, ಆನೆ, ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಚಿರತೆ, ಕಾಡುಕೋಣ, ಜಿಂಕೆ, ನವಿಲು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿವೆ. ಮನರಂಜನಾ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಿಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಮರಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯ, ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸದ ಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು, ಸಾಬೂನು, ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುವುದು. ಇವು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿದ್ದು, ದೇಶೀಯ ಅಪಾರವಾದ ಬೇಡಿಕೆ ಪೂರೈಸುವುದಲ್ಲದೆ ವಿದೇಶಗಳಿಗೂ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕವು 'ಶ್ರೀಗಂಧದ ನಾಡು' ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ.

ಸಸ್ಯವರ್ಗದ ವಿಧಗಳು

ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ, ಭೂಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ; 1) ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣದ ಕಾಡುಗಳು 2) ಎಲೆ ಉದುರಿಸುವ ಸಸ್ಯವರ್ಗ 3) ಮಿಶ್ರಣ ಕಾಡು ಮತ್ತು 4) ಕುರುಚಲು ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು.

1. ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣದ ಕಾಡುಗಳು : ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ 250 ಸೆಂ.ಮೀ. ಗಳಿಗೂ ಅಧಿಕ ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಡುಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಅಧಿಕ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಉಷ್ಣಾಂಶಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಮರಗಳು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾಡುಗಳು ದುರ್ಗಮವಾಗಿದ್ದು, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಬೀಟೆ, ತೇಗ, ಮತ್ತಿ, ನಂದಿ, ದೂಪ, ಹೊನ್ನೆ, ಹೆಬ್ಬಲಸು ಮುಂತಾದ ಎತ್ತರದ ಮರಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಮರಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ಪೊದೆ ಸಸ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಲವಂಗ, ಏಲಕ್ಕಿ, ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ, ಔಷಧಿ ಸಸ್ಯಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಕಾಡುಗಳು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಹಾಸನ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

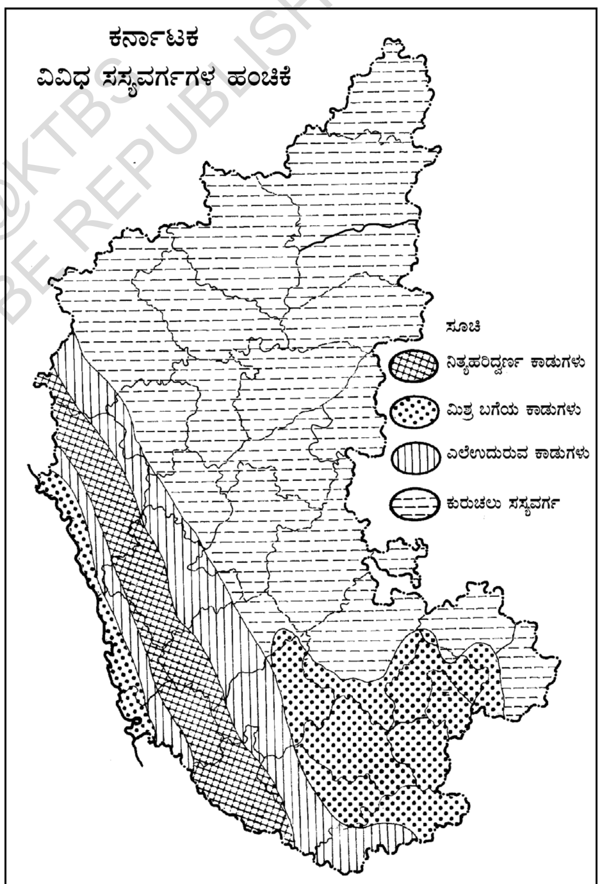

2. ಎಲೆ ಉದುರಿಸುವ ಸಸ್ಯವರ್ಗ : ಚಳಿಗಾಲದ ತರುವಾಯ ತೇವಾಂಶದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮರಗಳ ಎಲೆಗಳು ಉದುರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ವಸಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಚಿಗುರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು 'ಎಲೆ ಉದುರಿಸುವ ಸಸ್ಯವರ್ಗ' ಎನ್ನುವರು. ವಾರ್ಷಿಕ 60–120 ಸೆಂ.ಮೀ. ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಸ್ಯವರ್ಗವಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಾಡುಗಳು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪೂರ್ವಭಾಗ, ತುಮಕೂರು, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ,

@KTBS
NOT TO BE REPUBLISHED

ಕೋಲಾರದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಗಳು, ಮಂಡ್ಯ, ರಾಮನಗರ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ತೇಗ, ಹೊನ್ನೆ, ಮತ್ತಿ, ಬೇವು, ಮಾವು, ಹಲಸು, ಮುತ್ತುಗ, ಬಾಗೆ, ಆಲ, ಶ್ರೀಗಂಧ ಮತ್ತು ಬಿದಿರು ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಮರಗಳು. ಇವು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

3. ಮಿಶ್ರ ಬಗೆಯ ಕಾಡುಗಳು : ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಮತ್ತು ಅಗಲ ಎಲೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಎಲೆ ಉದುರಿಸುವ ಪ್ರಕಾರದ ಮರಗಳು ಬೆಳೆಯುವ ಸಸ್ಯವರ್ಗವೇ ಮಿಶ್ರ ಬಗೆಯ ಕಾಡುಗಳು. ವಾರ್ಷಿಕ 120–150 ಸೆಂ.ಮೀ. ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಾಡುಗಳು ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು, ಕೊಡಗಿನ ಪೂರ್ವಭಾಗ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ತೇಗ, ಹೊನ್ನೆ, ಮತ್ತಿ, ನಂದಿ, ದಿಂಡಗ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಹಲಸು ಮತ್ತು ಬಿದಿರು ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಮರಗಳು.

4. ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಮತ್ತು ಕುರುಚಲು ಸಸ್ಯಗಳು : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 60 ಸೆಂ.ಮೀ.ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಒಣಹವೆಯಿಂದಾಗಿ ಕುರುಚಲು ಗಿಡ ಮತ್ತು ಮುಳ್ಳಿನ ಗಿಡಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ಕಳ್ಳಿ, ಕತ್ತಾಳಿ, ಕರಿಜಾಲಿ, ಬೇಲ, ಈಚಲು, ಹಂಚಿ ಮತ್ತು ಕುಂತಿ ಹುಲ್ಲು ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಲ, ಬೇವು, ಅರಳಿ, ಮುತ್ತುಗದಂತಹ ಮರಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಸಸ್ಯವರ್ಗವು ಬೀದರ್, ಕಲಬುರಗಿ, ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ವಿಜಯಾಪುರ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕರಾವಳಿಯಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ನದಿ ಮುಖಜಭೂಮಿ, ಅಳಿವೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮರಳು ದಂಡೆಗಳ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಸ್ಯಗಳಿವೆ. ಇವು ಉಪ್ಪು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇದನ್ನೇ 'ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಸಸ್ಯ'ಗಳೆನ್ನುವರು. ಇವುಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ.

> **ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿ**
>
> - ಬೆಂಗಳೂರು ಸಮೀಪ ರಾಮೋಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಆಲದ ಮರವಿದೆ.
> - ಶಿಡ್ಲಘಟ್ಟದ ಟಿ. ವೆಂಕಟಾಪುರ ಬಳಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬೇವಿನ ಮರವಿದೆ.
> - ಸವಣೂರಿನ ಬಳಿ ಬೃಹತ್ ಹುಣಸೆ ಮರವಿದೆ.

ಸುಮಾರು 1400 ಮೀ. ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರವುಳ್ಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಂಪಾದ ವಾಯುಗುಣವಿರುವ ಕುದುರೆಮುಖ, ಬಾಬಾಬುಡನ್‌ಗಿರಿ (ಇನಾಮ್ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಪೀಠ), ಬಿಳಿಗಿರಿರಂಗನಬೆಟ್ಟ, ಕೊಡಗಿನ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಸರಣಿಗಳ ಇಳಿಜಾರುಗಳು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಇವುಗಳ ತಗ್ಗಾದ ಕಣಿವೆಗಳು ಝರಿ, ತೊರೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ 'ಶೋಲಾ ಕಾಡುಗಳು' ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಅರಣ್ಯಗಳ ಹಂಚಿಕೆ

ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಅರಣ್ಯಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ 43.4 ಲಕ್ಷ ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳು. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇ.22.6 ಭಾಗದಷ್ಟಾಯಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಏಳನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಹೆಚ್ಚು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಜಿಲ್ಲೆ. ತರುವಾಯ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿವೆ. ವಿಜಯಪುರ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಅರಣ್ಯವುಳ್ಳ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಪತ್ತು

ಸಸ್ಯರಾಶಿ ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷರಾಶಿಗಳಷ್ಟೇ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಪತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮೃದ್ಧ ಅರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೀವಿವೈವಿಧ್ಯ ಉಲ್ಲಾಸ ತಾಣ (Hot spots) ಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಸರಣಿಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದೊಂದು ವಿಶ್ವ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಆನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.25 ಮತ್ತು ಹುಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.10 ಭಾಗ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಚಿರತೆ, ಕಾಡುಹಂದಿ, ಕಾಡೆಮ್ಮೆ, ಕಡವೆ, ಜಿಂಕೆ, ಕರಡಿ, ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಭೇದದ ಹಾವು ಮತ್ತು ವರ್ಣಮಯ ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಸಹ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

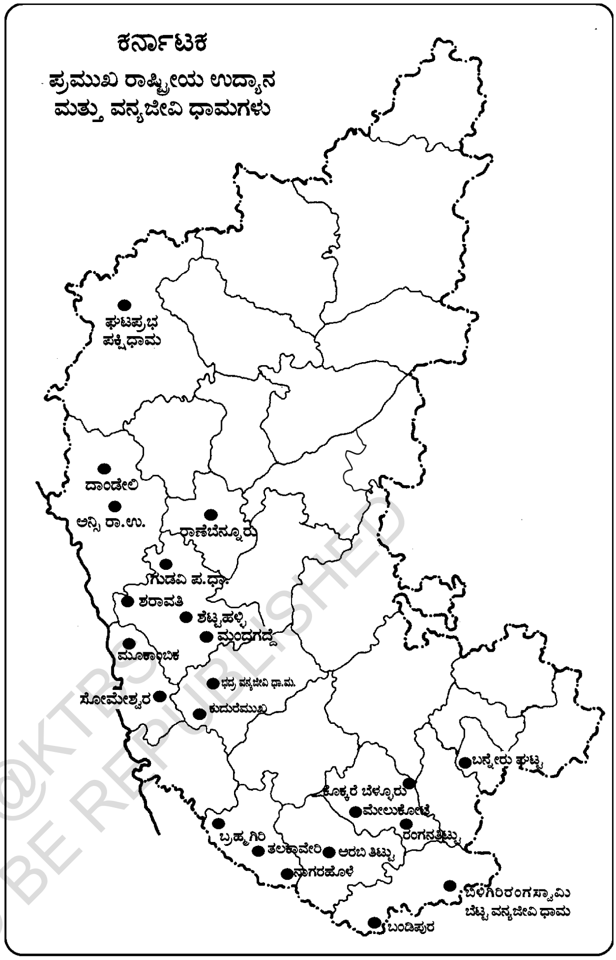

ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿ ಧಾಮಗಳು

ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗವಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಲೆನಾಡು ಭಾಗವು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜೈವಿಕ ಪಾರಂಪರಿಕತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವುದು. ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳ ನೆಲೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದರೆ; ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಭಾಗಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕರಾವಳಿಯ ಭಾಗ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ–ಮಲೆನಾಡಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲು. ಉದಾ: ಇನಾಮ್ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಪೀಠ (ಬಾಬಬುಡನ್‌ಗಿರಿ) ಸರಣಿ, ಬಿಳಿಗಿರಿರಂಗನಬೆಟ್ಟ, ಮಲೈಮಹಾದೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟ, ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ಬೆಟ್ಟ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ದಕ್ಷಿಣ ಮೈದಾನ. ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು ಉತ್ತರ ಮೈದಾನದ ಪ್ರಮುಖ ವನ್ಯಜೀವಿಧಾಮ. ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 5 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನ, 4 ಪಕ್ಷಿಧಾಮ ಮತ್ತು ಸುಮಾರು 17 ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಧಾಮಗಳಿವೆ.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿ

- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವಲಯಗಳಿವೆ.
  ಬಂಡೀಪುರ–ನಾಗರಹೊಳೆವಲಯ, ಭದ್ರಾವಲಯ.
- ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ – ರಂಗನತಿಟ್ಟು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1) ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲವು ...., ... ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.

2) ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಋತುಮಾನ .... ಆಗಿದೆ.

3) ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ .... ಮಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

4) ಸದಾಹಸಿರಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅರಣ್ಯಗಳು .... ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ.

5) ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು .... ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ.

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕು ಋತುಮಾನಗಳಾವುವು ?

2) ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಳೆಗಾಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

3) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ವಿಧಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

4) ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

5) ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಶ್ರೀಗಂಧದ ನಾಡು ಎಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

6) ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

III. ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

	ಅ	ಆ
1)	ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ	ಎ) ಪಕ್ಷಿಧಾಮ
2)	ಮಂದಗದ್ದೆ	ಬಿ) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ
3)	ನಾಗರಹೊಳೆ	ಸಿ) ಎಲೆ ಉದುರಿಸುವ ಕಾಡು
4)	ಶ್ರೀಗಂಧದ ಮರ	ಡಿ) ನವಿಲುಧಾಮ
		ಈ) ಕೆಂಪುಮಣ್ಣು

IV. ಚಟುವಟಿಕೆ.

1) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ವನ್ಯಜೀವಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಆಲ್ಬಂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ. ಪಕ್ಷಿಧಾಮ, ವನ್ಯಜೀವಿಧಾಮಗಳ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿರಿ.

V. ಯೋಜನೆ.

1) ನಿಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ವಿವರ ಬರೆಯಿರಿ.

*****

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

E9N6Z1

ಅಧ್ಯಾಯ – 12

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು
- ಕರ್ನಾಟಕದ ನೀರಾವರಿಯ ವಿಧಗಳು
- ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದ ನದಿಗಳು

ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ನದಿಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ನದಿ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳು ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿ

ಕಾವೇರಿಯು ತನ್ನ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜಲಪಾತಗಳು. (ಚುಂಚನಕಟ್ಟೆ, ಶಿವನ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಹೊಗೇನ್‌ಕಲ್) ಮತ್ತು ಮೂರು ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು (ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ, ಶಿವನಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗ) ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೆ ?

- ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಲಪ್ರಭಾ ನದಿಯು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
- ಕೂಡಲಿ–ತುಂಗ ಮತ್ತು ಭದ್ರಾ ನದಿಗಳು ಸಂಧಿಸುವ ಸ್ಥಳ
- ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರದ ಬಳಿ ಹೇಮಾವತಿ ನದಿಯು ಕಾವೇರಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

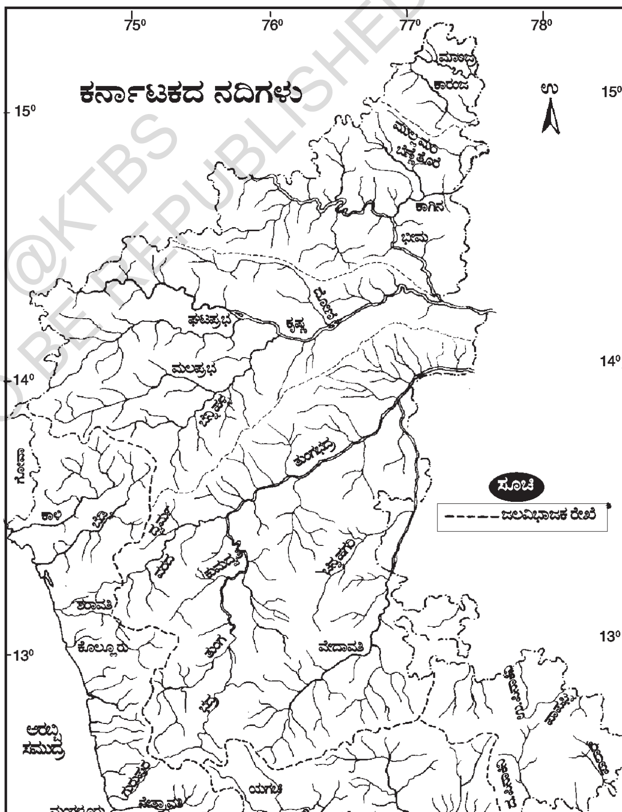

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

1. ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳು : ಕೃಷ್ಣಾ, ಕಾವೇರಿ, ಪೆನ್ನಾರ್ ಮತ್ತು ಪಾಲಾರ್ ನದಿಗಳು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಸೇರುವ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು.

ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಎರಡನೇ ಮುಖ್ಯ ನದಿ. ಇದು ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಉಗಮ ಹೊಂದಿ 1392 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ ಪೂರ್ವದೆಡೆಗೆ ಹರಿದು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 480 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ ಹರಿಯುವುದು. ಭೀಮ, ತುಂಗಭದ್ರ, ಘಟಪ್ರಭ ಮತ್ತು ಮಲಪ್ರಭ ಇದರ ಉಪನದಿಗಳಾಗಿವೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ.

> **ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿ :**
>
> ಪೆನ್ನಾರ್ ನದಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು ಪಿನಾಕಿನಿ.
>
> ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಪೆನ್ನಾರ್ ನದಿಯನ್ನು (ದಕ್ಷಿಣ ಪಿನಾಕಿನಿ) ಪೊನ್ನೈಯಾರ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕಾವೇರಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ ನದಿ. ದಕ್ಷಿಣ ಗಂಗೆ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಲಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ಉಗಮ ಹೊಂದಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ 804 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ ಹರಿದು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರುವುದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 380 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ನದಿಗೆ ಹಲವು ಉಪನದಿಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ಹೇಮಾವತಿ, ಹಾರಂಗಿ, ಲೋಕಪಾವನಿ, ಅರ್ಕಾವತಿ, ಶಿಂಷಾ, ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥ, ಕಪಿಲೆ, ಸುವರ್ಣಾವತಿ, ಕೃಷಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ತಯಾರಿಕೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಗಳಿಗೆ ಈ ನದಿ ಬಹು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಪೆನ್ನಾರ್ ಮತ್ತು ಪಾಲಾರ್ ನದಿಗಳು ಕೋಲಾರ, ತುಮಕೂರು ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಅನಂತರ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುವು. ಉತ್ತರ ಪೆನ್ನಾರ್ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಪೆನ್ನಾರ್ ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನದಿಗಳಿವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

2. ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳು : ಅನೇಕ ನದಿಗಳು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ಶರಾವತಿ, ಕಾಳಿ, ಗಂಗಾವಳಿ (ಬೇಡ್ತಿ), ನೇತ್ರಾವತಿ, ವಾರಾಹಿ, ಅಘನಾಶಿನಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವು ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಜಲಪಾತಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಶರಾವತಿ ನದಿ ನಿರ್ಮಿತ ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಇದು ಭಾರತದ ಎತ್ತರದ ಜಲಪಾತವಾಗಿದೆ (253 ಮೀ.). ರಾಜ್ಯದ ಇತರೆ ಪ್ರಮುಖ ಜಲಪಾತಗಳೆಂದರೆ ಗೋಕಾಕ್ (ಘಟಪ್ರಭ), ಬಂಡಾಜೆ (ನೇತ್ರಾವತಿ), ಉಂಚಳ್ಳಿ (ಅಘನಾಶಿನಿ), ಛಾಯ ಭಗವತಿ (ದೋಣಿ ನದಿ), ಚುಂಚನಕಟ್ಟೆ, ಶಿಂಷಾ, ಗಗನಚುಕ್ಕಿ, ಭರಚುಕ್ಕಿ (ಕಾವೇರಿ), ಮಾಗೋಡು ಜಲಪಾತ (ಬೇಡ್ತಿ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ನೀರಾವರಿ

ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಕೃತಕವಾಗಿ ನೀರು ಪೂರೈಸುವುದೇ ನೀರಾವರಿ. ಅಕಾಲಿಕ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನ ಮಳೆಯ ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ವಿವಿಧ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳೆಂದರೆ ಬಾವಿ, ಕಾಲುವೆ, ಕೆರೆ ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಹಿಂದೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ

> **ತಿಳಿದಿರಲಿ :**
>
> **ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳು**
>
> ಮುದಗದ ಕೆರೆ (ಕಡೂರು ಬಳಿ), ತೊಣ್ಣೂರುಕೆರೆ (ಪಾಂಡವಪುರ ಬಳಿ), ಹೈರಿಗೆಕೆರೆ (ಹುಣಸೂರು), ರಾಮಸಮುದ್ರ ಕೆರೆ (ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ), ಬೈರಸಾಗರ ಕೆರೆ (ಗುಡಿಬಂಡೆ), ಕಳ್ಳಂಬೆಳ್ಳ ಕೆರೆ (ಶಿರಾ), ಬೈರಮಂಗಲಕೆರೆ (ಬಿಡದಿ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬಾವಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವುಗಳ ನೀರನ್ನು ನೀರಾವರಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನದಿಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬಳಸುವುದು ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿತು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳು ಈಗಲೂ ಇವೆ. ಉದಾ : ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಂತಿಸಾಗರ, ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತೋಡಿದ ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾವಿಗಳು, ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲದ ತುಂಗಭದ್ರ ಕಾಲುವೆಗಳು, ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸಾಗರ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟೆ ಮೊದಲಾದವು ಕರ್ನಾಟಕದ ನೀರಾವರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನದಿಗಳ ನೀರು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಸಂಪತ್ತು ಎರಡನ್ನೂ ನೀರಾವರಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯ ಶೇ.26.2 ಭಾಗವು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಭಾರತದ ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ಥಾನ 9 ನೆಯದಾಗಿದೆ.

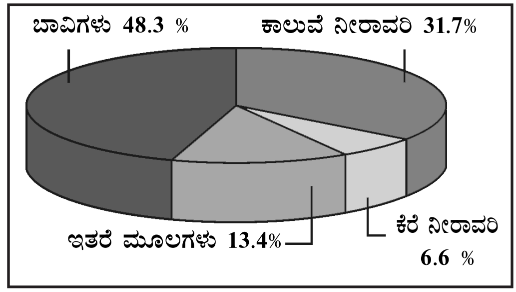

ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶೇಕಡಾ ಪ್ರಮಾಣ

ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿ :

ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ದೊಡ್ಡ ಜಲಾಶಯ ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸಾಗರ 1907 ರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯೂರು ಬಳಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು 'ಮಾರಿಕಣಿವೆ ಯೋಜನೆ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು.

ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲುವೆ ನೀರಾವರಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆರೆ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾವಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬರುವುದು.

ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಲುವೆ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳೆಂದರೆ, ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ತುಂಗಭದ್ರಾ ಹೇಮಾವತಿ, ಕಬಿನಿ, ಹಾರಂಗಿ, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸಾಗರ (ಮಾರಿಕಣಿವೆ), ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ, ಆಲಮಟ್ಟಿ, ನಾರಾಯಣಪುರ, ಮಲಪ್ರಭಾ, ಕಾರಂಜಾ, ಬೆಣ್ಣೆತೊರೆ ಯೋಜನೆ, ಹಿಪ್ಪರಗಿ ಬ್ಯಾರೇಜ್, ಭದ್ರಾ ಯೋಜನೆ ಮೊದಲಾದವು.

ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆದ ಹಿರಿಮೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಮತ್ತು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಲಶಕ್ತಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಸರ್ವತ್ರ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿ ಪೂರೈಸುವಂತಹ ಈ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ನೀಡುವ ನದಿ ಕಣಿವೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿವೆ. ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳಿಗಿಂತ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚು.

ಕೋಲಾರದ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು 1902 ರಲ್ಲಿ ಶಿವನಸಮುದ್ರದ ಬಳಿ ವಿದ್ಯುದಾಗಾರವು ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಇದು ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಯೋಜನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ರಾಜ್ಯದ ಎರಡನೆಯ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 1940 ರಲ್ಲಿ ಶಿಂಷಾ ನದಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಹೆಚ್ಚಾದ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಶರಾವತಿ ನದಿಯ ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತದ ಬಳಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ (1947) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ತರುವಾಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡವು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿದೆ.

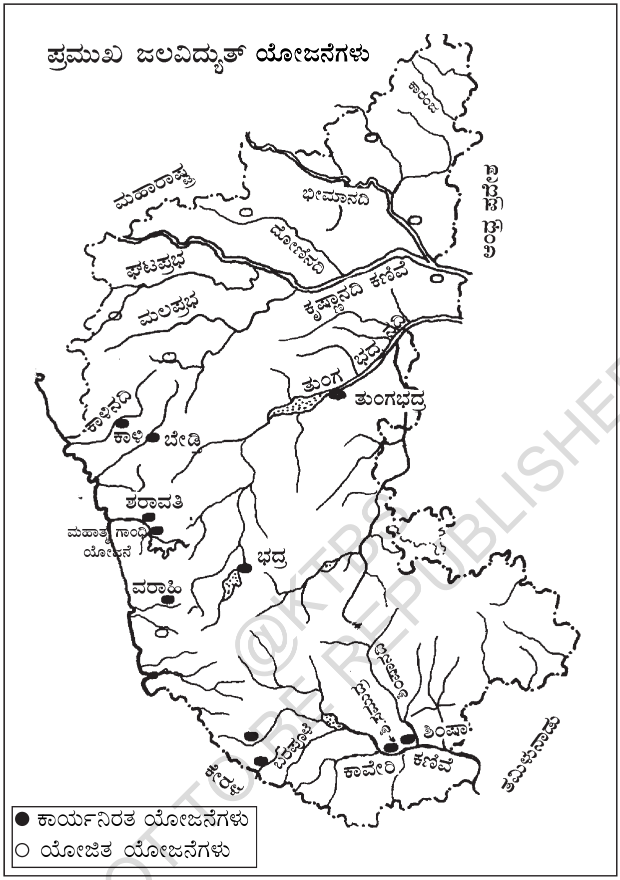

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳು : ಶಿವನಸಮುದ್ರ, ಶಿಂಷಾ (ಕಾವೇರಿ ನದಿ), ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಕೇಂದ್ರ (ಶರಾವತಿ ನದಿ), ಸೂಪ, ನಾಗಝುರಿ, ಕದ್ರ ಮತ್ತು ಕೊಡಸಳ್ಳಿ (ಕಾಳಿನದಿ), ವಾರಾಹಿ ಮತ್ತು ಮಾರಿಕಣಿವೆ, ಭದ್ರ, ತುಂಗಭದ್ರ ಮತ್ತು ಆಲಮಟ್ಟಿ (ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ) ಯೋಜನೆಗಳು.

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತಪದಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1) ಕಾವೇರಿ ನದಿಯು ಕೊಡಗುಜಿಲ್ಲೆಯ .... ಎಂಬಲ್ಲಿ ಉಗಮ ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

2) ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜೋಗ್ ಜಲಪಾತ .... ನದಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ.

3) ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟು .... ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ.

4) ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರ ....

5) ಆಲಮಟ್ಟಿ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯನ್ನು .... ನದಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

II. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ 2 ರಿಂದ 3 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

2) ಕೃಷ್ಣಾನದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

3) ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಉಪನದಿಗಳಾವುವು ?

4) ಕರ್ನಾಟಕ ನೀರಾವರಿಯ ವಿಧಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

5) ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

III. ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ	ಆ
1) ಲಿಂಗನಮಕ್ಕಿ ಅಣ್ಣೆಕಟ್ಟು	ಎ) ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ
2) ಗಗನಚುಕ್ಕಿ, ಭರಚುಕ್ಕಿ ಜಲಪಾತ	ಬಿ) ನದಿ
3) ವಾಣಿ ವಿಲಾಸ ಸಾಗರ	ಸಿ) ಕಾಳಿನದಿ
4) ನಾಗಝರಿ	ಡಿ) ಕಾವೇರಿನದಿ
5) ಪೆನ್ನಾರ್	ಇ) ಶರಾವತಿ ನದಿ
	ಎಫ್) ಮಾರಿಕಣಿವೆ

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

IV. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪನದಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

2) ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ.

V. ಯೋಜನೆಗಳು.

1) ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ಮತ್ತು ಹೆಸರಿಸಿ.

2) ನಿಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದ ಕೆರೆ, ಕಾಲುವೆ, ಹೊಳೆ, ನದಿ, ಕಡಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿನೀಡಿ ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ.

3) ನದಿಗಳು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಹೇಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ ?

*****

ಅಧ್ಯಾಯ – 13

ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂ ಸಂಪತ್ತು

V4E7N8

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ವಿಧಗಳು
- ವ್ಯವಸಾಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ವಿಧಗಳು
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ವೈವಿಧ್ಯ ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳು, ಮಣ್ಣು, ವನಸ್ಪತಿ, ಖನಿಜಗಳು, ನದಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಸಂಪತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದು. ಅದರ ಸದುಪಯೋಗ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸೂಚಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭೂ ಬಳಕೆ

ಭೂಮಿಯನ್ನು (ನೆಲ) ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವುದನ್ನು 'ಭೂ ಬಳಕೆ' ಎನ್ನುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿ, ಅರಣ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಬೀಳುಭೂಮಿ, ಕೃಷಿಯೇತರ ವಸತಿ, ರಸ್ತೆ, ರೈಲುಮಾರ್ಗ, ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಕಾಲುವೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮೊದಲಾದವು ಸೇರುವುವು. ಭೂಮಿಯ ಸಮರ್ಪಕ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಬಳಕೆ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ತಳಹದಿ ಇದ್ದಂತೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಒಟ್ಟು 19.05 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ಮಾದರಿಗಳು

1. ನಿವ್ವಳ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿ : ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾದ ಭೂಮಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ, ವಿಜಯಾಪುರ, ತುಮಕೂರು, ರಾಯಚೂರು, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ತೀವ್ರ ನಗರೀಕರಣದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಕನಿಷ್ಠ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

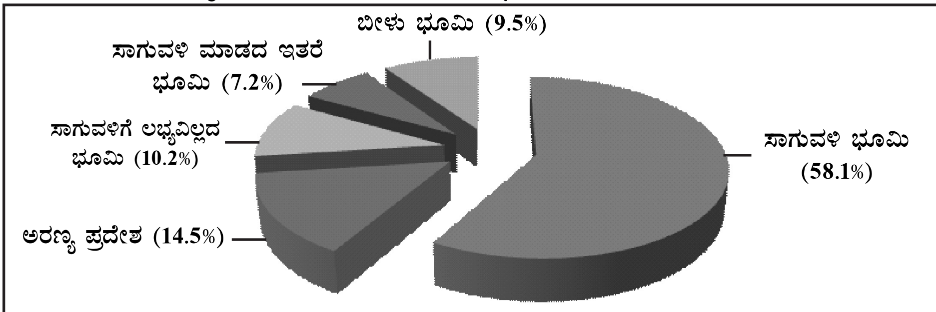

ವಿವಿಧ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

2. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ : ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಕೊಡಗು, ಬೆಳಗಾವಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅತಿ ಕನಿಷ್ಠ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ರಾಯಚೂರು, ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ.

3. ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿ : ಇದು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬದಲು ಇನ್ನಿತರ ಹಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೂಬಳಕೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ರೈಲು ಮಾರ್ಗ, ರಸ್ತೆ, ವಸತಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಭೂ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಮೈಸೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಇದು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ.

4. ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡದ ಇತರೆ ಭೂಮಿ : ಇದರಲ್ಲಿ ಖಾಯಂ ಗೋಮಾಳ, ವೃಕ್ಷ ಮತ್ತು ತೋಪುಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಗದಗ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ. ಇಂತಹ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.

5. ಬೀಳು ಭೂಮಿ : ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೀಳು ಭೂಮಿಯೆನ್ನುವರು. ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಧಿಕ ಬೀಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಯಚೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ, ವಿಜಯಾಪುರ(ಬಿಜಾಪುರ), ಕೊಪ್ಪಳ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಕೊಡಗು, ಮೈಸೂರು, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳು ಭೂಮಿ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ವಿಸ್ತಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ವ್ಯವಸಾಯ

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳುಮೆಮಾಡಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯ ಎನ್ನುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಪಶುಪಾಲನೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ, ಜೇನು ಸಾಕಣೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯೂ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಶೇ.61.4 ಭಾಗದಷ್ಟು ಜನರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ : ಕರ್ನಾಟಕದ ಪುರಾತನ ಮೂಲವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯವೂ ಒಂದು. ಇದು ಮುಖ್ಯ ಜೀವನಾಧಾರಿತ ವೃತ್ತಿ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬು. ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನಾಧರಿಸಿದೆ. ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ಆಹಾರ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯದ ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಗಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕಾಫಿ, ರೇಷ್ಮೆ, ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ತಂಬಾಕು, ಹತ್ತಿ ಮುಂತಾದುವು ರಫ್ತಾಗುವ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು. ತೃತೀಯ ವೃತ್ತಿಗಳಾದ ಸಾರಿಗೆ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿಮೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪ್ರಗತಿಗೂ ಇದು ಪೂರಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಧಗಳು : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯ ಜೊತೆಗೆ, ಫಲವತ್ತತೆ, ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ, ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ, ವಾಯುಗುಣ, ಭೂಸ್ವರೂಪ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇವುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಧಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೀವನಾಧಾರ ಬೇಸಾಯ, ನೀರಾವರಿ ಬೇಸಾಯ, ಒಣ ಬೇಸಾಯ, ಮಿಶ್ರ ಬೇಸಾಯ, ಸ್ಥಳಾಂತರ ಬೇಸಾಯ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೇಸಾಯ, ನೆಡುತೋಟ ಬೇಸಾಯ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕಾಲುವೆ, ಕೆರೆ, ಬಾವಿ ಮೂಲಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ 'ನೀರಾವರಿ ಬೇಸಾಯ' ವೆನ್ನುವರು. ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು ನೀರಾವರಿ ಬೇಸಾಯದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳು. ಮಳೆ ಆಶ್ರಿತ ಬೆಳೆಗಳ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಒಣ ಅಥವಾ ಶುಷ್ಕ ಬೇಸಾಯ ಎನ್ನುವರು.

ವಿಶಾಲವಾದ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಗಳಿಕೆಗಾಗಿ ಕೆಲವೇ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವುದೇ **'ನೆಡುತೋಟ ಬೇಸಾಯ'** (ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್). ಉದಾ : ಕಾಫಿ, ಚಹ, ರಬ್ಬರ್, ಕೋಕೋ ಇತ್ಯಾದಿ. ಸ್ವದೇಶೀ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಲ್ಲದೆ ವಿದೇಶೀ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಬೆಳೆಗಳ ಸಾಗುವಳಿಯೇ 'ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೇಸಾಯ'. ಉದಾ : ತಂಬಾಕು, ಹತ್ತಿ, ಸೆಣಬು ಇತ್ಯಾದಿ. ಮಾರಾಟಕ್ಕಲ್ಲದೆ, ರೈತರ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ 'ಜೀವನಾಧಾರ ಬೇಸಾಯ' ಎನ್ನುವರು. ಇದು ಪುರಾತನ ಮಾದರಿ ಬೇಸಾಯ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ಬೇಸಾಯ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ, ಕುರಿಸಾಕಣೆ, ಕೋಳಿಸಾಕಣೆ, ಜೇನುಸಾಕಣೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಉಪ ಕಸುಬುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಬೇಸಾಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳು

ಈ ಮೊದಲಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿವಿಧ ಪದ್ಧತಿಗಳಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳೆ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಭೂಸ್ವರೂಪಗಳು, ವಾಯುಗುಣದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮಣ್ಣು ಪ್ರಕಾರ, ನೀರಾವರಿ ಪೂರೈಕೆ, ಕೃಷಿಕರ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೊದಲಾದವು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು – ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳ, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ, ತೃಣ ಧಾನ್ಯಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು – ಹತ್ತಿ, ತಂಬಾಕು, ಕಬ್ಬು, ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಎಣ್ಣೆಕಾಳು ಬೆಳೆಗಳು – ಶೇಂಗ, ಎಳ್ಳು, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ನೆಡುತೋಟದ ಬೆಳೆಗಳು – ಕಾಫಿ, ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ, ರಬ್ಬರ್, ಬಾಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಬೆಳೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಬೆಳೆಯಲಾಗುವುದು.

ಈ ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆ ತಿಳಿಯೋಣ.

ಆಹಾರದ ಬೆಳೆಗಳು

1. ಭತ್ತ : ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರದ ಬೆಳೆ. ರಾಜ್ಯದ ಜನರು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಳಸುವರು. ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇ. 28.2 ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭತ್ತ

ಬೆಳೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

ನಂಜನಗೂಡು	–	ರಸಬಾಳೆ
ಬ್ಯಾಡಗಿ	–	ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ
ತಿಪಟೂರು	–	ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ
ಮೈಸೂರು	–	ವೀಳ್ಯೆದೆಲೆ
ಬೆಂಗಳೂರು	–	ನೀಲಿದ್ರಾಕ್ಷಿ
ದೇವನಹಳ್ಳಿ	–	ಚಕ್ಕೋತ
ಈರನಗೆರೆ	–	ಬದನೆಕಾಯಿ
ನಿಪ್ಪಾಣಿ	–	ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು

ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರಾವರಿ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ತಳಿಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಭತ್ತದ ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿದೆ.

> **ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿ :**
> ಭತ್ತವು ಹುಲ್ಲಿನ ವರ್ಗದ ಸಸ್ಯ. ಇದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು ಒರೈಸಾ ಸಟೈವಾ.

ಭತ್ತವು ಉಷ್ಣವಲಯದ ಬೆಳೆ. ಇದರ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣಾಂಶವಿರಬೇಕು. ಮಳೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಅಗತ್ಯ. ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಗೆ ಸಮತಟ್ಟಾದ ಭೂಮಿ ಇರಬೇಕು. ಉದಾ: ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶ, ಫಲವತ್ತಾದ ಜೇಡಿಮಿಶ್ರಿತ ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಬಹು ಸೂಕ್ತ. ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಸೊಪ್ಪು, ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರೂ ಸಹ ಭತ್ತದ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ. ಸುಮಾರು ಶೇ.70 ಭಾಗದಷ್ಟು ಫಸಲನ್ನು ಜೂನ್–ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಿ ನವೆಂಬರ್–ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಕಟಾವು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು 'ಹೈನುಬೆಳೆ' ಎನ್ನುವರು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲೂ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವರು. (ಫೆಬ್ರವರಿ–ಜೂನ್). ಇದನ್ನು 'ಕಾರುಬೆಳೆ' ಎನ್ನುವರು. ಭತ್ತವನ್ನು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲುವ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಮೈದಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯಲಾಗುವುದು.

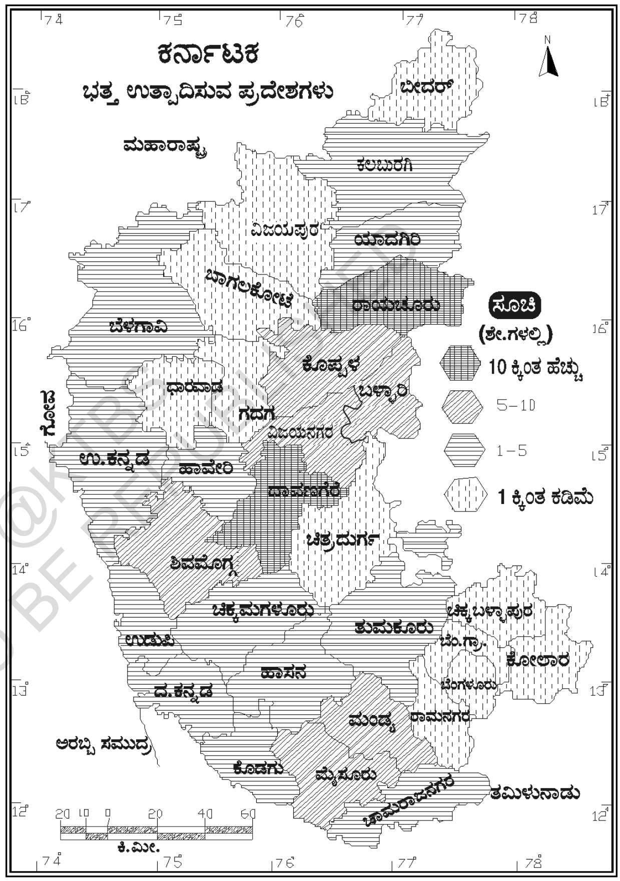

ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು : ಭತ್ತವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ–ತುಂಗಭದ್ರಾ ಕಣಿವೆ, ಕಾವೇರಿ ನದಿಕಣಿವೆ ಹಾಗೂ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಭತ್ತದ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿವೆ. ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಭತ್ತದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಅನಂತರ ದಾವಣಗೆರೆ, ಮೈಸೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮಂಡ್ಯ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ರಾಜ್ಯದ ಇತರೆ ಪ್ರಮುಖ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದರೆ : ತುಮಕೂರು, ಹಾಸನ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು. ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಭತ್ತವು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಇಳುವರಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

> ***ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿ***
> *ಕಲಬುರಗಿಯನ್ನು ತೊಗರಿಯ ಕಣಜ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.*

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

2. ಜೋಳ : ಭತ್ತದ ನಂತರ ಜೋಳವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮೊದಲು ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಜೋಳ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜೋಳ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 26 ಭಾಗವು ಜೋಳದ ಬೆಳೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಕರ್ನಾಟಕವು ಜೋಳದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಜೋಳವು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಲು ಬಳಸುವರು. ಜೋಳದ ದಂಟನ್ನು ದನಕರುಗಳ ಮೇವಿಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜೋಳವನ್ನು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಮೇವಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

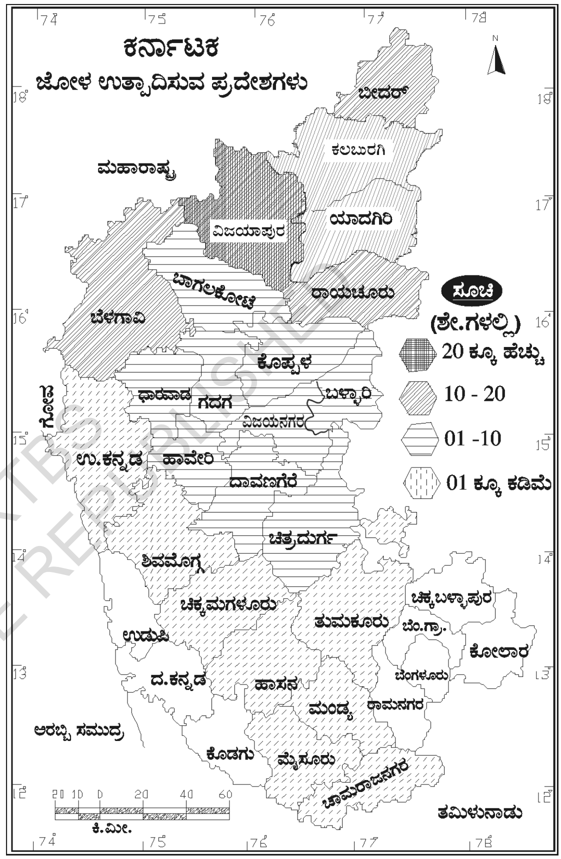

ಇದೂ ಸಹ ಹುಲ್ಲು ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಇದು ಉಷ್ಣವಲಯದ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಾರಣ ಮಳೆ, ಒಣ ಹವೆ, ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಕಲು ಮಿಶ್ರಿತ ಮಣ್ಣು ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಇದನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನದಿಂದ ಮಳೆ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು : ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಳವನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುವುದು. ವಿಜಯಾಪುರ, ಕಲಬುರಗಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ರಾಯಚೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬೀದರ್, ಬಳ್ಳಾರಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ಬೇಸಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಜೋಳದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಹಾಸನ, ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜೋಳವನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುವುದು.

3. ರಾಗಿ : ಇದು ಉತ್ತಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಗಿಯಿಂದ ಮುದ್ದೆ, ಗಂಜಿ, ರೊಟ್ಟಿ, ಹುರಿಹಿಟ್ಟು, ಮಾಲ್ಟ್, ದೋಸೆ ಮುಂತಾದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಮತ್ತು ಜೋಳಗಳ ನಂತರ ಮೂರನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯುವುದು. ರಾಗಿಹುಲ್ಲು ದನಕರುಗಳ ಮೇವಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾದ ಧಾನ್ಯ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಇದು ಉಷ್ಣವಲಯದ ಬೆಳೆ. ಅಧಿಕ ಉಷ್ಣಾಂಶ, ಸಾಧಾರಣ ಮಳೆ, ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು, ಮೆಕ್ಕಲು ಮಿಶ್ರಿತ ಮಣ್ಣು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬರ ನಿಭಾಯಿಸಬಹುದಾದ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ನೀರಾವರಿ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲೂ ರಾಗಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುಲಾಗುವುದು. ರಾಗಿ ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು, ಕಳೆ ಕೀಳುವುದು, ಕೊಯ್ಲು, ಒಕ್ಕಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕು. ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆ. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಇದನ್ನು ನೀರಾವರಿ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.

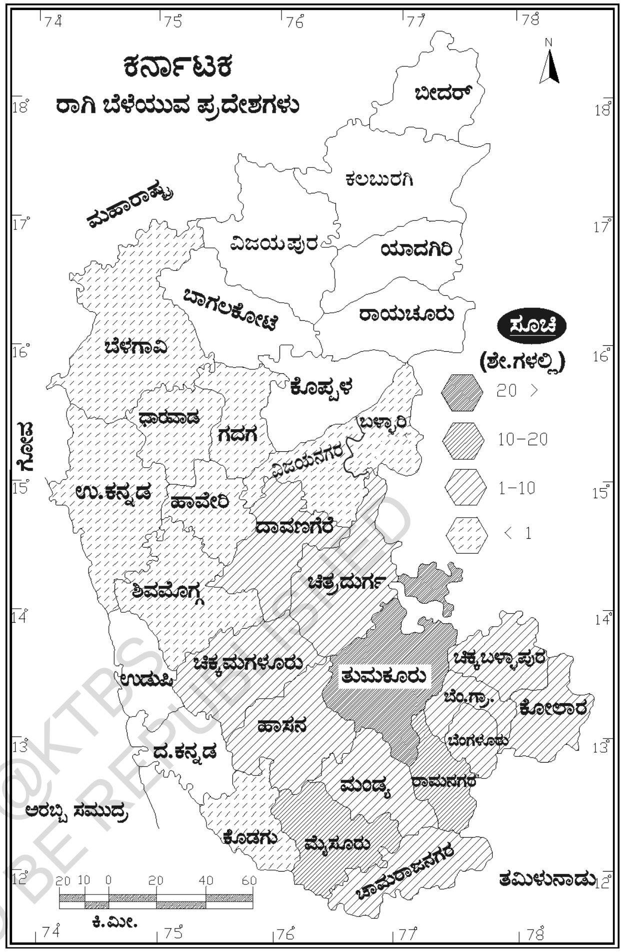

ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು : ರಾಗಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಕರ್ನಾಟಕವು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ರಾಗಿಯ ಬಳಕೆಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ 14% ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣದ ಮೈದಾನದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ. ಇದು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೆಳೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯಿದ್ದರೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಗಿಯೇ ಪ್ರಧಾನ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಜಿಲ್ಲೆ. ಅನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮನಗರ, ಹಾಸನ, ಮಂಡ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಕೋಲಾರ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ರಾಗಿ ಬೆಳೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು

1. ಕಬ್ಬು : ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಬ್ಬು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಉಷ್ಣವಲಯದ ಬೆಳೆ. ಅಧಿಕ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಮಳೆಯಾಗುವ ಅಥವಾ ನೀರಾವರಿ ಪೂರೈಕೆಯಿರುವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಬ್ಬಿನ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು, ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಬ್ಬನ್ನು ಕಟಾವು ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸಾರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯವಿರಬೇಕು.

NOT TO BE REPUBLISHED @KTBS

ಇದೂ ಸಹ ಹುಲ್ಲು ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸಸ್ಯ. ಇದು ಸುಮಾರು ಮೂರು ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯ ಅಂಶವಿದ್ದು, ಬೆಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆ ತಯಾರಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಇದು ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಅಗತ್ಯ.

ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು : ಬೆಳಗಾವಿಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಕಬ್ಬು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ. ಆಲಮಟ್ಟಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದಿರುವ ಬಾಗಲಕೋಟೆಯು ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ವಿಜಯಾಪುರ, ಬೀದರ್, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹಾಸನ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಹಾವೇರಿ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವ ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯಜಿಲ್ಲೆಯು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ನಿಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

2. ಹತ್ತಿ : ಹತ್ತಿಯು ನಾರಿನ ಬೆಳೆ. ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಜಮಖಾನ, ಹಗ್ಗ, ಹಾಸಿಗೆ, ದಿಂಬುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೂ ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಇದರ ಬೀಜದಿಂದ ಖಾದ್ಯ ತೈಲ ಉತ್ಪಾದಿಸುವರು. ಇದರ ಹಿಂಡಿಯನ್ನು ದನಕರುಗಳ ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದು ಉಷ್ಣವಲಯ ಮತ್ತು ಉಪ ಉಷ್ಣವಲಯಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆ. ಸಾಧಾರಣ ಮಳೆ, ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣಾಂಶ ಹಾಗೂ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಗೆ ಸೂಕ್ತ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಹತ್ತಿಯ ಬಳಕೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದ್ದ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ತುಂಡು ಎಳೆಯ ಹತ್ತಿಗಳ ವಿಧಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ತುಂಡು ಎಳೆಯ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಗಸ್ಟ್, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮಳೆ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ನೀರಾವರಿ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುವುದು.

ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು : ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಂದರೆ : ಹಾವೇರಿ, ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ಮೈಸೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಕಲಬುರಗಿ, ಬೆಳಗಾವಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಕೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ವಿಜಯಾಪುರ. ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹತ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಹತ್ತಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣವು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

3. ತಂಬಾಕು (ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು) : ಇದು ನಿಕೋಟಿಯಾನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 'ನಿಕೋಟಿನ್' ಎಂಬ ಮಾದಕ ವಸ್ತುವಿದೆ. ತಂಬಾಕನ್ನು ಧೂಮಪಾನ, ಅಂದರೆ ಬೀಡಿ, ಸಿಗರೇಟು, ಸಿಗಾರ್, ನಶ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು 17 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತಂಬಾಕನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧಾರಣ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣಾಂಶವುಳ್ಳ ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಜೀನಿಯಾ, ಬೀಡಿ ತಂಬಾಕು ಮತ್ತು ಜಗಿಯಲು ಬಳಸುವಂತಹ ತಂಬಾಕನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಜೀನಿಯಾ ತಂಬಾಕು ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಡಿಕೆ ಗಳಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯದ ಗಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಬಕಾರಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆದಾಯ ದೊರೆಯುವುದು.

ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು : ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ತಂಬಾಕು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯು ತಂಬಾಕು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಸನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಕೊಡಗು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ರಾಯಚೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ, ತುಮಕೂರು, ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಂಬಾಕಿನ ಬೇಸಾಯ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ 'ನಿಪ್ಪಾಣಿ' ಯು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೀಡಿ ತಯಾರಿಕಾ ತಂಬಾಕು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ತಂಬಾಕು ವಿಶ್ವದರ್ಜೆಯದಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬಹುಪಾಲು ರಫ್ತಾಗುವುದು.

4. ಕಾಫಿ (Coffee) : ಕಾಫಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನೆಡುತೋಟದ ಹಾಗೂ ಪಾನೀಯ ಬೆಳೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಕಾಫಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1670 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬಾಬಾಬುಡನ್ ಎಂಬ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂತನು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಬಾಬಾಬುಡನ್‌ಗಿರಿ (ಇನಾಮ್ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಪೀಠ) ಎನ್ನುವರು. ಆದರೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಬೇಸಾಯವು 1826 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

> **ಚಟುವಟಿಕೆ**
>
> ಶಾಲೆಗೆ ರೈತರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಅವರು ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳ ಪದ್ಧತಿ, ಅವುಗಳ ಮಾರಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಅರೇಬಿಕ ಹಾಗೂ ರೋಬುಸ್ಟ ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಭೇದದ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅರೇಬಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯದಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಕಾಫಿಯು ಉಷ್ಣವಲಯದ ಅಧಿಕ ಮಳೆ ಪಡೆಯುವ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಇಳಿಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆ. ಜೇಡಿಮಿಶ್ರಿತ ಮಣ್ಣು ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಸೂಕ್ತ. ಕಾಫಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನ ನೇರ ಕಿರಣಗಳು ಬೀಳದಂತೆ ನೆರಳಿನ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಮಳೆಯ ನೀರು ಹರಿದು ಹೋಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು : ದೇಶದ ಕಾಫಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 70 ಭಾಗವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕವೇ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕಾಫಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಫಿ ಬೇಸಾಯವಿದೆ.

> **ಚಟುವಟಿಕೆ**
>
> ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕಾಫಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿದ್ದು, ರುಚಿ ಮತ್ತು ಆಹ್ಲಾದತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಯು ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕವು 'ಕಾಫಿಯ ನಾಡು' ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1) ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವುದನ್ನು .... ಎನ್ನುವರು.
2) ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು .... ಜಿಲ್ಲೆಯು ಹೊಂದಿದೆ.
3) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವ ಜಿಲ್ಲೆ ....
4) ತಂಬಾಕಿನಲ್ಲಿ .... ಎಂಬ ಮಾದಕವಸ್ತುವಿರುತ್ತದೆ.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂ ಬಳಕೆಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
2) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
3) ನೀರಾವರಿ ಬೇಸಾಯ ಎಂದರೇನು ? ನೀರಾವರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
4) ಮಿಶ್ರ ಬೇಸಾಯದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
5) ರಾಗಿಯ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

III. ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ	ಆ
1) ಕಾಫಿ	ಎ) ಮಿಶ್ರಬೇಸಾಯ
2) ಹತ್ತಿ	ಬಿ) ಪಾನೀಯ ಬೆಳೆ
3) ಕಬ್ಬು	ಸಿ) ತಂಬಾಕು
4) ನಿಪ್ಪಾಣಿ	ಡಿ) ನಾರುಬೆಳೆ
5) ಕುರಿಸಾಕಾಣಿಕೆ	ಇ) ನೆಡುತೋಟಗಳ ಬೆಳೆ
	ಎಫ್) ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆ

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

IV. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಿವಿಧ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.
2) ಜೋಳ, ರಾಗಿ ಇತರೆ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ.

V. ಯೋಜನೆ.

1) ನೀವು ವಾಸಿಸುವ ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡುವುದು. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

*****

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ

ಅಧ್ಯಾಯ – 14

ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆ

F8W1U1

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಪುರಾತನ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ.
- ವರಮಾನ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಮೂಲ.
- ಸ್ಥಿರಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಚಲನಾತ್ಮಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು.
- ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮುನ್ನಡೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ರಚನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ (Structural Transformation)

ನಾವು ಹಿಂದಿನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಈ ಮೂರು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಸ್ವರೂಪ, ಆದಾಯದ ಮಟ್ಟ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆ ಎನ್ನುವರು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳಪಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳಾದ ಭೂಮಿ, ಶ್ರಮ, ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳ ದಕ್ಷತೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯಾದಂತೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪುರಾತನ ಭಾರತದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು, ಜಗತ್ತಿನ ಇತರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಂತೆ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ದೇಶದ ಬಹುತೇಕ ಜನ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ಕೃಷಿಯು ಜೀವನಾದಾರ ಬೇಸಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಜೀವನಾದಾರ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರವನ್ನಷ್ಟೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನರ ಬಯಕೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು, ಅವರ ಬದುಕು ಸರಳವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಶ್ರಮವಿಭಜನೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬಳಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ, ವಸ್ತು ವಿನಿಮಯ ಪದ್ದತಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಕೃಷಿಯು ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣಗೊಂಡಂತೆ ಪುರಾತನ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಯತ್ತ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಕೃಷಿಕರು ಕೇವಲ ಸ್ವಂತ ಅನುಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಮುಂದಾದರು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಾದ ರಾಗಿ, ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ಗೋಧಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಾದ ತೆಂಗು, ಹತ್ತಿ, ಕಬ್ಬು, ಸೆಣಬು, ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಹಾಗೂ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವೆನಿಸಿದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ, ಕಬ್ಬು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಹಲವು ಉದ್ಯಮಗಳು ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು.

17 ಮತ್ತು 18ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಕ್ರಮೇಣ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವರ್ಗ ಎಂಬ ಹೊಸ ವರ್ಗದ ಉದಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಭೂಮಾಲೀಕರಾಗಿದ್ದ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಒಡೆಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿ ಹೂಡಲು ಮುಂದಾಗಿ ಬಂಡವಾಳಗಾರರೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ನವೀನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಅಗಾಧ ಲಾಭದಿಂದ ಪುಳಕಿತಗೊಂಡ ಇವರು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಕ್ರಮೇಣ ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬರತೊಡಗಿತು. ಇದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನರ ಬದುಕು ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಹೀಗೆ ಪುರಾತನ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಆಧುನಿಕ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಇತರೆ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗಿಂತ ಮುಂದಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ವಿಶ್ವದ ವಿವಿಧ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

> **ನೀವು ತಿಳಿಯಬಹುದು :**
> ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂತಹ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಇಂದು ಇರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮೂರಿನ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆ ಬಗ್ಗೆ.

ಭಾರತದ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಯ ಬೀಜಗಳು, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬೇಸಾಯ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾಣೆಗಳಾದವು. ತಳಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ನೀರಾವರಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಳವಡಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅತಿಯಾದ ರಾಸಾಯನಿಕಗೊಬ್ಬರ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರವು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಮಾಲಿನ್ಯಗೊಂಡಿತು. ಭೂ ಸವಕಳಿಯ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ನಾಶವಾಯಿತು. ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ನೀರು ಬಳಸಿದ್ದರಿಂದ, ಅಂತರ್ಜಲ ಪುನಃಭರ್ತಿ ಮಾಡದ್ದರಿಂದ ಅಂತರ್ಜಲ ಕುಸಿತವಾಯಿತು. ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವುಕಡೆ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು ಕಲುಷಿತವಾಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಹಾಗು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯಲಾರಂಬಿಸಿದೆ.

ಇದೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿದೆ, ಮೊದಲಿಗಿಂತಲು ಜೀವಾನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಕೃಷಿಯ ಅವಲಂಬನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಈಗಲೂ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಅದರ ಕೊಡುಗೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಸೇವಾವಲಯವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಕೃಷಿಯ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಕ್ರಮೇಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಸೇವಾವಲಯದ ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳು (Sources of Income)

ಸರಳ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆದಾಯದ ಮೂಲವು ಎರಡು ಮೂಲಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ 1) ಗೃಹ ಘಟಕ ಮತ್ತು 2) ಉದ್ಯಮ ಘಟಕ. ಇವು ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯದ ಮೂಲಕ ಆದಾಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸರಳ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗೃಹ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ಹರಿವನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿ.

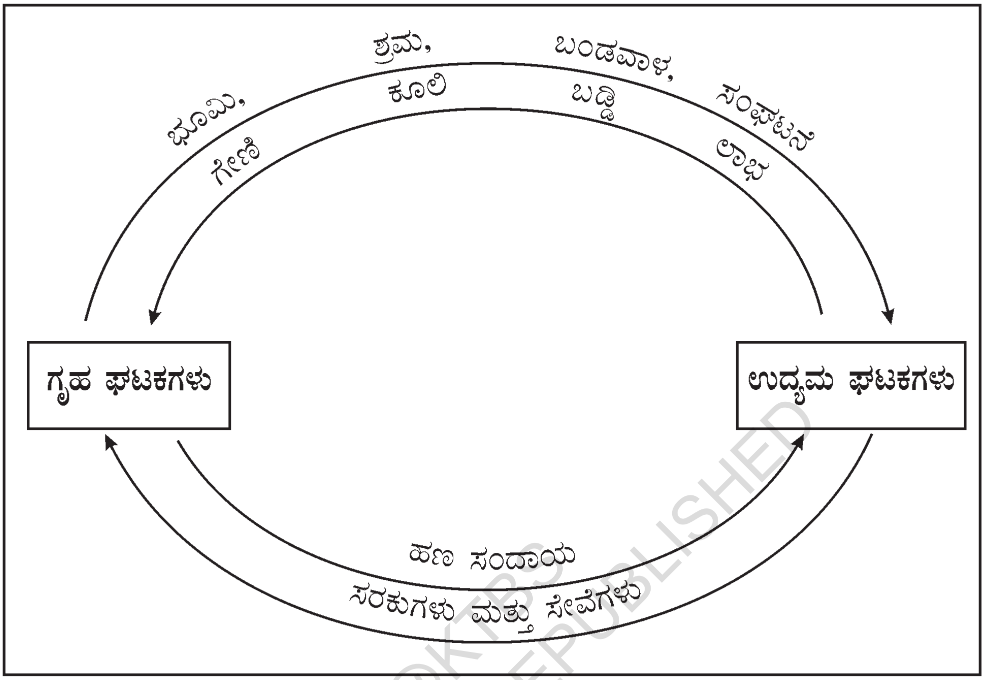

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಗೃಹ ಘಟಕಗಳು ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳಾದ ಭೂಮಿ, ಶ್ರಮ, ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ. ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಗೇಣಿ, ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕೂಲಿ, ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಗೂ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಲಾಭವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಗೇಣಿ, ಕೂಲಿ, ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಲಾಭ ಗೃಹ ಘಟಕಗಳ ಆದಾಯವಾಗಿವೆ.

ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳು ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸರಕು-ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ, ಗೃಹ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಗೃಹಘಟಕಗಳು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ಹಣವು ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ಆದಾಯವಾಗಿದೆ.

ಅಧುನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಗೃಹ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಗೃಹ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ವಸತಿ, ಸಾರಿಗೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮುಂತಾದ ಸೇವೆಗಳು ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಉದ್ಯಮಘಟಕಗಳಿಗೆ ಸಾರಿಗೆ-ಸಂಪರ್ಕ, ಸಂವಹನ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಮುಂತಾದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಂದಿನ ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸೋಣ.

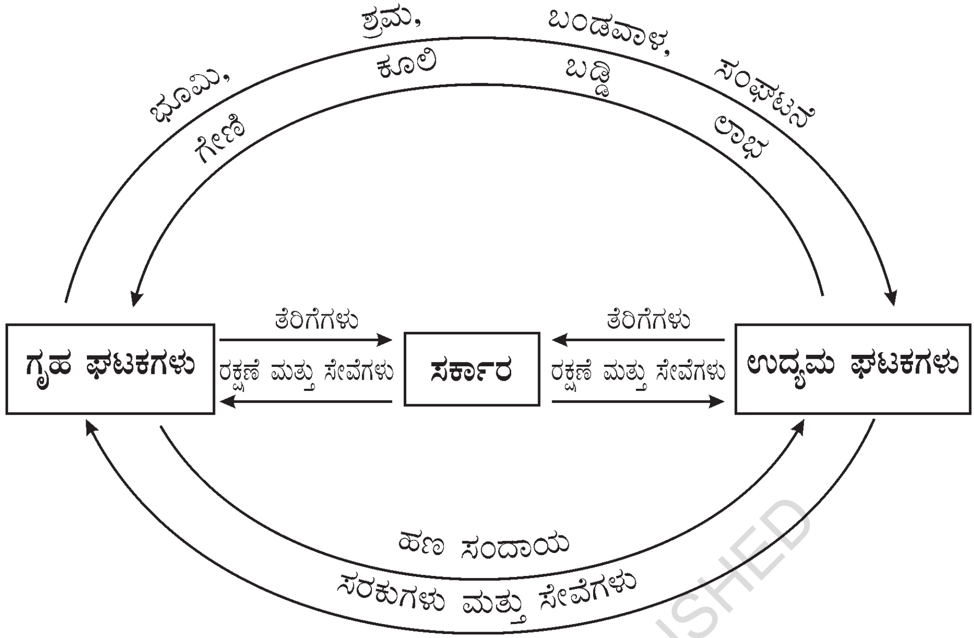

ಉದ್ಯೋಗದ ಮೂಲಗಳು (Sources of Employment)

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಾದ ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ವಲಯ ಪ್ರಧಾನ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದಂತೆ, ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಬದಲಾಣೆಗಳಾದವು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಳವಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯ ಸಹಿತ ಕೃಷಿಯಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಮೆ ಶಕ್ತಿ (Surplus Labour Force) ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮರೆಮಾಚಿದ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳು ವಿಸ್ತರಣೆಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿತ್ತು. ಆಗ ದುಡಿಮೆ ಶಕ್ತಿಯು (work force) ಕೃಷಿಯಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಆದರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಸಹಿತ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು, ಕೃಷಿಯಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳ ಬಯಸಿದ ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ದುಡಿಮೆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಅಡಚಣೆಯಾಯಿತು ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ದೊರೆಯದಾದವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತರಬೇತಿಯಿಂದ ಅಗತ್ಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡರಾದರೂ, ಬಹುತೇಕರು ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದರು. ಕೆಲವು ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕೃಷಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಇತರರಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲೂ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನ (Gross Domestic Production) ಕ್ಕೆ ಕೃಷಿವಲಯದ ಕೊಡುಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿರುವ ಶ್ರಮಿಕರ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಲು ಹಲವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸ್ಥಿರಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಚಲನಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ

ಸ್ಥಿರಾತ್ಮಕ (Static) ಎಂಬ ಪದವು ಗ್ರೀಕ್‌ನ ಸ್ಟಾಟಿಕೆ (Statike) ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಸ್ಟಾಟಿಕೆ ಎಂದರೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲು ಎಂದರ್ಥ. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದು ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಲ್ಲದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಿರಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕಾಲಾತೀತ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಾಂಶಗಳಾದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣ, ಬಂಡವಾಳದ ಪೂರೈಕೆ, ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನ, ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಜನರ ಬಯಕೆಗಳು ಬದಲಾಗದೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕುಂಠಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಂದು ಸ್ಥಿರಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತವು ಬಡರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಪೌಷ್ಠಿಕ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮರಣದ ಪ್ರಮಾಣ ದರ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಬಡತನದಿಂದಾಗಿ ಬಂಡವಾಳದ ಕೊರತೆ ಅಗಾಧವಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪುರಾತನ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನಗಳು ಇನ್ನು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿತ್ತು.

ಚಲನಾತ್ಮಕ ಎಂಬ ಪದವು ಗ್ರೀಕಿನ 'dynamikos' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ, ಇದರ ಅರ್ಥ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಇಲ್ಲವೆ ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಚಲನಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರವು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಚಲನಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣ, ಬಂಡವಾಳದ ಪೂರೈಕೆ, ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನ, ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಜನರ ಬಯಕೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಆಧುನಿಕತೆಯತ್ತ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಜನರ ಜೀವನಶೈಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಭಾರತದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಚಲನಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಜನರ ಬದುಕು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅವರ ಅಗತ್ಯಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ. 1991 ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಉದಾರೀಕರಣ, ಖಾಸಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬದಲಾವಣೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಇದು ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಸೇವಾ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಇದು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕ್ರಮೇಣ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದ ಜನರಿಗೆ 'ರಕ್ಷಣೆ ಬಲೆ' (Safety Net)ಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Inclusive Growth) ಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರಿ.

1) ರಚನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ .... ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿದೆ.
2) ಪುರಾತನ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ .... ಪ್ರಧಾನವಾಗಿತ್ತು.
3) ಸರಳ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ .... ವಲಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
4) ಸ್ಥಿರಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ .... ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ.
5) ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಮೊದಲಿಗೆ .... ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ರಚನಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದರೇನು ?
2) ಪುರಾತನ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
3) ಬಂಡವಾಳವರ್ಗ ಹೇಗೆ ಉದಯವಾಯಿತು ?
4) ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳು ಯಾವುವು ?
5) ಉದ್ಯೋಗದ ಮೂಲಗಳು ಯಾವುವು ?
6) ಸ್ಥಿರಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಚಲನಾತ್ಮಕ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

III. ಚಟುವಟಿಕೆ.

1) ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಕರು ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಯಾವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಕರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ. ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿರಿ. 20 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಾಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

IV. ಯೋಜನೆ.

1) ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗಿನ ಆದಾಯದ ವೃತ್ತಾಕಾರ ಹರಿವಿನ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ.

*****

NOT TO BE REPUBLISHED © KTBS

ಅಧ್ಯಾಯ – 15

ಭಾರತೀಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಲಯಗಳು

C8Y6I4

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮುಖ್ಯ ವಲಯಗಳು
- ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
- ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯದ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಪಾತ್ರ
- ತೃತೀಯ ವಲಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ನೀವು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದಂತೆ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭಾರತೀಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೂರು ವಲಯಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

1. **ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯ :** ಕೃಷಿ, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಅರಣ್ಯಗಳು, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳು.
2. **ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯ :** ವಿವಿಧ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ, ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳು.
3. **ತೃತೀಯ ವಲಯ :** ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾರಿಗೆ, ಸಂಪರ್ಕ, ಉಗ್ರಾಣಗಳು, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಹೋಟೆಲ್ ಮತ್ತು ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್, ವಿಮೆ, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ವ್ಯವಹಾರಿ ಸೇವೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ಮುಂತಾದವುಗಳು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯ (Primary Sector) :

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯವು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ರೇಷ್ಮೆಗಾರಿಕೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಕೋಳಿಸಾಕಣೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಪುಷ್ಪಕೃಷಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಮಹತ್ವ : ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಇದು ನಮ್ಮ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿದೆ.

1) ಶೇ. 52 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಈಗಲೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ, ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.
2) ಕೃಷಿಯು ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
3) ಜನರಿಗೆ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮೇವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
4) ರೈತರ ಉಳಿತಾಯದ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿಯು ಬಂಡವಾಳ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿಯು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಕೃಷಿಕರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಇನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೆಂದರೆ,

1) ಬಹುತೇಕ ಕೃಷಿಕರು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

2) ಕೃಷಿಯ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಭಾಗ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

3) ಕೃಷಿವಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ.

4) ಬಹುತೇಕ ಕೃಷಿಕರು ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಉತ್ಪಾದನಾ ತಂತ್ರಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

5) ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಉಪಟಳದಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿಕರು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

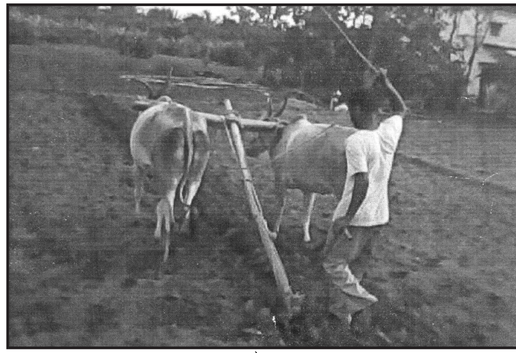

ಕೃಷಿ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1) ನಿಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿನ ಒಬ್ಬ ಕೃಷಿಕರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

ಎ) ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳು ಯಾವುವು ?

ಬಿ) ಈ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪನ್ನದ ನಂತರ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯ (Secondary Sector)

ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯವನ್ನು ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

ಅ) ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು,

ಬ) ಅರಣ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು

ಕ) ಖನಿಜ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಒಡೆತನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿವಲಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು (CPSE) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು (SPSE) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಖಾಸಗೀ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಸೇರಿವೆ.

ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು(MSME's) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

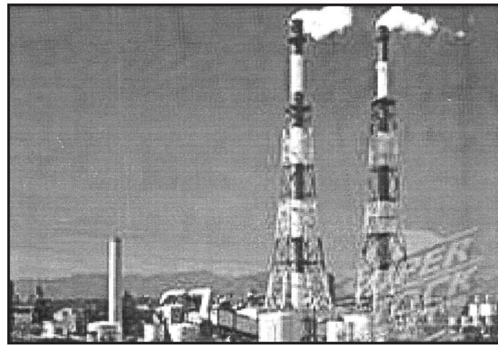
ಕೈಗಾರಿಕೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯ : ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದ ಭಾರತೀಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯು ಬಹುತೇಕ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯವಹಾರಿ ಸಂಘಟನೆಗಳೆಂದರೆ : ರೈಲು ಸಾರಿಗೆ, ಬಂದರು ಟ್ರಸ್ಟ್, ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂತಿ ಹಾಗೂ ವಿಮಾನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಮಾತ್ರ.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 1956 ರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾದವು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮ(PSU)ಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪ್ರಮಾಣ, ವ್ಯಾಪಕತೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಣತಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳೆಂದರೆ, BEL, BHEL, ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ್ ಹಡಗು ನಿರ್ಮಾಣ ಕೇಂದ್ರ ಮುಂತಾದವು.

ಖಾಸಗಿ ವಲಯ : ಖಾಸಗಿ ವಲಯವು ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಉತ್ಪಾದನಾಂಗಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಥವಾ ಖಾಸಗೀ ಕಂಪನಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ಟಾಟಾ, ಬಿರ್ಲಾ, ಜಿಂದಾಲ್, ಮಹೀಂದ್ರ, ಅಂಬಾನಿ, ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು (MNC's) : ಮೂಲರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು (MNC) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಜಾರಿಯ ನಂತರ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯಮ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿವೆ. ಉದಾ : ಸೋನಿ (ಜಪಾನ್) ಸ್ಯಾಮ್ ಸಂಗ್ (ದ. ಕೊರಿಯ), ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ್ ಲಿವರ್ (ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್) ಇತ್ಯಾದಿ.

1991 ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ನಂತರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಹಲವು ರೀತಿಯ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ–ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು (Public Private Partnership) ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಂದಿದೆ. 1991 ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ನಂತರ ಖಾಸಗಿಕರಣವು ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿದೆ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಮಹತ್ವ : ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯವು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಲಯದ ಮಹತ್ವಗಳು :

1. ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.
2. ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಕೈಗಾರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಜನರ ಜೀವನಮಟ್ಟವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.
4. ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು, ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು, ಗೊಬ್ಬರ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿಯ ಆಧುನೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.
5. ಜನರನ್ನು ನಗರ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಹಂಚುವ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
6. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.
7. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ವ್ಯಾಪಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾರಿಗೆ, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿಯೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ತೃತೀಯ ವಲಯ (Tertiary Sector)

ತೃತೀಯ ವಲಯವನ್ನು ಸೇವಾ ವಲಯವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸೇವಾವಲಯದಿಂದ ಆಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ವಿಮೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಮುಂತಾದುವು ಸೇವಾ ವಲಯದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು : ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಠೇವಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳೇ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು. ಇವು ಹಣಕಾಸಿನ ಅಗತ್ಯವಿರುವವರಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಸಹ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಉಳಿತಾಯಗಾರರು ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ನಡುವಿನ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ವಿಮೆ : ವಿಮೆಯು ಹಣಕಾಸು ನಷ್ಟದ ವಿರುದ್ಧದ ಒಂದು ರಕ್ಷಣೆಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಾನವನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಪತ್ತು ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಗಳ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಘಟನೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಮರಣ, ಅಪಘಾತಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾದ ಅಶಕ್ತತೆ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ, ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಕಳವು, ಬೆಂಕಿ ಅಪಘಾತ, ಭೂಕಂಪ, ಕಡಲ್ಗಳ್ಳತನ ಇತ್ಯಾದಿ. ವಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಮೆ ಮತ್ತು ಜೀವ ವಿಮೆ.

ಸಾರಿಗೆ : ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಾರಿಗೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭೂಸಾರಿಗೆ, ಜಲಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಾಯುಸಾರಿಗೆ ಎಂಬ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಅವು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಾರಿಗೆಯು ಸರಕು–ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸಾರಿಗೆ

ಸಂಪರ್ಕ : ಸಂಪರ್ಕವು ವಿಚಾರಗಳು, ಭಾವನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬರಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂಚೆ ಸೇವೆಗಳು, ದೂರಸಂಪರ್ಕ, ಫ್ಯಾಕ್ಸ್, ಇ–ಮೇಲ್, ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮುಂತಾದುವು ಪ್ರಪಂಚದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.

ಆರೋಗ್ಯ : 'ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ' ಮತ್ತು 'ದೃಢಕಾಯವಾದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸಧೃಡವಾದ ಮನಸ್ಸಿರುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಘಟನೆ(WHO) ಪ್ರಕಾರ 'ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವವನು ಆರೋಗ್ಯವಂತನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ'.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸುರಕ್ಷತೆಯು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮರಣ ದರವು ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ 7.2, ಶಿಶು ಮರಣ ದರವು ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ 47 ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮರಣ ದರವು ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ 15ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆಯಾಗಿವೆ. 2011 ರಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಜೀವಿತಾವಧಿಯು 66.9 ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜೀವನಾಶಕ ರೋಗಗಳಾದ ಕ್ಷಯ, ಕಾಲರಾ, ಮಲೇರಿಯಾ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಸರ್ಕಾರದ ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಾಗಿ ಪೋಲಿಯೋವನ್ನು ಭಾರತದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ : Education ಎಂಬ ಪದವು educare (ಎಜುಕೇರ್) ಎಂಬ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ 'ಬೆಳಕಿನೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸು' ಎಂದಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಕಾರ "ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಗುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ"

ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ 1988 ರಲ್ಲಿ "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಮಿಷನ್", 2001 ರಲ್ಲಿ 'ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ'(SSA), 1995 ರಲ್ಲಿ 'ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟ ಯೋಜನೆ'ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್ 2009 ರಲ್ಲಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ'(RMSA) ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2009 ರಲ್ಲಿ 'ಸಾಕ್ಷರ ಭಾರತ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳ ಕೊಡುಗೆ				
ವಲಯಗಳು	**1950–51** (%)	**1990– 91** (%)	**2000–01** (%)	**2011–12** (%)
1. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯ	59	35	27	14
2. ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯ	13	24	25	27
3. ತೃತೀಯ ವಲಯ	28	41	48	59

ಈ ಮೇಲಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಮೂರು ವಲಯಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ವಲಯವು ತನ್ನ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ (Karnataka Economy)

ಕರ್ನಾಟಕವು 1,91,791 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದು ಭಾರತದ 8ನೇ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆಡಳಿತದ ಸಲುವಾಗಿ ಇದನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳು, 30 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು 176 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣದ ಕಾಡುಗಳು, ಶ್ರೀಮಂತ ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲ, ಜೀವಸಂಕುಲ ಮತ್ತು ಖನಿಜ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳು ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿವೆ.

ಕೃಷಿ : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೇ.60 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದುಡಿಯುವ ಜನರು ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು ವ್ಯಾಪಕ ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇ.30 ರಷ್ಟು ಭಾಗ ನೀರಾವರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಶೇ.70 ಭಾಗ ಮಳೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ನೀರಾವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ : ಘಟಪ್ರಭಾ, ಮಲಪ್ರಭಾ, ತುಂಗಭದ್ರಾ, ನಾರಾಯಣಪುರ, ಆಲಮಟ್ಟಿ, ಹೇಮಾವತಿ, ಹಾರಂಗಿ, ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರ ಮುಂತಾದುವು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ಗೋಧಿ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ಬಾಜ್ರ ಮುಂತಾದುವು ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿವೆ. ಹತ್ತಿ, ಕಬ್ಬು, ಹೊಗೇಸೊಪ್ಪು, ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆ, ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳು, ಕಾಫಿ, ಚಹಾ ಮುಂತಾದುವು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರೇತರ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿವೆ. ಏಲಕ್ಕಿ, ಮೆಣಸು, ಮಾವು, ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಾಳೆ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಬಾರ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ.

©KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ತೋಟಗಾರಿಕೆ : ಕರ್ನಾಟಕವು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಂಚೂಣಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಬೇಸಾಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಹಲವಾರು ಉತ್ತೇಜಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಸಹಾಯ, ಬೀಜ ಮತ್ತು ಸಸಿಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನೀರಾವರಿ, ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸುಗ್ಗಿ ನಂತರದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ತೋಟಗಳು ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು 'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ'ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಬಾರ್ಡ್(NABARD) ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಾವಿನಮರ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿ : ಪುಷ್ಪಕೃಷಿಯನ್ನು ಹೂವಿನ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹೂಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಉದ್ಯಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಪುಷ್ಪಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವನಹಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ, ಹೂವಿನ ಹಡಗಲಿ, ಸವಣೂರು ಮುಂತಾದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಕೃಷಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಿಂದ ಹೂವುಗಳ ರಫ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗದ ಹೂವುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿವೆ. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸಂಸ್ಥೆ' (KAIC), 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುಷ್ಪಕೃಷಿ ಮಂಡಳಿ'ಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪೋದ್ಯಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲು ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಸಾರಿಗೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಪುಷ್ಪಕೃಷಿಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಒಂದು ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಹೂವಿನ ತೋಟ

ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಡೈರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ : ಕರ್ನಾಟಕವು ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಜಾನುವಾರು ಮತ್ತು ಕುಕ್ಕಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.6.2 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಶೇ.6.48 ರಷ್ಟು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯು 2008–09 ರಲ್ಲಿ 4.5 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ನುಗಳಿದ್ದು, 2009–10 ರಲ್ಲಿ 4.8 ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ನುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಪಶು ವೈದ್ಯಶಾಲೆಗಳ ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಮತ್ತು ಕುಕ್ಕಟಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟ(KMF)ವು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದು 'ಕ್ಷೀರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ'(Operation Flood) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಡೈರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಹಾಲು ಮತ್ತು ಡೈರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 320 ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ. 27,000 ಚದರ.ಕಿ.ಮೀ. ವಿಶಾಲವಾದ ಖಂಡಾವರಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 6 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಷ್ಟು ಒಳನಾಡು ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಪುಲ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 9.61 ಲಕ್ಷ ಮೀನುಗಾರರಿದ್ದು, ಅವರಲ್ಲಿ 3.28 ಲಕ್ಷ ಮೀನುಗಾರರು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, 6.33 ಲಕ್ಷ ಮೀನುಗಾರರು ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮೀನುಗಳ ಸರಾಸರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಸುಮಾರು 587 ಲಕ್ಷ ಟನ್ನುಗಳಷ್ಟಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಮೀನು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಕೊಡುಗೆಯು ಶೇ6.7 ರಷ್ಟಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಳು ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಬಂದರುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಕಾರವಾರ, ತದ್ರಿ, ಹೊನ್ನಾವರ, ಭಟ್ಕಳ, ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಮಲ್ಪೆ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು. ಸಮುದ್ರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತು ಭಾರತೀಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆ : ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ್ ಏರೋನಾಟಿಕ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (HAL) ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ಭಾರತೀಯ ವಾಯುದಳಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 9500 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನ್ಯಾಷನಲ್ ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿ(NAL), ಭಾರತ್ ಹೆವಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್(BHEL), ಭಾರತೀಯ ದೂರವಾಣಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ(ITI), ಭಾರತ್ ಅರ್ಥ್ ಮೂವರ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್(BEML), ಭಾರತ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್(BEL), ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ್ ಮೆಷಿನ್ ಟೂಲ್ಸ್(HMT) ಮುಂತಾದುವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಟಿ.ವಿ.ಎಸ್. ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕ, ಧಾರವಾಡದ ಟಾಟಾ ಮೋಟಾರ್ಸ್, ವಿದ್ಯುತ್ ಉಪಕರಣಗಳ ತಯಾರಿಕಾ ಕಂಪನಿಗಳಾದ ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ್, ಲಾರ್ಸನ್ ಮತ್ತು ಟೂರ್ಬೊ (L&T) ಮುಂತಾದುವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಖಾಸಗೀ ವಲಯದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇನ್‌ಫೋಸಿಸ್ ಮತ್ತು ವಿಪ್ರೋ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಂಪನಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲೂ ಮುಂದಿದೆ. ಇದು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಆಧಾರಿತ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯವು ರಾಜ್ಯದ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆ ವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ : ಭಾರತ ರತ್ನ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು 1913 ರಲ್ಲಿ 'ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು 'ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಯಮದ ತೊಟ್ಟಿಲುಗಳು' ಎನಿಸಿವೆ. ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ವಿಜಯ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಇವು ಪ್ರಮುಖ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಮೂಲ ನೆಲೆಯನ್ನು ಈ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿವೆ. ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ(RRB)ನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಬ್ಯಾಂಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 27 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, 16 ಖಾಸಗೀ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. IDBI, AXIS ಬ್ಯಾಂಕು, ICICI ಬ್ಯಾಂಕು, ಇಂಡಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮುಂತಾದುವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಖಾಸಗೀ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾಗಿವೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು

ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ : ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಭಿನ್ನವಾದ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಪುಲ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 1988 ರಿಂದಲೇ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವು ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಸಹಿತ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ರಹಿತ ಕೆಲಸಗಾರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾರಿಗೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಆರೋಗ್ಯ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಪುಷ್ಪಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೂ ಸಹ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ : ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಐದು ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಜಲ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಔಷ್ಣೀಯ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಅಣು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಗಾಳಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಸೌರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲ ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳು 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ'(KPCL)ದ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ವಿತರಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪ್ರಸರಣ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ'(KPTCL)ವು ಹೊತ್ತಿದೆ.

ಗಾಳಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ

ಸೌರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ

ಜಲ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಸಾರಿಗೆ : ಸಾರಿಗೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಜೀವನಾಡಿಯಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಂತಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಾರಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೀಲಿಕೈ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ, ರೈಲು ಸಾರಿಗೆ, ಜಲಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಾಯುಸಾರಿಗೆಯು ಇದ್ದು, ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ : ಕರ್ನಾಟಕವು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ರಸ್ತೆ ಜಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಸ್ತೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 'ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಸಡಕ್‌ಯೋಜನೆ'ಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮ'ವು ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಉದ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು, ಸಮರ್ಥ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಸುಗಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ನಿಗಮವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ನಿಗಮಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ : 1) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮ (KSRTC), 2) ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮ (BMTC), 3) ವಾಯುವ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮ (NWKRTC) ಮತ್ತು 4) ಈಶಾನ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ರಸ್ತೆಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮ (NEKRTC).

ರೈಲು ಸಾರಿಗೆ : ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಸಮಗ್ರತೆಗೆ ರೈಲು ಸಾರಿಗೆಯ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾದುದು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ದೇಶದ ಬಹುತೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳ ರಾಜಧಾನಿಗಳಿಗೆ ರೈಲು ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಿಗ್ನಲಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ, ರೈಲುಗಳ ಸುಗಮ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನೈರುತ್ಯ ರೈಲ್ವೆ ವಲಯದ ಕೇಂದ್ರ ಕಛೇರಿಯು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳು ಇದರ ಆಡಳಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಸಾರಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಕೇವಲ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಸಾಗಿಸದೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಸಾಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಜಲ ಸಾರಿಗೆ : ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 320 ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಂದರು ಹಾಗೂ 12 ಸಣ್ಣ ಬಂದರುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ದೊಡ್ಡದಾದ ನವಮಂಗಳೂರು ಬಂದರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಉಳಿದ ಬಂದರುಗಳು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರವಾರ, ಬೇಲಿಕೇರಿ, ಮಲ್ಪೆ ಹಾಗೂ ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರುಗಳು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಸರಕು ಸಾಗಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಜಲ ಸಾರಿಗೆಯು ದೇಶದ ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವದ ಹಲವು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

ವಾಯು ಸಾರಿಗೆ : ವಾಯುಸಾರಿಗೆಯು ವೇಗದ ಸಾರಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಬಲ್ಲುದು. ಇದು ರಾಜ್ಯದ

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ಆಂತರಿಕ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಬಳಿಯ ದೇವನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಹಚ್ಚಹಸಿರಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಸೇರಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರೆ ನಗರಗಳಾದ ಮಂಗಳೂರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಮಾನನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸಂಪರ್ಕ : ದೂರಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗೀ ವಲಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಗಳೆರಡರಿಂದಲೂ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತ ಸಂಚಾರ್ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತ(BSNL) ವನ್ನು ಹೊರತಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದೂರಸಂಪರ್ಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಖಾಸಗೀ ವಲಯದ ಕಂಪನಿಗಳೆಂದರೆ ವೋಡಾಫೋನ್, ಏರ್‌ಟೆಲ್, ರಿಲಾಯನ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ : ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ. 'ಕನಿಷ್ಠ ಅಗತ್ಯತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'ದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯವು ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 2310 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು 8870 ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳು, ಹಾಗೂ 180 ಸಮುದಾಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಹಲವಾರು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಉದಾ : ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ, ಯಶಸ್ವಿನಿ, ಮಡಿಲು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಶಿಕ್ಷಣ : ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಬಹುವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭರವಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಹಸಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು, ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತಿವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. 2011 ರಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇ.75.6% ರಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜ್ಞಾನ ಆಯೋಗ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾವಲಯಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಕೂಡಾ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವಲಂಬನೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ.

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರಿ :

1) ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗ ....
2) ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ .... ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.
3) ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ....
4) ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ....
5) ತಯಾರಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು .... ವಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ.
6) ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ಉದ್ದ .... ಕಿ.ಮೀ.
7) ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ .... ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.
8) ನೂತನ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ನೀತಿ .... ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾಯಿತು.

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ.
2) ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
3) ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
4) ಭಾರತದ ಯಾವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ತೊಟ್ಟಿಲು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ ?
5) ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಕಾರ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂದರೇನು ?
6) ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
7) ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.
8) ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಘಟನೆ ಪ್ರಕಾರ ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೇನು ?

III. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು :

1) "ಇಂದು ತೃತೀಯ ವಲಯ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ" ಈ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಒಂದು ನೈಜ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಡಿ.
2) ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ, ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ.

IV. ಯೋಜನೆ.

1) ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕುರಿತು ಒಂದು ವರದಿ ತಯಾರಿಸಿ.

*****

© KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ವ್ಯವಹಾರ ಅಧ್ಯಯನ

ಅಧ್ಯಾಯ – 16

ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ

G2W7Q3

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

- ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅರ್ಥ
- ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತತ್ವಗಳು
- ನಿರ್ಧಾರ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ
- ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು : ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯೆಂಬ ಪದವನ್ನು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೆ. ಎಲ್ ಹೇನ್ಸರವರ ಪ್ರಕಾರ "ನಿರ್ವಹಣೆ ಎಂಬುದು ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಒಂದು ಕಲೆಯಾಗಿದೆ".

ನಿರ್ವಹಣೆಯೆಂದರೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಗುರಿಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಜನರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿರ್ವಹಣೆಯೆಂದರೆ ಯೋಜನೆ, ಸಂಘಟನೆ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಪೂರೈಕೆ, ನಿರ್ದೇಶನ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣದಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತತ್ವಗಳು (Principles of Management) : ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸುಗಮವಾಗಿ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲವು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತಿಮುಖ್ಯ. ಹೆನ್ರಿ ಫಯೋಲ್‌ರವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರ್ಯವಿಭಜನೆ : ನೌಕರರ ಅಥವಾ ಕೆಲಸಗಾರರ ನಡುವೆ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮ ಬದ್ಧವಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿ, ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ : ಈ ತತ್ವವು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ.ಈ ಎರಡೂ ಅಂಶಗಳು ಆಡಳಿತಗಾರನ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ನೌಕರರೊಂದಿಗಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಆಡಳಿತಗಾರರ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಅನುಭವ, ನೈತಿಕ ಗುಣ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶಿಸ್ತು : ಈ ತತ್ವವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ನೌಕರರ ಮಧ್ಯೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರವರ್ತಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವುದನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಣಗಳು ಸಂಘಟನೆಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.

ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು, ಸ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾದ ದಂಡ ವಿದಿಸುವುದರಲ್ಲೂ ಇರಬೇಕು.

ಏಕರೂಪದ ಆದೇಶ : ಈ ತತ್ವವು ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಆದೇಶ ಕೊಡಲು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ : ಈ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಕೆಲಸಗಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪುವತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡಬೇಕು.

ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ವೇತನ : ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ವೇತನವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ನೌಕರರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನ ತರುವಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಈ ತತ್ವವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ನಿರ್ವಹಣೆ : ಈ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕಾರವು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಫಲ ದೊರಕುವಂತಿರಬೇಕು.

ಹಂತಸರಪಳಿ : ಈ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಂತಗಳಿರಬೇಕು. ಅಧಿಕಾರದ ಶ್ರೇಣಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿರಬೇಕು.

ಸಮತೆ : ಈ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದವರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಮಭಾವ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯ ಸ್ಥಿರತೆ : ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆ ಇರಬೇಕು. ಕೆಲಸಗಾರರ ಶೀಘ್ರ ಹೊರದೂಡುವಿಕೆಯು ಕೆಟ್ಟ ಸಂಘಟನೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡುತ್ತದೆ.

ನೇತೃತ್ವ : ಸಂಘಟನೆಯ ನೇತೃತ್ವವು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿರಬೇಕು. ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೂಲ ಏರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.

ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಲ (Espriate De-corps) : ಈ ತತ್ವದ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಘಟನೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಒಂದಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಕೆಲಸವೆಂದು ಸಂಘಟನೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

NOT TO BE REPUBLISHED ©KTBS

ಸಂಘಟನೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ

ಕಾರ್ಯಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಒಂದು ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ (Dicision making) : ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಘಟನೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಆಯ್ಕೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಾಗಾಟ ಮಾಡಲು ಲಾರಿ, ಟೆಂಪೊ, ರೈಲು, ಅಥವಾ ವಿಮಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಅವನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ

ಯಾವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಅಥವಾ ನಿರ್ಣಯ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಈ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ ಉತ್ತಮ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ವ್ಯಾಪಾರ ದೃಷ್ಠಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸಮಂಜಸವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಗಿದೆ. ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

1) ವೈಯಕ್ತಿಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳು 2) ಗುಂಪು ನಿರ್ಧಾರಗಳು

ಏಕ ಒಡೆತನದ ಸಣ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಈ ನಿರ್ಣಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ತಂಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಗುಂಪು ನಿರ್ಧಾರಗಳೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇವು ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕೂಡು ಬಂಡವಾಳ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಧಾರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ : ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಉತ್ತಮ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಸಂಘಟನೆಯು ಉತ್ತಮ ಲಾಭ ಪಡೆದು ಸುಗಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತಪ್ಪು ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಸಂಘಟನೆಯ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಸಂದರ್ಭ, ಅನುಭವ, ವಿವೇಚನೆ, ದೃಢತೆ, ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟತೆ.

ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಘಟನಾಕಾರ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

- ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು
- ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಳ್ಮೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು.
- ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಡುವುದು.
- ವಿವೇಕಯುಕ್ತ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು.

ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರವ್ಯಾಪ್ತಿ (Functional areas of Management) :

ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಇತರರ ಶ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಬೇರೆಯವರ ಮೂಲಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕ್ರಮಬದ್ಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವು.

1) ಯೋಜನೆ (Planning) 2) ಸಂಘಟನೆ (Organising)

3) ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಪೂರೈಕೆ (Staffing) 4) ನಿರ್ದೇಶನ (Directing)

5) ಸಂಯೋಜನೆ (Co- ordinating) 6) ನಿಯಂತ್ರಣ (Controlling)

1) **ಯೋಜನೆ :** ಇದು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಯೆಂದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ .ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಗಳ ನಿರ್ಣಯ, ನೀತಿ, ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಕಾರ್ಯಾನುಗತಿಗಳ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

2) **ಸಂಘಟನೆ :** ಸಂಘಟನೆಯೆಂದರೆ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಯಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಜೊತೆ ಸೇರಿಸಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸಂಘಟನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3) **ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಪೂರೈಕೆ :** ಈ ಅಂಶವು ಸಂಘಟನೆಯು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋಗಲು ಬೇಕಾದ ನೌಕರ ವರ್ಗದ ನೇಮಕಾತಿ ಆಯ್ಕೆ, ಸ್ಥಾನೀಕರಣ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಗತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

4) **ನಿರ್ದೇಶನ :** ಈ ಅಂಶವು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಜನರಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವ, ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಮುಂದಾಳತ್ವವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5) **ಸಂಯೋಜನೆ :** ಈ ಅಂಶವು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ತಜ್ಞರ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

6) **ನಿಯಂತ್ರಣ :** ಈ ಅಂಶವು ಸಂಘಟನೆಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂದಪಟ್ಟ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಾವುವೆಂದರೆ :

ಎ) ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಹಾಗೂ ದಕ್ಷತೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಬಿ) ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮುಂದುವರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

ಅಭ್ಯಾಸಗಳು

I. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ನಿರ್ವಹಣೆ ಎಂದರೇನು?

2) ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದರೇನು?

3) ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಿರ್ಧಾರ ಹಾಗೂ ಗುಂಪು ನಿರ್ಧಾರಗಳೆಂದರೇನು?

4) ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ತತ್ವವೇನು?

II. ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಐದು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಹೆನ್ರಿ ಫಯೋಲರ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ತತ್ವಗಳಾವುವು ?

2) ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಾವುವು? ಹೆಸರಿಸಿ.

3) ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಹಂತ ಸರಪಳಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಬರೆಯಿರಿ.

4) ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಏನು?

5) ನಿರ್ಧಾರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳಾವುವು?

6) ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳಾವುವು?

7) ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳು, ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರವೇನು?

8) "ನಿಯಂತ್ರಣವು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದುದು" ಹೇಗೆ?

9) ನಿಯಂತ್ರಣದ ಪ್ರಮುಖ ಧ್ಯೇಯಗಳೇನು?

10) ನಿರ್ದೇಶನ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ?

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED

III. ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

1) ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾರಾದರೂ ಏಕ ಒಡೆತನ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ಅವರು ಹೇಗೆ ದಿನನಿತ್ಯದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದು ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

2) ನಿಮ್ಮ ಸಮೀಪದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ವರದಿ ಬರೆಯಿರಿ.

   ಎ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿ (Agenda)

   ಬಿ) ಅವಶ್ಯಕ ಕನಿಷ್ಠ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ

   ಸಿ) ಕೂಲಂಕಷ ಟಿಪ್ಪಣಿ (Minutes)

*****

@KTBS NOT TO BE REPUBLISHED